

FM 2010 / 14

Udenrigspolitisk Redegørelse

ved Formanden for Naalakkersuisut

Dok. Nr. 334201

INDLEDNING	8
DEL 1	9
1. RIGSFÆLLESSKABETS FÆLLES UDENRIGS- OG SIKKERHEDSPOLITIK	10
1.1. RIGSMØDER	10
1.2. FULDMAGTSLOVGIVNING OG ADMINISTRATIV SAMARBEJDSAFTALE MELLEM SELVSTYRET OG UDENRIGSMINISTERIET	10
1.3. DET ØKONOMISK-TEKNISKE SAMARBEJDE I JOINT COMMITTEE	10
1.3.1 AFTALEGRUNDLAGET.....	10
1.3.2 ARBEJDET I JOINT COMMITTEE I 2009.....	11
1.4 PERMANENT COMMITTEE	12
1.5 HAVRETSKONVENTIONEN OG KONTINENTALSOKKELPROJEKTET	12
2. DET ARKTISKE SAMARBEJDE	12
2.1 ARKTISK RÅD	12
2.2 FORMANDSKABET FOR ARKTISK RÅD	12
2.3 ARBEJDSGRUPPEN VEDRØRENDE BÆREDYGTIG UDVIKLING (SDWG)	13
2.3 SAMARBEJDE MED CANADA	14
2.3.1 TARTUPALUK - HANS Ø.....	14
3. NORDISK SAMARBEJDE	14
3.1 OPFØLGNINGEN AF DEN ARKTISKE KONFERENCE ”COMMEN CONCERN FOR THE ARCTIC”	15
4. DET EUROPÆISKE SAMARBEJDE – EU	16
4.1 VEDTAGELSE AF INUITUNDTAGELSEN PÅ HANDEL MED SÆLSKIND	16
4.2 AFTALERELATIONERNE MELLEM EU OG GRØNLAND	17
4.2.1 FISKERIAFTALEN.....	17
4.2.2 PARTNERSKABSAFTALEN MELLEM DEN EUROPÆISKE UNION OG GRØNLAND.....	17
4.2.3 SAMARBEJDET I OVERSØISKE LANDE OG TERRITORIER (OLT).....	18
4.3 EU’S ARKTISKE POLITIK	19
4.4 ØVRIGE SAMARBEJDSOMRÅDER MELLEM GRØNLAND OG EU	20
4.4.1 EU SAMARBEJDE PÅ EKSPORT AF RÅDIAMANTER/KIMBERLEY PROCESSEN.....	20
4.4.2 VETERINÆRAFTALEN.....	20
4.4.3 SKATTEAFTALER.....	20
4.4.4 BRANDING GRØNLAND SOM OLT LAND OVERFOR EU BESLUTNINGSTAGERE.....	21
4.5 NYHEDSBREV, NAP NYT-BRUXELLES	21
5. DET GLOBALE SAMARBEJDE – FN	21
5.1 FN’S MÆNNESKERETTIGHEDSRÅD	21
5.2 FN’S PERMANENTE FORUM FOR OPRINDELIGE FOLKS ANLIGGENDER	22

5.3 FN's DEKLARATION OM OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER.....	23
5.4 FN's SPECIALRAPPORTØR FOR OPRINDELIGE FOLK.....	23
5.5 EKSPERTMEKANISME FOR OPRINDELIGE FOLKS RETTIGHEDER UNDER FN's MENNESKERETTIGHEDSRÅD (EMRIP)	23
5.6 WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION (WIPO) OG TRADITIONEL VIDEN	24
6. UDENRIGSHANDELSPOLITIK.....	25
6.1 UDENRIGSHANDELSPOLITISKE MÅLSÆTNINGER.....	25
6.2 BILATERALE FORHOLD	26
6.3 RIGSFÆLLESSKABETS SAMARBEJDE MED EU	26
6.3.1 VETERINÆRAFTALE MED EU.....	26
6.3.2 FORBUD IMOD INDFØRSEL AF SÆLSKIND TIL EU.....	27
6.3.3 EU – CANADA COMPREHENSIVE ECONOMIC AND TRADE AGREEMENT (CETA).....	27
6.4 DET MULTILATERALE SPOR.....	27
6.4.1 PROCESSEN MED AT BRINGE GRØNLANDS LOVGIVNING OG TOLDSATSER I OVERENSSTEMMELSE MED WTO'S REGELSÆT.....	28
7. BRANDING GREENLAND.....	29
7.1 AKTIVITETER 2009.....	30
8. KLIMASAMARBEJDET.....	30
8.1 UDENRIGSDIREKTORATETS DELTAGELSE I KLIMAFORHANDLINGERNE.....	30
9. UDENRIGSDIREKTORATETS ORGANISATION.....	31
9.1 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I KØBENHAVN.....	31
9.2 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES	32
9.2.1 GRØNLANDS REPRÆSENTATION I BRUXELLES HAR FØLGENDE ARBEJDSOMRÅDER:.....	32
DEL 2.....	33
10. FORMANDENS DEPARTEMENT.....	34
10.1 LOVKONTORET.....	34
10.2 SELVSTYREKONTORET.....	34
11. DEPARTEMENTET FOR FINANSER.....	34
11.1 SKATTESTYRELSEN.....	34
12. DEPARTEMENTET FOR FISKERI, FANGST OG LANDBRUG.....	35
12.1 NORTH ATLANTIC FISHERIES MINISTER CONFERENCE (NAFMC)	35
12.2 NORTHWEST ATLANTIC FISHERIES ORGANIZATION (NAFO)	35

12.3 NORTH EAST ATLANTIC FISHERIES COMMISSION (NEAFC)	36
12.4 NORDISK EMBEDSMANDSKOMITE FOR FISKERI OG HAVBRUG, JORDBRUG, LEVNEDSMIDLER OG SKOVBRUG (EK-FJLS (FISKERI))	37
12.5 NORTH ATLANTIC SALMON CONSERVATION ORGANIZATION (NASCO)	38
12.6 EU-FISKERIPROTOKOL	38
12.7 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2009 MELLEM GRØNLAND OG RUSLAND	39
12.8 FISKERIAFTALE SAMT GENNEMFØRELSE AF PROTOKOL FOR 2009 MELLEM GRØNLAND OG NORGE	39
12.9 FISKERIAFTALE SAMT PROTOKOL FOR 2009 MELLEM GRØNLAND OG FÆRØERNE	40
12.10 AFTALE MED ISLAND OG NORGE OM LODDEBESTANDEN I FARVANDENE MELLEM GRØNLAND, ISLAND OG NORGE (JAN MAYEN)	40
12.11 KONSULTATIONER MED CANADA OM FÆLLESBESTANDE	41
12.12 VESSEL MONITORING SYSTEM (VMS) AFTALE MED CANADA	41
12.13 NORTH ATLANTIC MARINE MAMMAL COMMISSION (NAMMCO)	41
12.13 DEN INTERNATIONALE HVALFANGSTKOMMISSION (IWC)	42
12.14 FÆLLESKOMMISSIONEN OM HVID- OG NARHVALER MELLEM CANADA OG GRØNLAND (JCNB)	44
12.15 MEMORANDUM OF UNDERSTANDING MELLEM GRØNLAND OG NUNAVUT OM FÆLLES ISBJØRNEBESTANDE	45
12.16 OSLO KONVENTIONEN OM BEVARING AF ISBJØRN	45
12.17 POLAR BEAR SPECIALIST GROUP (PBSG)	46
12.18 CONVENTION ON INTERNATIONAL TRADE IN ENDANGERED SPECIES (CITES)	46
12.19 THE INTERNATIONAL UNION FOR CONSERVATION OF NATURE (IUCN)	47
13. DEPARTEMENTET FOR INDENRIGSANLIGGENDER, NATUR OG MILJØ	47
13.1 ARKTISK RÅD	47
13.1.1 ARCTIC MONITORING ASSESSMENT PROGRAM (AMAP).....	47
13.1.2 PROTECTION OF THE ARCTIC MARINE (PAME).....	48
13.1.3 CONSERVATION OF ARCTIC FLORA AND FAUNA (CAFF)	49
13.2 NORDISK MINISTERRÅD	50
13.2.1 EMBEDSMANDSKOMITEEN FOR MILJØSPØRGSMÅL.....	50
13.2.2 AKVATISK ØKOSYSTEM GRUPPEN (AEG).....	51
13.2.3 KLIMA- OG LUFTGRUPPEN (KOL).....	52
13.2.4 TERRESTRISK ØKOLOGI GRUPPEN (TEG).....	52
13.2.5 NORDISK AFFALDSGRUPPE.....	53
13.3 ENVIRONMENTAL SUBCOMMITTEE UNDER PERMANENT COMMITTEE	53
13.4 OSLO-PARIS KONVENTIONEN (OSPAR)	53
13.5 ESPOO-KONVENTIONEN	54
13.6 UNESCO-KONVENTIONEN OM BESKYTTELSE AF VERDENS KULTUR- OG NATURARV, WORLD HERITAGE	54
13.7 WASHINGTON-KONVENTIONEN (CITES)	55
13.8 KONVENTIONEN OM VÅDOMRÅDER AF INTERNATIONAL BETYDNING (RAMSARKONVENTIONEN)	56
13.9 KONVENTIONEN OM BIOLOGISK MANGFOLDIGHED (CBD)	57
13.10 UNESCO: MAN AND THE BIOSPHERE (MAB)	58
14. DEPARTEMENTET FOR BOLIGER, INFRASTRUKTUR OG TRAFIK	58
14.1 KLIMAKONFERENCEN I KØBENHAVN (COP 15)	58
14.2 TRAFIK	59
14.2.1 KOBLINGEN MELLEM GRØNLAND OG OMVERDENEN.....	59
14.2.2 SAR I ARKTIS.....	59
14.2.3 TRANSPORTKOMMISSIONEN.....	60
14.2.4 AIR GREENLANDS NYE FLYVERE.....	60
14.3 TELEKOMMUNIKATION	60

14.3.1 DEN INTERNATIONALE TELEKOMMUNIKATIONS UNION (ITU).....	61
14.3.2 SATELLIT-OMRÅDET.....	61
14.3.3 MÅLSÆTNING OG STRATEGI FOR TELEKOMMUNIKATIONEN.....	61
14.3.4 RESSOURCEFORBRUG.....	62
14.3.5 ADGANG TIL SATELLITKAPACITET.....	62
14.3.6 SØKABLET.....	62
15. RÅSTOFDIREKTORATET.....	62
15.1 LOVGRUNDLAG	63
15.2 UDVIKLING AF RÅSTOFOMRÅDET.....	63
15.2.1 MINERALOMRÅDET.....	63
15.2.2 KULBRINTEOMRÅDET.....	63
15.3 INTERNATIONALE RÅSTOFRELATEREDE ENGAGEMENTER.....	64
15.4 GRØNLANDS DELTAGELSE I KIMBERLEY PROCESSENS CERTIFICERINGS ORDNING (KPCS).....	64
16. DEPARTEMENTET FOR ERHVERV OG ARBEJDSMARKED.....	65
16.1 ERHVERV.....	65
16.1.1 DET NÆRINGSPOLITISKE SAMARBEJDE I NORDISK MINISTERRÅD.....	65
16.1.2 NORTH ATLANTIC TOURISM ASSOCIATION (NATA).....	65
16.1.3 INTERNATIONALE AFTALER VEDRØRENDE BIOLOGISKE RESSOURCER.....	66
16.1.4 DET REGIONALPOLITISKE SAMARBEJDE I NORDEN.....	66
16.1.5 NORDISK ATLANTSAMARBEJDE (NORA).....	67
16.1.6 VESTNORDENFONDEN (VNF).....	67
16.2 ARBEJDSMARKEDET.....	68
16.2.1 INTERNATIONAL LABOUR ORGANISATION (ILO).....	68
16.3 VETERINÆROMRÅDET.....	68
17. DEPARTEMENTET FOR SUNDHED.....	69
17.1 SAMARBEJDSRELATIONER INDENFOR NORDISK MINISTERRÅD.....	69
17.1.1 KVALITETSMÅLING I SUNDHEDSVÆSENET.....	69
17.1.2 NORDISK eHELSEFORUM.....	69
17.1.3 DET NORDISKE HELSEBEREDSKABSSAMARBEJDE (SVALBARDGRUPPEN).....	69
17.2 ARKTISK SAMARBEJDE.....	69
17.2.1 ARCTIC HUMAN HEALTH EXPERT GROUP.....	69
17.2.2 FOREBYGGELSE OG SUNDHEDSFREMME.....	70
17.2.3 NARKOTIKA OG RUSMIDLER.....	70
17.2.4 FOREBYGGELSE AF BØRNEMISHANDLING OG OMSORGSSVIGT.....	70
17.2.5 SELVMORDSFOREBYGGELSE.....	70
18. DEPARTEMENTET FOR SOCIALE ANLIGGENDER.....	71
18.1 SOCIALOMRÅDET	71
18.1.1 SOCIAL BISTAND OG SIKRING.....	71
18.1.2 BØRNS VILKÅR.....	71
18.2 LIGESTILLINGSOMRÅDET	72

19. DEPARTEMENTET FOR KULTUR, UDDANNELSE, FORSKNING OG KIRKE.....	72
19.1 KULTUR- OG FRITID.....	72
19.1.1 NORDISK SAMARBEJDE PÅ KULTUR- OG FRITIDSOMRÅDET.....	72
19.1.2 UNITED NATIONS FOR EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANISATION (UNESCO).....	73
19.1.3 SAMARBEJDE MED NUNAVUT PÅ KULTUR- OG FRITIDSOMRÅDET.....	73
19.1.4 ØVRIGE INTERNATIONALE SAMARBEJDSRELATIONER.....	73
19.2 KIRKE.....	74
19.3 UDDANNELSE.....	74
19.3.1 NORDISK SAMARBEJDE PÅ UDDANNELSES- OG FORSKNINGSOMRÅDET.....	74
19.3.2 FØRSKOLEOMRÅDET.....	74
19.3.3 FOLKESKOLEN.....	75
19.3.4 VIDEREGÅENDE UDDANNELSER I INTERNATIONALT REGI.....	75
19.3.5 ILIMMARFIK.....	75
19.3.6 GODKENDELSE AF UDENLANDSKE LÆRERUDDANNELSER TIL FOLKESKOLEN.....	76
19.3.7 EU-PROGRAMSAMARBEJDE.....	76
19.4 FORSKNING.....	77
19.4.1 JOINT COMMITTEE-SAMARBEJDET.....	77
19.4.2 TOPFORSKNINGSINITIATIVET.....	77
19.4.3 NORDFORSK.....	77
19.4.4 EU-SAMARBEJDE.....	78
19.4.5 KLIMAFORSKNINGSCENTERET.....	78
19.4.6 ARCTIC SCIENCE SUMMIT WEEK (ASSW).....	78
19.4.7 DET INTERNATIONALE POLARÅR (IPY).....	78

INDLEDNING

Med afslutningen af det første årti i det nye årtusinde ser vi frem mod et nyt årti, som i endnu højere grad vil være en udfordring for Grønland på mange måder. De seneste års øgede fokus på Grønland såvel som Arktis vil fortsætte. Dette skyldes ikke mindst det som man i pressen har kaldt ”kampen om Nordpolen”. Selv om der ikke er udsigt til konflikter af større art, da de fem lande som grænser op til Nordpolen, med Ilulissat erklæringen er blevet enige om, at følge anerkendte internationale traktater og forhandlinger, er det ikke dermed en ubetydelig sag. Når man har ratificeret Havretskonventionen har man også en rettighed, hvor man kan udvide ens eget kontinentalsokkel udover 200 sømil, hvis man kan dokumentere dette med videnskabelige data. Der er således tre områder ved Grønland: Syd for Grønland, Nordøstlige Grønland og Nord for Grønland, hvor man har muligheden for, at udvide kontinentalsokkelen udover de 200 sømil. Det nye årti vil være præget af denne proces i FN, som har stor betydning for Grønland i fremtiden set i lyset af, at der kan være stort potentiale indenfor råstofområdet i de områder, som man kan gøre krav på.

Året der gik, var i høj grad præget af forhandlingerne på klimaområdet. Selv om COP 15 ikke leverede den nye internationale aftale, som mange havde håbet på som efterfølgeren af Kyoto protokollen vil klima, som emne fortsat være aktuelt i 2010 og fremover.

I 2009 overtog Rigsfællesskabet formandskabet for Arktisk Råd for de kommende to år. Med det øgede fokus på Arktis får rådet en større rolle idet Arktisk Råd er det eneste samarbejdsforum, hvor alle lande omkring Arktis såvel som oprindelige folks organisationer deltager. Selv om klimaforandringerne har specielt prioritet og vigtighed har det for Grønland været vigtigt, at understrege behovet for, at samarbejde om fælles problemer og udfordringer som befolkningerne i Arktis oplever. Grønland har som formand for arbejdsgruppen for bæredygtig udvikling blandt andet igangsat et større samarbejde indenfor sundhed i de arktiske lande.

I de kommende år vil der være fokus på vores relationer med EU. Vores aftaler med EU udløber med udgangen af 2013. Allerede i 2010 vil vi igangsætte et analyse-arbejde, som skal danne baggrund for genforhandling af vore aftaler med EU.

Spørgsmålet om hvad det nye årti vil bringe med sig på det udenrigspolitiske plan kan kort svares med, at samtidigt med, at vi udbygger og udvikler Grønland på alle mulige måder vil dette også afspejle sig på det udenrigspolitiske område. Det er også derfor tvungende nødvendigt, at vi er opmærksomme på, at løbende tilpasse os de realiteter vi lever under.

Disposition

Udenrigspolitisk redegørelse udgør en status over Landsstyrets indsats på centrale områder samt perspektiver for udviklingen i den nærmeste fremtid. Redegørelsen er fortsat delt i to: Del I behandler de centrale emner af udenrigspolitisk karakter, mens Del II omhandler de udenrigspolitiske aspekter af de ressortområder, hvis aktiviteter i stigende grad påvirkes af internationaliseringen.

Redaktionen afsluttet 18. februar 2010

DEL 1

Naalakkersuisuts Tværgående Udenrigspolitik

1. Rigsfællesskabets Fælles Udenrigs- og Sikkerhedspolitik

Forhandlingerne om Rigsfællesskabets fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik foregår i en række fora på politisk niveau og på embedsmandsniveau.

I Udenrigsministeriet er Nordgruppen, herunder særligt Kontoret for Norden, Færøerne og Grønland, Udenrigsdirektoratets faste samarbejdspartner. Nordgruppen råder over en grønlandskonsulent, der i henhold til samarbejdsaftale mellem Udenrigsministeriet og Selvstyret på en række områder fungerer som kontaktperson og koordinator mellem Selvstyret og Udenrigsministeriet. På menneskerettighedsområdet, herunder i relation til oprindelige folks rettigheder generelt, har Udenrigsdirektoratet et nært samarbejde med Udenrigsministeriets Menneskerettighedsenhed. Ligeledes foregår der et samarbejde med Danida i spørgsmål vedrørende udviklingsbistand til oprindelige folk.

Udenrigsdirektoratet har endvidere en god og konstruktiv dialog med Danmarks Eksportråd, hvor Grønlands Turist- og Erhvervsråd har underskrevet en samarbejdsaftale.

1.1. Rigsmøder

Rigsmøderne mellem Danmarks Statsminister, Færøernes Lagmand og Formanden for Naalakkersuisut afholdes årligt efter tur i de tre rigsdele. Rigsmøderne befatter sig på det udenrigspolitiske område med overordnede linier og større, aktuelle sager.

Det seneste rigsmøde fandt sted i Grønland juni 2008. Rigsmøderne forberedes på embedsmandsplan i Nordatlantudvalget, der består af Statsministeriets Departementschef og hhv. Grønlands Selvstyres og Færøernes Hjemmestyres, Administrerende Direktører. På rigsmødet blev bl.a. COP 15 EU-forslaget om forbud mod import af sælskind samt den finansielle krise drøftet.

1.2. Fuldmagtslovgivning og administrativ samarbejdsaftale mellem Selvstyret og Udenrigsministeriet

I samarbejde med Udenrigsministeriet er der, 2. december 2009, afholdt Administrativt Forum mellem Udenrigsdirektoratet. På mødet drøftedes en række forbedringer af de praktiske forhold omkring Grønlands Repræsentation i Bruxelles samt spørgsmålet om den mest hensigtsmæssige diplomatiske titel for Repræsentationschefen.

1.3. Det økonomisk-tekniske samarbejde i Joint Committee

1.3.1 Aftalegrundlaget

Joint Committee (JC) er baseret på en erklæring om økonomisk-teknisk samarbejde mellem Grønland, USA og Danmark, som er en del af det aftalekompleks, der blev underskrevet i Igaliku i august 2004.

JC har til opgave at styrke samarbejdet mellem Grønland og USA således, at Grønland opnår en øget værdi af den amerikanske tilstedeværelse i landet og således, at relationerne mellem Grønland og USA ikke alene er baseret på den militære tilstedeværelse.

JC er en komité bestående af tre repræsentanter fra Grønland, USA og Danmark. Grønland repræsenteres af Udenrigsdepartementets direktør, USA af den amerikanske ambassadør til Danmark og Danmark af udenrigsråd i udenrigsministeriet.

Arbejdet i Joint Committee er organiseret i tre arbejdsgrupper navnlig (1) Arbejdsgruppen for Kultur og Uddannelse; (2) Arbejdsgruppen for Forskning, Sundhed, Teknologi og Miljø samt (3) Arbejdsgruppen for Handel og Turisme. Grønland er velrepræsenteret i samtlige tre arbejdsgrupper og har desuden formandskabet for to af arbejdsgrupperne.

Igennem samarbejdet i arbejdsgrupperne skabes der kontakt og netværk; der findes inspiration og overføres viden; og konkrete tekniske samarbejder initieres.

Det bør pointeres, at JC alene kan skabe rammerne for samarbejde, idet komiteen ikke råder over dedikerede projektmidler. Finansieringen af projekter skal derfor ske via eksisterende ressourcer eksternt komiteen hvilket, til tider, har vist sig at være en udfordring.

1.3.2 Arbejdet i Joint Committee i 2009

Den 12-13. maj 2009 blev det sjette møde i JC afholdt i København. I forbindelse med dette møde blev der ligeledes afholdt planlægningsmøder i de respektive arbejdsgrupper.

Det følgende kan fremhæves som væsentlige resultater fra samarbejdet i 2009:

Der er blevet etableret et solidt samarbejde mellem Asiaq og U.S. Geological Survey (USGS) og repræsentanter for Asiaq har i den forbindelse været på rundtur ved USGS i maj 2009. Asiaq drager godt nytte af den tekniske støtte samarbejdet bidrager med.

Seks personer fra det grønlandske uddannelsessystem var på en amerikansk sponsoreret studietur til USA i marts 2009. Delegationen mødes med universiteter, erhvervsskoler og kunsthåndværksskoler. Her blev de introduceret til det amerikanske uddannelsessystem og skabte lovende kontakter til fremtidig samarbejde.

Det stod dog klart, at der næppe vil blive en mulighed med deciderede gratis studiepladser til grønlandske studerende idet langt de fleste uddannelsesinstitutioner i USA er private.

U.S. National Science Foundation sponsorerede i juli 2009 en studieekspedition til forskningsstationen 'Summit Camp' på indlandsisen for studerende og lærere fra USA, Danmark og Grønland. Grønlandske studerende fik således muligheden for at observere og deltage i forskningen

Man har arbejdet med at gøre det lettere for grønlandske studerende at søge til USA for at videreudanne sig. Således administrerer Handelsskolen i Nuuk nu sprogtesten TOELF (Test of English as a Foreign Language) og man har etableret et videolink mellem Nuuk og den amerikanske uddannelsesvejledning ved Fullbright Commissionen.

Den årlige midtvejs-videokonference blev afholdt den 1. december 2009.

På grønlandsk initiativ blev parterne, til dette møde, enige om at gennemføre en evaluering af de første fem år i JC samarbejdet (2004 – 2009). Evalueringen, som ledes af Grønland men gennemføres med aktiv deltagelse fra Danmark, USA samt arbejdsgrupperne, skal tjene som en middel til fremtidig strategisk planlægning. Evalueringen forventes at være færdig før næste årsmøde, som skal afholdes i juni 2010 i Grønland.

1.4 Permanent Committee

Permanent Committee er nedsat i medfør af den såkaldte Kangerlussuaq-aftale af 1991, og behandler spørgsmål af praktisk betydning vedrørende den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland (dvs. Pituffik). Permanent Committee består af repræsentanter for USA's regering, repræsentanter for Danmarks regering og for Grønlands Landsstyre ved Udenrigsdirektoratet, som mødes mindst en gang årligt.

Permanent Committee mødtes i maj 2009 i København. Hovedpunkterne var et grønlandsk forslag om lægesamarbejde (via telemedicin) mellem Qaanaaq og Pituffik samt et amerikansk ønske om en ny aftalemæssig ramme for de mange aftaler, der regulerer de praktiske forhold omkring de danske og grønlandske myndigheder/virksomheder på basen.

1.5 Havretskonventionen og kontinentalsokkelprojektet

På den danske finanslov er der fra 2002 afsat midler til forskning for at dokumentere krav på udvidet kontinentalsokkel iht. havretskonventionen ved to områder ved Færøerne og tre områder ved Grønland, hvor der skønnes muligheder for at fremsætte krav på en udvidet kontinentalsokkel. Det drejer sig om områderne op imod Nordpolen, nordøst for Grønland samt syd for Grønland.

I 2009 er forskningsarbejdet videreført med henblik på at der kan fremsættes krav for det første grønlandske område (området syd for Grønland) i 2011. Der er fremsat krav overfor FN's Sokkelkommission vedrørende det færøske område nord for Færøerne. Grønland deltog i dette arbejde med henblik på erfaringsopbygning vedrørende fremsættelse af krav for de grønlandske områder.

Udenrigsministrene for de fem arktiske lande, der gør krav på udvidet kontinentalsokkel – (USA, Rusland, Canada, Norge og Danmark/Grønland) vedtog den 28. maj 2008 i Ilulissat en erklæring (Ilulissat-erklæringen), hvori de bekræftede, at spørgsmålet om rettigheder i Polarhavet er reguleret ved internationale aftaler.

2. Det Arktiske Samarbejde

2.1 Arktisk Råd

Arktisk Råd består af de otte arktiske lande (Canada, Danmark/ Grønland/ Færøerne, Finland, Island, Norge, Den russiske Federation, Sverige og USA) samt seks oprindelige folks organisationer. Arktisk Råd er det eneste cirkumpolare inter-governmentale fora og der er stigende interesse for rådets arbejde – ikke mindst fra verden udenfor Arktis.

2.2 Formandskabet for Arktisk Råd

Ved Arktisk Råds ministermøde i Tromsø den 29. april 2009 overtog Rigsfællesskabet formandskabet for Arktisk Råd fra Norge. Grønland har sat væsentlige præg på Rigsfællesskabets formandskabsprogram for Arktisk Råd, og har særligt arbejdet for at få mennesket i Arktis i fokus.

Formandskabsprogrammet har følgende prioriteter: Mennesket i Arktis (herunder folkesundhed og økonomisk udvikling); Arven fra International Polar Year (IPY); Klimaændringer og tilpasning; Biodiversitet; Ressourceudnyttelse; Operationelt samarbejde (herunder 'search and rescue' - SAR); samt Arktisk Råds rolle i den globale verden.

Naalakkersuisut, ved Udenrigsdirektoratet, er en aktiv og bidragende del i den daglige varetagelse af Rigsfællesskabets formandskab. Dertil deltager Udenrigsdirektoratet løbende i Rigsfællesskabets delegation ved Senior Arctic Officials (SAO) møder samt andre Råds møder. Endvidere varetager Udenrigsdirektoratet koordinering af Grønlands interesser i forbindelse med Rådet arbejde samt arbejdet i rådets arbejdsgrupper og 'task forces'.

Der blev afholdt to Senior Arctic Official (SAO) møder i 2009, og næste møde vil blive afholdt i april 2010 i Ilulissat. Dette møde må forventes at tiltrække en del opmærksomhed, såvel som et stort antal delegerede.

Formandskabet løber fra april 2009 til ministermødet i 2011, som forventes afholdt i Grønland.

2.3 Arbejdsgruppen vedrørende Bæredygtig Udvikling (SDWG)

Naalakkersuisut prioriterer Grønlands deltagelse i Arktisk Råd med de begrænsninger der ligger i, at deltagelsen primært skal finansieres af Landskassen.

Da Rigsfællesskabet overtog formandskabet for Arktisk Råd, overtog Grønland formandskabet for arbejdsgruppen vedrørende bæredygtig udvikling i Arktis (SDWG). Formålet med denne arbejdsgruppe er at tilføje det arktiske samarbejde en menneskelig dimension.

ICC deltager i SDWG på lige fod med de arktiske stater, som permanent deltager. I forbindelse med Grønlands formandskab af SDWG er ICC-Grønland Vice Chair sammen med Sverige, der overtager formandskabet i 2011.

Grønland har under sit formandskab valgt at fokusere på sundhed. I formandskabsprogrammet hedder det at: "Grønland – som medvært og formand for SDWG – under formandskabet vil øge fokus på de forskellige samarbejdsindsatser indenfor arktisk sundhed med henblik på at opnå en indikation af den overordnede sundhedstilstand i Arktis, herunder ved at støtte den nyetablerede ekspertgruppe for arktisk Sundhed (AHHEG) med at sætte fokus på forskning, overvågning og kapacitetsopbygning indenfor arktisk sundhed." Det er en opfølgning på ønsker fremsat af de arktiske parlamentarikere gennem deres fællesorganisation, Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region (SCPAR) og Nordiske Ministerråd om at fremme samarbejde og synergi fra eksisterende aktiviteter på området og skabe grundlag for bedre sundhed i harmoni med de kulturelle værdier blandt oprindelige folk og samfund i det arktiske område.

Grønland har tre medlemmer af AHHEG, som ledes i fællesskab af Grønland (Danmark) og Canada. Ekspertgruppen konstituerede sig i Ottawa i februar 2009 og holdt efterfølgende sit første ordinære møde i Yellowknife, Nordvest Territoriet, i juli 2009, hvor man udarbejdede en arbejdsplan for AHHEG, som bl.a. indeholdt et forslag fra Grønland om afholdes af et arktisk seminar om selvmordsforebyggelse.

Seminaret 'Håb og Livsmod i Selvmordsforebyggelse' blev afholdt i Nuuk den 6. - 8. november 2009 med omkring 100 deltagere fra en stor del af det arktiske område, herunder en stor gruppe unge, som foruden selv at afholde et ungdomsseminar, deltog aktivt i hovedseminaret. Seminaret blev arrangeret i et partnerskab mellem AHHEG, ICC, ICC's ungdomsafdeling ICYC, PAARISA fra Departementet for Sundhed og Udenrigsdirektoratet.

Resultatet af Seminaret blev i en foreløbig form fremlagt for SDWG og for Senior Arctic Officials i Arktisk Råd. En endelig rapport er under udarbejdelse og distribueres til deltagere og relevante instanser og vil blive fremlagt på det kommende møde i SDWG i marts og vil efterfølgende blive behandlet på det næste ordinære møde i AHHEG i København i maj.

2.3 Samarbejde med Canada

2.3.1 Tartupaluk - Hans Ø

Canada og Danmark indgik i 1973 en aftale om afgrænsningen af kontinentalsoklen i området havområderne mellem Grønland og Canada. Begge parter gør begge imidlertid krav på Tartupaluk - Hans Ø, der derfor blev udeladt af afgrænsningsaftalen. I de mellemliggende år har man været enige om at være uenige. I 2005 indledtes konsultationer med henblik på at finde en løsning på striden. Konsultationerne videreførtes senest på et møde 2. november 2009 i Ottawa. Her konstaterede man, at der nu er etableret et samarbejde mellem canadiske, danske og grønlandske forskere om et forskningsprojekt på øen, samt at parterne fortsat arbejder på en løsning, der dog ikke er kommet nærmere. Fra canadisk side blev der udleveret et papir med den canadiske argumentation for kravet på Tartupaluk. Dette bearbejdes nu på dansk/grønlandsk side.

3. Nordisk samarbejde.

Det nordiske samarbejde foregik i 2009 under islandsk formandskab. Det islandske formandskabsprogram havde under titlen "Det nordiske Kompas" fokus på klima, uddannelse og velfærd. Endvidere blev der lagt vægt på at fortsætte udviklingen af det globaliseringsprogram, som statsministrene tog politisk beslutning om i 2007.

Efter sin tiltrædelse i juni 2009 foretog Naalakkersuisut en ny vurdering af det nordiske samarbejde og besluttede at udarbejde en samlet strategi for den grønlandske deltagelse i de kommende år. Denne blev forelagt for Inatsisartut på efterårssamlingen, og den har herefter dannet grundlag for Naalaksuisuts arbejde.

Strategien bygger på 4 hovedprincipper:

For det første skal Naalakkersuisuts politik markere sig i det regionalpolitiske samarbejde, som Nordisk Samarbejde i henhold til Helsingforsaftalen udgør.

For det andet vedkender Naalakkersuisut sig sin opgave som ansvarlig regering for vores land når det gælder om at yde et konstruktivt bidrag til det regionalpolitiske samarbejde.

For det tredje vil Naalakkersuisut udnytte det nordiske samarbejde til at fremme Grønlands politiske interesser i andre internationale organisationer og institutioner.

For det fjerde vil Naalakkersuisut samarbejde aktivt med Grønlands parlamentariske repræsentanter i det nordiske og det vestnordiske samarbejde om at optimere Grønlandsk nytte af og indflydelse på de fælles nordiske beslutninger.

Naalakkersuisut har lagt vægt på at bidrage med politiske prioriteringer i det formandskabsprogram for 2010 som Danmark, som Danmark fremlagde på Nordisk Råds session i Stockholm i efteråret.

Dette har konkret ført til at der i forbindelse med den nordiske støtte til det arktiske samarbejde er blevet tale om en fremhævelse af behovet for fælles nordisk støtte til udviklingen af ”Arctic Spatial Data Infrastructure”. Når det gælder den vestnordiske /nordatlantiske del af det nordiske samarbejde har samarbejdet en klar målsætning om at styrke NORA som omdrejningspunkt for Nordisk Ministerråds aktiviteter ikke mindst i forhold til nordens naboer i vest nemlig de atlantiske canadiske provinser og Nunavut.

Grønland har også aktivt støtte den prioritering ,der lægges op til omkring støtte til FN 10 året for at stoppe tabet af biodiversitet på jorden.

På det beskæftigelsespolitiske område prioriterer programmet den nordiske erfaringsudveksling omkring mobilisering og opkvalificering af de personer på arbejdsmarkedet. Hertil kommer særlig fokus på de personer der har den svageste uddannelsesmæssige ballast. I et ligestillingsperspektiv har programmet fokus på de problemer der opstår, når globaliseringen i særlig grad går ud over traditionelle mandefag.

Naalakkersuisut vil også benytte formandskabsåret til at sørge for at få en række nordiske møder og konferencer afholdt i grønland således at Grønland også på denne måde for markeret sig aktivt i det nordiske samarbejde.

3.1 Opfølgningen af den arktiske konference ”Common Concern for the Arctic”.

Fra starten af 2009 indgik det i planerne for Nordisk Ministerråd, at der skulle foretages en opfølgning af den arktiske konference i 2008 ved et arrangement i Bruxelles i løbet af efteråret 2009. Planerne var langt fremskredet, men det var samtidig anset for ønskeligt at Det Europæiske Råd var nået frem til sine politiske konklusioner om arktiske spørgsmål, som reaktion på EU’s kommissionsmeddelelse om Arktis fra efteråret 2008, inden seminar blev afholdt. Arbejdet med disse rådskonklusioner blev forsinket, og de blev først vedtaget af Det europæiske Råd den 8. december 2009. Da rådskonklusionerne forelå, kunne man fra nordisk og grønlandsk side være tilfreds med, at man i punkt 21 specifikt henviser til det ønskelige i, at der bliver afholdt en opfølgningskonference i Bruxelles på initiativ af Nordisk Ministerråd.

Danmark, der foruden formandskabet i Arktisk Råd, som nævnt overfor, også har formandskabet i Nordisk Ministerråd i 2010, fremkom i 2009 med et forslag om at Nordisk Ministerråd skulle engagere sig i forhold til at understøtte formandskabet bestræbelser på at udbrede kendskabet til arbejdet i Arktisk Råd i almindelighed og den generelle samfundsmæssige situation i det arktiske område i særdeleshed. Dette skete under henvisning til Nordisk Ministerråds arktiske samarbejdsprogram. I de efterfølgende forhandlinger i Nordisk Ministerråd fik Grønland opbakning til det synspunkt, at en konference i anknøytning til Rigsfællesskabets formandskab i Arktisk Råd ikke måtte ske på bekostning af opfølgningen af Ilulissatkonferencen overfor EU. Resultatet blev af

der i foråret afholdes en konference i København i tilknytning til møder i Arktisk Råd, og der til efteråret afholdes et Nordisk Ministerråds arrangement i Bruxelles.

4. Det europæiske samarbejde – EU

Grønlands relationer til den Europæiske Union (EU) var i 2009 præget af et omfattende lobby arbejde i Europaparlamentet for at sikre en hensigtsmæssig undtagelse i forbud omkring handel med sælskindsprodukter. Lobby arbejdet foregik hovedsageligt i europaparlamentet, men også via EU's kommission og EU's formandskab og igennem et tæt samarbejde med den danske EU repræsentation herunder udenrigsministeriet og igennem koordinering af grønlandske interesser via interessegrupper i Bruxelles som i Europa.

4.1 Vedtagelse af inuitundtagelsen på handel med sælskind

På baggrund af et massivt medie og folkeligt pres omkring canadiske aflivningsmetoder på sæler, har et solidt flertal i europaparlamentet siden 2006 arbejdet på at forberede en forordning som skal lede til et totalforbud for handel med sælskindsprodukter, i Europa.

Forskellige udvalg i Europa Parlamentet har siden november 2008 og frem til maj 2009 behandlet forordningsforslagets detaljer. Grønlands repræsentation har været i jævnlig og ofte daglig kontakt med udvalgsformænd og enkelte europaparlamentarikere for at sikre prioriteringen af Grønlands interesser og undgå et totalforbud mod handel af grønlandske sælskind. I den forbindelse blev der etableret tæt kontakt til dels generaldirektoratet for Miljø, som fag ansvarligt direktorat for forordningsforslaget, dels det Europæiske Formandskab.

Den 21. januar deltog Landsstyremedlemmet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, sammen med en repræsentant fra KNAPK, ved en høring i Europaparlamentet, hvor de holdt oplæg omkring grønlandsk sælfangst og dens betydning for handel, erhverv og kultur. Landsstyremedlemmet mødtes med alle udvalgsformændene samt de danske europaparlamentarikere for at give en baggrundsinformation omkring de grønlandske bekymringer og landsstyret og regeringens strategi omkring en inuit undtagelse. Derudover blev de grønlandske bekymringer rejst overfor både EU Kommissæren og det danske kabinet samt overfor det Europæiske Formandskab samt den europæiske presse.

Forud for plenar afstemningen, i foråret, kom Landsstyremedlem for Udenrigsanliggender til Bruxelles, hvor der igen blev lobbyet for de grønlandske interesser og bekymringer for et totalforbud overfor Kommissionen og EU Formandskabet.

Forordningsforslaget kom til afstemning i plenar forsamlingen den 5. maj 2009, hvor 550 ud af 736 af europaparlamentarikerne stemte for forslaget, som medførte et totalforbud for handel med sælskind med undtagelse af handel med inuit skind.

Efterfølgende vedtog Ministerrådet i juli forordningen, som træder i kraft 9 måneder efter offentliggørelsen i de europæiske fællesskabers tidende. Denne offentliggørelse skete i oktober 2009, hvorfor forordningen træder i kraft til august 2010. Dette betyder, at forordningen er bindende i alle EU's medlemsstater og kan håndhæves. De medlemslande som måtte have en anderledes lovgivning på området skal derfor tilpasse deres lovgivning

I efteråret 2009 kontraherede EU kommissionen COWI konsulenter til at forberede en rapport om hvorledes sælskindsprodukter fra Grønland kan skelnes fra sælskind der ikke er fanget af inuit. COWI konsulenterne rejste til Grønland for at afdække sælskindseksporten og specielt hvorledes sælskind fra Grønland mærkes og dermed hvordan grønlandske skind kan identificeres og spores. I Grønland mødtes de med Departementet for fisk, fangst og landbrug og med Udenrigsdirektoratet. Derudover mødtes de med ICC, KNAPK samt Great Greenland.

Som led i forberedelsen af implementeringsregulering inviterede kommissionen NGO repræsentanter og tekniske eksperter til en workshop i Bruxelles, i november 2009. Naalakkersuisut har løbende sendt bemærkninger til repræsentanter for kommissionen for at gøre de grønlandske synspunkter særskilt synlige.

4.2 Aftalerelationerne mellem EU og Grønland

Rammerne for samarbejdet mellem Grønland og EU blev politisk vedtaget af Grønlands Landsstyre, den danske regering og EU's Formandskab ved underskrivelsen af en "Politisk Fælleserklæring" i Luxembourg den 27. juni 2006. Fælleserklæringen er den politiske overbygning, som knytter EU's fiskeriinteresser og Grønlands udviklingsinteresser sammen.

Den samlede betaling fra EU til Grønland (fiskeriaftale og partnerskabsaftale) vil i perioden 2007-2013 være i størrelsesordenen ca. 320 mio. kr. årligt.

I foråret 2009 underskrev Repræsentationschefen på Selvstyrets vegne finansieringsaftalen med EU kommissionen, som sikrer at budgetstøtten for 2009 kan udbetales til Grønland. Udbetalingen foretages af to omgange og under forudsætning af visse betingelser er opfyldte.

4.2.1 Fiskeriaftalen

En ny fiskeriaftale med virkning fra 1. januar 2007 blev færdigforhandlet i Ilulissat den 2. juni 2006 og den 21. december 2006 godkendte parterne en midlertidig aftale, som de facto satte fiskeriaftalen i kraft den 1. januar 2007. Fiskeriaftalen og den tilhørende protokol er detaljeret beskrevet under pkt. om EU-fiskeriprotokol I Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrugs kapitel i del 2, hvortil henvises.

4.2.2 Partnerskabsaftalen mellem den Europæiske Union og Grønland

Partnerskabsaftalen mellem EU og Grønland trådte i kraft 1. januar 2007. Der er i aftalen lagt fokus på udviklingen af det grønlandske uddannelsessystem, med fokus på erhvervsuddannelsesområdet, for hele aftaleperioden 2007-2013, og aftalen udløser 187 mio. DKK.

Siden efteråret 2006 har Selvstyret været i tæt samarbejde med EU Kommissionen om implementeringen af aftalen, herunder udarbejdelsen af programmeringsdokumentet "Greenland Programming Document", underskrevet af Landsstyreformanden og EU Kommissionsformanden i juni 2007.

Arbejdet i 2009 har været præget af den årlige afrapportering og udarbejdelse af en række dokumenter til brug for implementeringen og udmøntningen af midlerne, herunder et årligt arbejdsprogram, et årligt evalueringsprogram, identificering af målbare indikatorer, en finansieringsaftale og en evaluering af Grønlands finanssystem som led i en løbende generel vurdering af Grønlands berettigelse til budgetstøtten.

Implementeringsarbejdet samt monitoring og opfølgning vil pågå i hele aftaleforløbet. Sagsbehandling har i 2009 været udført af Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke. Grønlands Repræsentation har i hele forløbet bistået den primære sagsbehandler samt været i dialog med EU Kommissionen når påkrævet.

4.2.3 Samarbejdet i Oversøiske Lande og Territorier (OLT)

Grønland er sammen med 19 andre territorier og øer associeret til EU via OLT-ordningen som er hjemlet i EU-traktatens fjerde kapitel. OLT-ordningen løber til og med 2013.

Fokus i trepartssamarbejdet i 2009 har været på kommissionens forberedelse af rådskonklusioner baseret på grønbogen om de fremtidige relationer mellem EU og OLT'erne. Rådskonklusionerne blev vedtaget i december 2009.

Rådskonklusionerne fremhæver relevansen af det unikke samarbejde imellem EU og OLT landende, hvor OLT landende ydes et privilegeret partnerskab. Rådet fremhæver at det fremtidige samarbejde skal baseres mere på gensidige interesser frem for fattigdomsbekæmpelse jf. hidtidig udviklingsstøtte. EU fremhæver desuden ønsket om at sikre synlighed af EU's værdier i OLT landende. Derudover vil der bestræbes på at tage særligt hensyn til OLT landendes forskellighed og de deraf afledede prioriteringer. Ift forslag til modeller for finansiering af det fremtidige forhold antyder kommissionen i dens meddelelse til Rådet omkring det fremtidige forhold at tage ved lære af de erfaringer man har fået fra EU's ydre periferier.

Grønlands Repræsentation har indenfor OLT-samarbejdet aktivt arbejdet for en anerkendelse af OLT'ernes sårbarheder inden for miljø og klimaforandring. Grønland var i foråret 2009 arrangør af et OLT seminar i Bruxelles omkring miljømæssige vurderinger forud for igangsættelse af større projekter. Ved seminaret deltog i alt omkring 50 deltagere hvoraf 3 repræsentanter deltog fra Grønland – disse repræsentanters rejse og ophold blev dækket af den europæiske udviklingsfond. Seminaret blev rost for at skabe netværk imellem OLT landendes miljø ministerier, for på denne måde at kunne skabe dialog og dele erfaringer omkring miljøvurderinger.

Grønlands Repræsentation forberedte sammen med Fransk Polynesien OLTernes deltagelse i COP15 i København. Der blev på samtlige OLT landes vegne forberedt en brochure som fokuserer på klimaændringerne og de presserende konsekvenser som OLT landende står overfor. OLTerne sikrede på denne måde synlighed af sine interesser på et internationalt klimatopmøde. Det skal fremhæves at formanden for Naalakkersuisut under COP15 mødtes med den kommende OLT formand, Ny Kaledoniens Præsident. Udover at drøfte synspunkter omkring Kyotoprotokollens efterfølger fik de mulighed for at drøfte emner med gensidig interesse som Selvstyre, klima, råstoffer samt OLT og det kommende OLT EU forum, der skal holdes i Bruxelles til marts 2010.

I sommeren 2009 anmodede Grønlands Repræsentation, efter ønske fra bl.a. Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, EU kommissionen om en fornyelse af en aftale om at tillade en mængde 3. lands rejer i Grønlands produktion, som ved videreeksport til EU ville blive omfattet af toldfriheden. Formelt set, bliver aftalen kaldt en undtagelse til bestemmelser om oprindelsesreglerne. EU kommissionen meddelte i efteråret 2009 Grønland tilladelse til at importere 3. lands rejer på op til 2100 tons om året i perioden fra august 2009 til OLT aftalens udløber i 2013. Det er nu op til den grønlandske fiskeri industri at udnytte aftalens bestemmelser, der tillader op til 2.100 tons 3. lands rejer kan indgå i den grønlandske reje eksport, og dernæst eksporteres toldfrit til det Europæiske marked.

I efteråret 2009 blev Grønlands Repræsentation opmærksom på at EU og Canada var ved at indgå aftale om at tillade op til 20.000 tons rejer får adgang til EU til 0 % told. Grønlands repræsentation tog straks kontakt med EU's formandskab. I samarbejde med den danske EU repræsentation blev der forberedt en reaktion fra rigsfællesskabets side. Denne reaktion dannede derpå grundlag for Danmarks reaktion i ministerrådets afstemning, hvor Danmark tog afstand fra forslaget på baggrund af dens handelsmæssige konsekvenser for den grønlandske rejseeksport. Resultatet blev at canadierne fik en tilladelse til eksport på 0 % i told på op til 20.000 tons rejer i perioden 2010-2012.

Ved årets udgang modtog OLT bestyrelsen udkast til en rapport udfærdiget af en konsulent hyret af EU kommissionen til at undersøge muligheder og barrierer for udvikling af erhverv i de atlantiske OLT lande. Rapporten fremhæver at, Grønland er positivt indstillet overfor fremtidige erhvervsmæssige muligheder, som har særligt store potentialer indenfor mineralske råstoffer. Det pointeres at, man bør være særligt opmærksom på mange socio-økonomiske aspekter ved denne udvikling. Kimberley processen fremhæves, og her kan EU spille en afgørende rolle. EU's rolle i Grønland har lidt et knæk under processen med sælskindsbuddet og med hvalkvoterne. Dette understreges som aspekter der bør inddrages under nyforhandlingen af en OLT-ordning. EU kommissionens positive udgangspunkt betones som iøjenfaldende, idet EU's Arktiske politik særligt peger på Grønland og Grønland fremhæves på flere af generaldirektoraternes hjemmesider som en vigtig og relevant partner.

I 2009 har OLT bestyrelsens udfordring været at sikre finansiering til et OLT-sekretariat, som kan forestå implementeringsarbejdet mm. i fremtiden. Dette sker i samarbejde mellem OLTerne og EU Kommissionen. Arbejdet med at sikre finansiering af sekretariatet pågår endnu ved årets udgang og bliver emne for drøftelse til det kommende OLT ministermøde og trepartsforum til marts 2010.

I december 2009 deltog grønlands repræsentation ved et seminar arrangeret af universitetet i Groningens juridiske fakultet. Groningens universitet havde bidraget juridisk til tankerne gjort af den hollandske regering i samarbejde med de hollandske OLT områder i Caribien, som har stået for en omfattende omstrukturering, ala processen med selvstyrekommissionen mellem Danmark og Grønland. På seminaret gav Grønlands Repræsentation et oplæg omkring Grønland som Arktisk OLT land og forholdet til EU. Øvrige oplægsholdere fokuserede på udviklingen af OLT og EU's ydre periferier og tilknytningsforholdet til EU.

4.3 EU's Arktiske Politik

EU's interesser i det Arktiske område udspringer af de fremtidige muligheder klimaforandringen medfører. Særligt nye maritime transportveje gennem Nordvestpassagen samt potentiale for udnyttelse af olie, gas og andre mineraler. EU's arktiske meddelelse koncentrerer sig om følgende overordnede tre emner: 1) beskyttelse og bevarelse af Arktis i fællesskab med befolkningen, 2) promovning af bæredygtig udnyttelse af ressourcerne samt 3) bidrag til multilateral styring af Arktis med henvisning til FN's havrets-konvention og Ilulissat-deklarationen af maj 2008.

I februar 2009 havde grønlands repræsentation inviteret 2 medarbejdere fra generaldirektoratet for fiskeri og maritime anliggender til Nuuk, for at præsentere EU's arktiske Politik. Til informationsmødet blev interessenter i Grønland inviteret, herunder selvstyret. Mødet skabte en rigtig god dialog. Her fik man, ud over det rent informative, mulighed for, at stille spørgsmål til EU's interesser i Grønland og hvilke muligheder de så i deres fremtidige samarbejde med Grønland, som midtpunkt for EU's arktiske strategiske arbejde. EU repræsentanterne fik også mulighed for at

afholde individuelle møder med erhvervslivet, ICC og med landsstyremedlemmet samt med pressen.

I forlængelse af mødet i Nuuk forberedte Grønlands Repræsentation et høringssvar til EU kommissionen. Udkastet blev sendt i høring til alle relevante departementer og styrelser. Høringssvaret blev overleveret til kommissionen under det Arktiske Seminar, som blev afholdt i Bruxelles i oktober 2009. Mere end 50 deltagere fra kommissionen, ministerrådet, EU parlamentet, lobbyister m.fl. deltog på grønlands seminar, hvor formanden for Naalakkersuisut var hovedtaler. Det skal tilføjes at GTE også deltog på seminaret, eftersom GTE arbejder med implementering af de EU programmer som Grønland via OLT associeringen har adgang til. Samarbejdet med GTE på dette område er helt afgørende, idet GTE har kontakt med projekt interesserede institutioner, individuelle samt selskaber i Grønland.

I begyndelsen af december 2009 vedtog EU's ministerråd konklusioner på EU's arktiske engagement, hvor rådet anmodede kommissionen om en status for igangværende aktiviteter og prioriteringer inden udgangen af 2010. Der kan derfor forventes en videre udbygning af EU's arktiske politik hvorfor forøget kontakt mellem EU Kommissionen og Grønland kan forudses. Det er endnu for tidligt at sige noget om, hvilke reelle politikker og midler, der kan komme ud af Kommissionens meddelelse og rådskonklusionerne om EU's arktiske engagement, men der kan muligvis komme en øget EU-forskning i Arktis.

4.4 Øvrige samarbejdsområder mellem Grønland og EU

4.4.1 EU samarbejde på eksport af rådiamanter/Kimberley processen

Råstofdirektoratet har de seneste år arbejdet for at undersøge muligheden for at deltage i Kimberley processen. Danmark deltager i Kimberley Processes'en via en fælles EU koordination og man har derfor undersøgt om Grønland kunne indgå under Danmarks deltagelse. Forberedelsen af Grønlands deltagelse er foregået i et tæt samarbejde med Udenrigsministeriet og med EU Kommissionens Generaldirektorat for Eksterne Relationer (DG RELEX). For at skabe netværk og kendskab til Grønland har Råstofdirektoratet sammen med Grønlands Repræsentation deltaget på en række komitemøder i Bruxelles i 2009 ligesom man deltog på Kimberley processens årsmøde i Namibia.

4.4.2 Veterinæraftalen

EU Kommissionen fremsendte i slutningen af 2007 et forslag til veterinæraftale mellem Grønland og EU på fiskeområdet. Siden har der været et tæt samarbejde med Fødevarestyrelsen, Kommissionen og Udenrigsdirektoratet herunder Grønlands Repræsentation. Fødevarestyrelsen og Udenrigsdirektoratet afholdte i maj 2009 et møde med EU Kommissionen for at drøfte status for arbejdet med veterinæraftalen samt tidshorisont for gennemførelsen. Her blev det klargjort at aftalen vedtages ved en rådsbeslutning. I juli 2009, bekræftede det Europæiske Råd at arbejdet fortsætter som planlagt. I oktober har Kommissionens juridiske tjeneste fremlagt en endelig udgave af Rådsbeslutningen, som er godkendt fra Grønlandsk/dansk side. Aftalen afventer nu stillingtagen fra det spanske EU formandskab og på at grænsekontrolstedet i Grønland er blevet etableret af den private operatør, samt kontrolleret og godkendt af EU.

4.4.3 Skatteaftaler

Grønlands Repræsentation underskrev på vegne af Naalakkersuisut i juni og i september 2009 en række aftaler omkring udveksling af informationer vedrørende skat. Aftalerne blev indgået med hhv. Aruba og de Hollandske Antiller, Cayman øerne samt San Marino.

Der var fra Naalakkersuisut side afgivet fuldmagt til at Ministerråden kunne underskrive aftalerne. Aftalerne er resultatet af 10 års forarbejde med at forhandle og sikre gennemsigtighed på globalt plan omkring udveksling af informationer på skatteområdet samt at følge OECD standarder herfor. De nordiske lande har haft god nytte af fælles forhandlinger fordi man kunne benytte sig af hinandens ekspertise, herunder ressourcer og sammen opnå en stærkere position.

4.4.4 Branding Grønland som OLT land overfor EU beslutningstagere

Ved årets udgang har der været et samarbejde med Branding Greenlands konsulenter omkring synliggørelsen af Grønlands interesser som OLT land, i Bruxelles i det kommende år. Konsulenterne har peget på en række markedsføringsmæssige prioriteringer. Der peges bl.a. på kontakt til Europaparlamentet, EU's formandskab samt diverse kommissionsgrene. Desuden er pressekontakt et vigtigt element i udbredelsen af kendskabet og interessen for Grønland som Arktisk OLT område. Endelig foreslås der afholdt en event i forbindelse med nationaldagen, for dermed at markere Grønland i Bruxelles.

4.5 Nyhedsbrev, NAP nyt-Bruxelles

I 2009 begyndte Grønlands Repræsentation at udsende et nyhedsbrev, ”NAP nyt - Bruxelles”. Nyhedsbrevet udkom i 2009 4 gange og indeholder korte nyhedsartikler om repræsentationens arbejde, synligheden i Bruxelles, nyheder om begivenheder i EU med relevans for Grønlands aftaler med EU og endelig er der et portræt af en samarbejdspart.

Ideen til nyhedsbrevet kommer fra København, hvor den nordiske enhed har et lignende nyhedsbrev for de nordiske aktiviteter.

Nyhedsbrevet er blevet godt modtaget og bliver rundsendt til interesserede i selvstyret, såvel som til repræsentationens andre samarbejdsparter. Begge nyhedsbreve kan læses på Udenrigsdirektoratets hjemmeside.

5. Det Globale Samarbejde – FN

Naalakkersuisut følger løbende arbejdet i FN og bestræber sig på, at Grønland lever op til FN's konventioner og deklamationer. Grønland indgår således aktivt i Danmarks delegationer til FN's Generalforsamling. Desuden deltager Grønland i møder i diverse repræsentative organer, herunder i regi af Menneskerettighedsrådet og underliggende mandater samt i relevante overvågningskomitéer i forbindelse med periodiske eksaminationer vedr. staternes overholdelse af de internationale konventioner.

Naalakkersuisut meldte i 2009 afbud til FN's 64. Generalforsamling grundet pågående forhandlinger med Danmark op til COP 15.

5.1 FN's Menneskerettighedsråd

FN's Menneskerettighedsråd er paraply for løbende møder året igennem vedr. menneskerettighedssituationen globalt. Naalakkersuisut deltager ved de møder som er mest relevante og hvori Grønland har mulighed for at gøre sin indflydelse gældende. Her er navnlig tale

om arbejdet for social retfærdighed og respekt for menneskerettighederne hvortil hører arbejdet med oprindelige folks rettigheder, der i en lang årrække har haft høj prioritet.

I denne sammenhæng omfatter de vigtigste resultater hidtil - i Menneskerettighedsrådet og forgængeren Menneskerettighedskommissionen - forarbejdet til oprettelsen af FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Rettigheder, vedtagelsen af FN's Deklaration for Oprindelige Folks Rettigheder, udnævnelsen af en Specialrapportør for Oprindelige Folk til at overvåge og rapporterer til FN's Generalforsamling og underliggende organer om overholdelsen af menneskerettigheder overfor verdens oprindelige folk, og endelig oprettelsen af en ekspertgruppe til rådgivning af Menneskerettighedsrådet i spørgsmål vedr. oprindelige folks rettigheder.

Dertil har FN's Generalforsamling i to omgange proklameret et internationalt 10-år for verdens oprindelige folk, som danner rammerne omkring tiltag - nationalt, regionalt og internationalt – til fremme af oprindelige folks rettigheder og levevilkår.

Oprindelige folk har gennemgående opnået stor indflydelse på og opmærksomhed i FN-systemet. Det betyder samtidig, at der over årene er blevet progressivt flere aktiviteter som kræver oprindelige folks deltagelse, hvilket lægger et ressourcemæssigt pres på oprindelige folks organisationer.

For at imødegå denne udvikling, er det nu lykkedes at få gennemført, at de mandater i Menneskerettighedsrådet, som i særlig grad omhandler oprindelige folks rettigheder, bliver behandlet i samme møderække, således at oprindelige folk i højere grad end hidtil vil have mulighed for at være tilstede i Genève og deltage aktivt i behandlingen af disse dagsordenspunkter.

5.2 FN's Permanente Forum For Oprindelige Folks Anliggender

Naalakkersuisut støtter arbejdet i FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks Anliggender (UNPFII) og er repræsenteret i de årlige mødesamlinger i FN's Hovedkvarter.

FN's Permanente Forum for Oprindelige Folks 8. møderække blev afholdt i FN's Hovedkvarter i New York fra den 18.-29. maj 2009.

I forbindelse med afslutningen af Selvstyrekommissionens betænkning, udarbejdede Udenrigsdirektoratet i samarbejde med Statsministeriet og Udenrigsministeriet en rapport til UNPFII vedr. processen og udkastet til lovgivning. Denne rapport foreligger nu på de seks officielle FN-sprog (arabisk, engelsk, fransk, kinesisk, russisk og spansk).

I et samarbejde med den Danmarks FN-Mission i New York afholdt Udenrigsdirektoratet en såkaldt "side event" vedr. selvstyre og selvbestemmelse med et panel bestående af den danske FN-ambassadør, formanden for ICC Grønland og afdelingschefen i Selvstyrekontoret og en række samiske repræsentanter, herunder Præsidenten for Samerådet.

Permanent Forum havde for 2009 valgt Arktis var årets specialtema og geografiske region under og Grønland var i den forbindelse repræsenteret på et panel om det arktiske område sammen med bl.a. Nunavut.

Der blev i alt afgivet fire indlæg fra den danske delegation på UNPFII. Alle med fokus på det grønlandsk-danske og arktiske samarbejde. I 2010 vil specialtemaet være udviklingen vedr. kultur og identitet i relation til relevante artikler i Deklarationen.

5.3 FN's Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder

Naalakkersuisut har i en lang årrække sammen med den danske regering og i samarbejde med repræsentanter for verdens oprindelige folk, NGO'er og medlemslandenes regeringer forhandlet intensivt for at få oprindelige folks rettigheder indskrevet ved FN.

Et af de fornemmeste resultater er FN's Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder, som blev vedtaget af FN's Generalforsamling den 13. september 2007. Efterfølgende har fokus været på at udbrede kendskabet til den bredt og arbejde for dens implementering i alle mulige sammenhænge både i og udenfor FN.

I grønlandsk sammenhæng kan man tale om, at selvstyreprocessen i sig selv er et eksempel på implementering af Deklarationens bestemmelser og rettigheder.

(Se endvidere afsnit om Ekspertmekanisme for Oprindelige Folks Rettigheder nedenfor).

5.4 FN's Specialrapportør for Oprindelige Folk

FN's Menneskerettighedsråd valgte i marts 2008 for første gang en repræsentant for oprindelige folk som Specialrapportør for Oprindelige Folk.

Selvstyret deltager løbende i behandlingen af Specialrapportørens rapporter til FN og bidrager ved formulering af indlæg fra henholdsvis den danske delegation og EU vedrørende Specialrapportørens mandat og aktiviteter.

5.5 Ekspertmekanisme for Oprindelige Folks Rettigheder under FN's Menneskerettighedsråd (EMRIP)

Formand for Naalakkersuisut talte i FN i Genève i forbindelse med Ekspertmekanismen om Oprindelige Folks Rettigheds 2. Session (EMRIP II) i august 2009.

FN's Menneskerettighedsråd vedtog i december 2008 at etablere Ekspertmekanismen med henblik på at kunne søge ekspertbistand i spørgsmål om oprindelige folks rettigheder, herunder særligt vedrørende implementeringen af FN's Deklaration om Oprindelige Folks Rettigheder.

Ekspertmekanismen udgøres af fem uafhængige eksperter udpeget af præsidenten for Menneskerettighedsrådet, hvoraf de fire for tiden er oprindelige folk. Repræsentanter fra Oprindelige Folks Organisationer, NGO'er og FN's Medlemsstater deltager som observatører.

Formanden for Naalakkersuisuts tale til forsamlingen omhandlede selvstyreprocessen og Grønlands nye status og partnerskab med Danmark. Formanden for Naalakkersuisut understregede, at der med selvstyret var tale om en de facto implementering af Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder, men at der fortsat skal implementeres også internt i Grønland.

Anerkendelsen af det grønlandske folk som et folk under international lov og herunder retten til selvbestemmelse, retten til Grønlands naturressourcer og anerkendelsen af grønlandsk som officielt sprog er netop nogle af de vigtigste pejlemærker i Deklarationen, hvorfor der blandt oprindelige folk er stor opmærksomhed om udviklingen i Grønland og de resultater, der er opnået.

Formanden for Naalakkersuisut lagde vægt på, at selvstyreprocessen, selvom den ikke altid har været let, gennemgående var baseret på konstruktiv og positiv dialog mellem Danmark og Grønland. Et vigtigt budskab at gentage i en verden, som ikke altid er præget af gode relationer mellem stater og oprindelige folk og af respekt for menneskerettighederne.

Formanden for Naalakkersuisut udtrykte i sin tale til Ekspertmekanismen håb om, at erfaringerne fra den grønlandske proces kan være til inspiration for andre af klodens oprindelige folk i deres kamp for større selvbestemmelse og i deres udvikling som folk.

Opmærksomheden blandt oprindelige folk og eksperterne i EMRIP om den progressive udvikling i Grønland gennem årene og i særdeleshed med det seneste skridt er stor. Der var derfor også en del fokus på formanden, som blev udvalgt til at indgå i en video fra kontoret for FN's Højkommissær for Menneskerettigheder om Ekspertmekanismen, som blev udarbejdet til undervisnings- og uddannelsesformål.

Endelig indgår formandens indlæg på EMRIP i en bog om Deklarationen under titlen – ”Making the Declaration Work” som bl.a. er redigeret af den tidligere Specialrapportør for Oprindelige Folk. Bogen er udgivet af International Work Group for Indigenous Affairs, IWGIA. Bogen vil blive distribueret bredt til støtte for aktiviteter til implementering af Deklarationen.

Ekspertmekanismen skal i samarbejde med bl.a. Permanent Forum og Specialrapportøren for Oprindelige Folks Rettigheder rådgive Menneskerettighedsrådet i spørgsmål vedrørende oprindelige folks rettigheder. Den skal på baggrund af forskning og dataindsamling foreslå tiltag til effektiv implementeringen af menneskerettighedsartiklerne i Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder.

EMRIP forbereder i øjeblikket sit næste møde, som finder sted i Geneve i juli 2010. Hovedtemaet på EMRIP III bliver oprindelige folks deltagelse i beslutninger vedrørende egne forhold. Resultatet af drøftelserne skal munde ud i rekommandationer til Menneskerettighedsrådet allerede i september 2010 og en endelig rapport i 2011.

5.6 World Intellectual Property Organization (WIPO) og traditionel viden

WIPO's regeringskomité (IGC), er nedsat for i samarbejde med oprindelige folk at udarbejde forslag til retslig beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, genetiske ressourcer, traditionel viden og folkløse. Der er dog endnu ikke opnået enighed om en definition af traditionel viden. Danmark og Grønland deltager i dette udredningsarbejde, som også behandles i FN's Permanente Forum og indgår i Deklarationen om Oprindelige Folks Rettigheder.

Der hersker stadig, blandt oprindelige folk, usikkerhed om, hvorvidt det er WIPO, eller Konventionen om Biologisk Mangfoldighed (CBD), der er det rigtige forum at søge beskyttelse af oprindelige folks traditionelle viden. Udenrigsdirektoratet anmodes med jævne mellemrum om at

deltage i ekspertfora vedr. denne problematik, hvor der bl.a. er interesse for Grønlands lovgivningsinitiativer på området. Hverken WIPO eller CBD er dog kommet nærmere en løsning af de rettighedsspørgsmål som potentielt rummer store økonomiske gevinster.

På WIPO IGC 14 var det væsentligste problem fastsættelsen af mandat for en intersessional working group (IWG), som var oprettet i henhold til beslutning fra WIPO's generalforsamling. Det lykkedes ikke at nå til enighed. "Den afrikanske gruppe" havde fremlagt et forslag til en arbejdsgruppe bestående af 27 eksperter og 10 repræsentanter fra oprindelige folk og NGO'er. På baggrund af mødeforløbet frygtede B-gruppen (bestående af vestlige lande), at forslaget ville føre til et resultat, der præjudicerede de endelige forhandlinger i IGC uden at B-gruppelandene ville få den fornødne indflydelse på arbejdsgruppens oplæg. Herudover drøftede man de konkrete artikler vedrørende beskyttelse af "Traditional Cultural Expressions/Expressions of Folklore (TCE)" og "Traditional Knowledge (TK)" samt "Genetiske Ressourcer (GR)" på basis af teksterne, som WIPO tidligere har udarbejdet.

WIPO Generalforsamling har åbnet op for, at der kan afholdes 4 arbejdsgruppemøder i løbet af de næste to år. Den afrikanske gruppe havde fremsat et forslag til en arbejdsgruppe, der skulle bestå af 27 eksperter og 10 repræsentanter fra oprindelige folk og NGO's. Gruppen skulle behandle de tre hovedspørgsmål (TCE, TK og GR) på hver sit møde med fokus på en række fastsatte temaer, herunder definitioner, genstand for beskyttelse, undtagelser, beskyttelsesperiode mv.

B-gruppen bestående af de vestlige lande lagde omvendt afgørende vægt på, at alle medlemslande kan deltage i IWG, at de tre hovedspørgsmål skulle behandles hver gang, og at medlemslandene kunne udpege en eller flere tekniske eksperter.

Det blev også et alvorligt stridspunkt, om der kunne finde drafting sted i IWG og efter langvarige uformelle møder blev det klart, at udviklingslandene ønskede en drafting expert group. Da de heller ikke ville fravige kravet om en snæver arbejdsgruppe, brød forhandlingerne sammen.

Parallelt med de uformelle forhandlinger udarbejdede en lille gruppe under B-gruppelandene (Danmark, Canada, USA, New Zealand, Sverige, Tyskland og EU-Kommissionen) et selvstændigt forslag, som blev fremlagt forud for mødets afslutning, men da sammenbruddet stod klart, var det også klart ifølge WIPO, at IWG ikke kunne indkaldes, fordi der ikke forelå noget mandat. Det blev i stedet overvejet at indkalde IGC tidligere på året i 2010, formentlig marts i stedet for juni.

6. Udenrigshandelspolitik

6.1 Udenrigshandelspolitiske målsætninger

Naalakkersuisuts udenrigshandelspolitiske arbejde kan overordnet inddeles i følgende indsatsområder:

- *Et bilateralt spor – selvstændige forhandlinger med andre lande, f.eks. Canada og Island.*
- *Et plurilateralt spor – rigsfællesskabets samarbejde med EU*
- *Et multilateralt spor – rigsfællesskabets samarbejde med Verdenshandelsorganisationen (WTO)*

Naalakkersuisut prioriterer at varetage grønlandske interesser overfor Udenrigsministeriet, EU og WTO og Naalakkersuisut arbejder på at skabe de bedste rammer for erhvervslivet. Det er Naalakkersuisuts målsætning, at der ikke må være regler, på de internationale eksportmarkeder, som står i vejen for grønlandsk erhvervsliv.

Naalakkersuisut følger samtidigt udviklingen i de bilaterale aftaler på konkrete ressortområder med Island og Færøerne. Et eksempel herpå er Samarbejdsaftalen mellem Færøerne og Grønland om Erhvervsudvikling, Uddannelsesmuligheder, Forskning samt Fiskeri fra september 2007.

Udenrigsdirektoratet er løbende i dialog med erhvervslivet og de øvrige departementer omkring fastlæggelsen af de udenrigshandelspolitiske målsætninger.

6.2 Bilaterale forhold

Formanden for Naalakkersuisut, og en mindre handelsdelegation, blev inviteret til Iqaluit, i Nunavut, i sommeren 2007. På besøget, som gentagne gange er blevet udskudt, skulle en lang række emner diskuteres, herunder spørgsmålet om øget samhandel, status og udvikling for sælskind, klima, selvstyre og kultur. Det er udenrigsdirektoratets forhåbning at besøget kan foretages i 2010.

Siden slutningen af 2006 er det blevet diskuteret, hvorvidt Grønland skulle tiltræde den såkaldte Hoyviksaftale, som er en frihandelsaftale mellem Færøerne og Island. I 2007 blev der foretaget en større analyse, som viste at tiltrædelse til aftalen ville have store økonomiske konsekvenser for Grønland. Man fortsatte diskussionerne i 2008, men i 2009 har det ikke været på dagsordenen. Der har i stedet været samtaler med Island om at udvikle vores to landes indbyrdes forhold med en konference om økonomi og handel, for erhvervslivet og politiske beslutningstagere, som forventes afholdt i 2010.

Der har i 2009 været samtaler på embedsmandsniveau med det færøske udenrigsministerium, om øget samarbejde og erfaringsudveksling, blandt andet på WTO området. Det færøske udenrigsministerium har imidlertid været underlagt en større strukturændring i 2009, og der har derfor ikke været synderlig udvikling i forhold til Færøerne.

6.3 Rigsfællesskabets samarbejde med EU

EU har for medlemsstaterne fuld kompetence på handelspolitikken. Den fælles handelspolitik varetages af EU-kommissionen. Det medfører, at EU-staterne afgiver et mandat til EU-kommissionen, som så forhandler ud fra dette mandat. Grønland kan gennem Danmark fremføre sine synspunkter overfor EU både i forhold til mandatet samt i forhold til de konkrete forhandlinger. 1. december 2009 trådte Lissabon traktaten i kraft, og selvom EU's fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik herefter skal varetages af den Høje Repræsentant (en slags udenrigsminister) er handelspolitikken stadig i kommissionens kompetence (DG TRADE). Man fortsætter systemet med de nationale formandskaber, men Europa parlamentet skal fremover tilslutte sig aftaler med tredjelande. Udenrigsdirektoratet følger arbejdet i EU's handelspolitiske komite tæt, som med Lissabon traktaten har ændret navn fra 133-komiteen, til Trade Policy Committee.

6.3.1 Veterinæraftale med EU

Udenrigsdirektoratet i Nuuk deltager i sagen, for så vidt angår kontakten til den private operatør af grænsekontrolstedet. Sagen er nærmere beskrevet i ovenfor (afsnit 4.4.2)

Royal Arctic Line har påtaget sig at anlægge denne, og konsultationer med en arkitekt er påbegyndt. Det forventes at der tidligt i 2010 findes afklaring for den konkrete udformning af kontrolstationen, som igen forventes at stå færdig i 3. kvartal af 2010. Dermed forventes veterinæraftalen at kunne træde i kraft, 1. januar 2011.

6.3.2 Forbud imod indførsel af Sælskind til EU

Udenrigsdirektoratet i Nuuk har bidraget til sagen med vurderinger af forordningen om indførsel af sælskind til EU's WTO medholdelighed og efterlevelse af EU retten. (se også afsnit 4.1)

Imidlertid har Canada og Norge påbegyndt konsultationer med EU, omkring forordningens WTO medholdelighed. I Naalakkersuisut har det været overvejet, hvordan man skulle stille sig. Grønland kan kun føre sager ved EU retten og WTO tvistbilæggesorgan via Danmark, og da Danmark fik alle sine krav opfyldt i tilblivelsen af forordningen anses det ikke som en relevant mulighed. I december 2009 starter de konkrete konsultationer, hvor flere grønlandske repræsentanter er inviteret med som observatører.

6.3.3 EU – Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA)

Siden 2005 har EU og Canada ført undersøgelser for at kortlægge muligheden for en ny, og mere omfattende frihandelsaftale. I oktober 2009 påbegyndte man formelt set forhandlingerne om denne nye aftale, der er planlagt færdiggjort på to år. EU afgav sit første bud 14. december, hvor der lægges op til liberalisering af 90 % af alle varegrupper. Næste forhandlingsrunde starter 18. januar 2010.

Canada er Grønlands største konkurrent, hvad angår dybhavsrejer. Hvis EU liberaliserer handlen med dybhavsrejer i forhold til Canada, forsvinder den fordel Grønland har i kraft af sin OLT status. Dette skaber en risiko for store tab i Grønlands erhverv og Naalakkersuisut har vedholdende rådgivet Udenrigsministeriet i at varetage de grønlandske interesser på dette område. Fødevareministeriet repræsenterer nogle modstridende interesser hos den danske forarbejdningsindustri overfor Udenrigsministeriet. Rigsfællesskabets stilling vil være en afvejning af interesserne.

6.4 Det multilaterale spor

Naalakkersuisut varetager gennem sit arbejde med WTO Grønlands handelspolitiske interesser på det multilaterale plan. Det overordnede formål for WTO er at skabe åbenhed og forudsigelighed omkring medlemslandenes handelsregimer. Desuden har WTO også til formål at fremme mulighederne for den frie verdenshandel. I 2009 har WTOs arbejde haft fokus på at undgå at den økonomiske krise skulle resultere en protektionisme-spiral, hvor landene lukker sig mere og mere om sig selv. Desuden er forsøget på at færdiggøre The Doha Development Agenda (Doha-runden) fortsat, dog uden at der er gjort nævneværdige fremskridt.

Doha-runden har til formål at lave en ny aftale for WTO, der kan afløse den nuværende aftale fra 1994. Der er i denne forhandlingsrunde særligt fokus på udviklingslandenes behov, bl.a. via længere overgangsperioder og aid-for-trade programmet.

Den oprindelige ambition ved Doha-rundens igangsættelse var, at Ministermødet i Hong Kong i 2005 kunne afslutte runden. Forhandlingerne er dog brudt sammen igen og igen, og der er en vis træthed at ane fra forhandlingsparternes side. Senest, ved det regulære WTO ministermøde i Geneve i november 2009. Mødet blev afholdt som et housekeeping møde, hvor der ikke skulle tages formelle beslutninger. Der blev dog lagt op til at man forventede en afslutning af DOHA-runden i 2011. Flere lande talte allerede nu om at starte forfra, og kommer der ikke en aftale i 2011 er Doha-rundens fremtid noget usikker.

Det midlertidige sammenbrud i forhandlingerne i Doha-runden har den positive sideeffekt for Grønland, at forslaget om en nedsættelse af told på industriprodukter, hvorunder rejer og fisk henhører, indtil videre er udsat. Grønland har toldfrihed på eksport til EUs marked, hvor tolden på for eksempel rejer ellers er på 20 %. Dette gør, at Grønland har en klar fordel i forhold til sine konkurrenter (jf. OLT ordningen).

Naalakkersuisut påvirker WTO processen gennem Danmark, som er omfattet af EU's fælles medlemskab af WTO.

6.4.1 Processen med at bringe Grønlands lovgivning og toldsætter i overensstemmelse med WTO's regelsæt

Naalakkersuisut har i 2009 prioriteret at bringe den grønlandske lovgivning og toldsætter i overensstemmelse med WTO's regelsæt (også benævnt notificeringsprocessen).

Naalakkersuisut har taget hensyn til en række fordele for Grønland ved at efterleve WTO's regelsæt:

- I forhold til arbejdet i Selvstyrekommissionen vurderedes det som værende en fordel at vise, at Grønland har vilje til overholde de internationale regler som Grønland er omfattet af.
- Grønland ønsker et godt samarbejde med Danmark og Rigsfællesskabet vil stå handelspolitisk svagere ved Grønlands manglende efterlevelse af WTO's regelsæt.
- Grønland kan ikke påberåbe sig WTO's regler overfor andre lande, hvis Grønland ikke selv arbejder på at overholde de selv samme regler.
- I tilfælde af en mulig handelstvist med et WTO medlem vil Grønland stå svagt på grund af den manglende overholdelse af WTO regelsættet.
- Ønskes der indflydelse på den politiske WTO proces skal Grønlands regler være i overensstemmelse med WTOs.
- Ønskes der internationale investeringer tiltrukket, er det afgørende at de internationale investorer har sikkerhed for, at deres investeringer ikke pludseligt bliver påført restriktioner eller underlagt specielle toldregler.

Udenrigsdirektoratets arbejde i 2009 bygger videre på den advokatrapport og efterfølgende konsultationer med WTO og Udenrigsministeriet, som blev gennemført i 2006.

Udenrigsdirektoratet har i løbet af 2009 ført konsultationer med WTO's sekretariat i Geneve og med Udenrigsministeriet i Danmark, primært med henblik på at få kortlagt den fremadrettede proces.

I 2009 har udenrigsdirektoratet taget initiativ til at nedsætte et WTO netværk i grønland, med formålet at koordinere arbejdet med at bringe Grønlands lovgivning i overensstemmelse med WTO reglerne. Grundet valget af ny Naalakkersuisut, har det kun lykkedes netværket at mødes en gang i 2009. Der er dog arbejdet på at lave en 'Handelspolitisk Redegørelse', der gør status for processens gennemførelse. Redegørelsen forventes at være færdig i starten af 2010, med en årlig gentagelse. Indtil videre er redegørelsen blot tænkt til internt brug.

7. Branding Greenland

Markedsføring og 'Branding' af Grønland har siden 2004 bevæget sig fremad via et tæt samarbejde mellem erhvervslivet og Naalakkersuisut. Der er fokuseret på, at projektet indtager en struktur, som også har en langsigtet bæredygtighed.

Med udgangspunkt i brandet og dets værdier (Origin, Pristine, Rough, Spirit og Grand), ønskes at skabe en god platform for at sikre en øget efterspørgsel for grønlandske virksomheder og deres produkter.

En evaluering af samarbejdet har vist, at Grønland får meget for sin investering i Branding Greenland. Målsætningen for etableringen af Branding-strategien er indfriet. Derudover skaber samarbejdet positiv medieomtale for Grønland, grønlandske erhvervssektorer og produkter. Det er lykkedes at etablere og fastholde et samarbejde mellem det offentlige og erhvervslivet, der giver mere end blot et effektiviseret markedsføringssamarbejde. Samarbejdet giver et netværk af professionelle, der i højere grad end tidligere sparrer sammen og udvikler fælles projekter på tværs af sektorer. Selvstyrets ledelse af samarbejdet er helt centralt, idet det hovedsageligt er en national opgave at skabe et samlet, nationalt image og promovere dette.

Evalueringen anbefalede en fortsættelse samt intensivering af indsatsen i Branding Greenland. Efterfølgende er Branding Greenland indarbejdet på finansloven med en flerårig horisont. Dette har muliggjort udarbejdelsen af en 3-årig strategi, der skal sikre en fortsat udvikling og fremgang i samarbejdet i Branding Greenland i perioden 2009-2011. Efterfølgende vil en ny evaluering lægges til grund for en efterfølgende strategiperiode.

Der er konstateret et meget lavt kendskab til Grønland i udlandet. Således gennemførte Branding Greenland en kendskabsanalyse i Danmark, UK, USA og Tyskland i 2008, der viste, at langt størstedelen ikke har et særligt stort kendskab til Grønland.

Dertil var indtrykket af Grønland generelt, at Grønland er dyrt, ikke tilgængeligt, uden aktivt kunstmiljø, ikke moderne, uden godt erhvervsklima og stærkt forbundet med global opvarmning. Det er derfor et vigtigt kriterium for Branding Greenlands succes, at kendskabet til Grønland øges samt kvalificeres yderligere.

Det vurderes, at Branding Greenlands strategi har en positiv effekt på kendskabet til Grønland, men at der stadig er brug for en langvarig indsats for at påvirke kendskabet, og som ønskelig følge heraf,

at udlandet i stigende grad interesserer sig for Grønland i turismehensyn, investeringshensyn og i politiske spørgsmål af interesse for Grønland.

7.1 Aktiviteter 2009

Branding Greenland kan for 2009 fremvise promoverings-resultater fra sit arbejde i form af en reklameværdi af opnået international pressedækning på minimum 23 mio. kr. (omfanget er ikke endeligt opgjort ved deadline, og tallet forventes at stige). Grønland har således optrådt i flere forskellige anerkendte medier, der tilsammen når ud til mange millioner læsere og seere i udlandet.

Dette kan nogenlunde sammenlignes med, at det samme omfang af pressedækning ville have kostet 23 mio. kr., hvis der i stedet skulle investeres i annoncer. Til sammenligning har Branding Greenland et årligt budget på 3 mio. kr. hvoraf Selvstyret via finansloven dækker 2,1 mio. kr. og samarbejdspartnere fra erhvervslivet dækker 900.000 kr. Resultatet indfrier den årlige målsætning på 20 mio. kr. og betragtes som yderst tilfredsstillende. Til sammenligning var den opnåede reklameværdi for 2008 på i alt 21,5 mio. kr., hvilket også var meget tilfredsstillende.

En vigtig faktor for det gode resultat i 2009 er den opmærksomhed, som introduktionen af Selvstyret i Grønland har fået i international presse - en opmærksomhed, som Branding Greenland også har været delagtig i at skabe gennem en målrettet promovering af den politiske udvikling i Grønland. Dertil har Branding Greenland blandt andet arrangeret presserejser for internationale medier, så disse kunne være til stede blandt andet under Selvstyre-dagene i juni 2009.

Branding Greenland deltog også i en del af forberedelserne samt arbejdet med at promovere Grønland under COP15 i København.

Der blev i 2008 udarbejdet en DVD til promovering, der skal give medier og interesserede et indblik i det moderne Grønland. Ligeledes giver DVD'en fotomateriale til brug ved omtale af Grønland. DVD'en vandt i begyndelsen af 2009 en international pris ved den store turismemesse i Berlin. Ligeledes har Branding Greenland deltaget i arbejdet med at producere den kulinariske promoveringsfilm fra Sydgrønland "A Taste of Greenland" fra 2009.

Af andre øvrige tiltag i 2009 kan nævnes forskellige pressemøder i henholdsvis Tyskland, England og USA, hvor deltagere i Branding Greenland eller samarbejdspartnere har været til stede og kunne deltage i arrangementer med medier. Der blev arrangeret flere rejser for grupper af journalister eller journalister på individuel basis til forskellige begivenheder eller egne af Grønland for på den måde at give så bredt et billede af Grønland som muligt til den internationale presse. På den vis har mange forskellige virksomheder, events (f.eks. Arctic Circle Race) eller forskellige egne af landet opnået mere international mediedækning til gavn for det samlede kendskab til Grønland i udlandet.

8. Klimasamarbejdet

8.1 Udenrigsdirektoratets deltagelse i Klimaforhandlingerne

Udenrigsdirektoratet har fast medlemskab i selvstyrets klimaforhandlingsgruppe. Vedkommende embedsmand, der deltager i forhandlingsgruppen på vegne af UD refererer direkte til Formanden for Naalakkarsuisut i klimarelaterede spørgsmål.

Udenrigsdirektoratet var således repræsenteret i Grønlands delegation under COP15 i København.

Resultatet af den grønlandske delegations arbejde ved FN's klimakonference, COP15, i København, uddybes under afsnittet om klimaområdet under Infrastrukturstyrelsen. (afsnit 14.1)

9. Udenrigsdirektoratets organisation

Siden 1994 har der eksisteret en grønlandsk udenrigstjeneste, som udfører Landsstyrets politik på området og koordinerer og faciliterer fagdirektoraternes internationale aktiviteter.

Udenrigspolitiske spørgsmål har i de senere år fået en stadigt stigende vægt i det politiske arbejde. Dette har medført et ønske om en opgradering af udenrigstjenesten. Derfor fik udenrigstjenesten pr. 1. januar 2004 navnet 'Udenrigsdirektoratet'. Det har været Landsstyrets ønske med den ny betegnelse at signalere, at udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål tillægges samme vægt og betydning som Hjemmestyrets øvrige ressortområder. 10. juni 2009 præsenterede Formand for Naalakkersuisut, det nye Naalakkersuisut. Med det nye Naalakkersuisut kom der yderligere fokus på udenrigsområdet da Udenrigsdirektoratet blev flyttet organisatorisk til Formandens Departement. Der er desuden sat fokus på det nordiske samarbejde. Dette hører nu under Medlemmet af Naalakkersuisut for Finansers ressortområde, mens arbejdsopgaverne med at servicere Medlemmet for Finanser fortsat ligger i Udenrigsdirektoratet. Der er desuden i Udenrigsdirektoratet i august 2009 oprettet et kontor for Handel, Klima og EU, som koordinerer handelspolitikken, klimaforhandlingerne, Branding og kontakten til EU.

Naalakkersuisuts udenrigstjeneste omfatter pr. september 2009 15 medarbejdere fordelt som følger:

- Nuuk: 10 Medarbejdere
- København: 1 medarbejder
- Bruxelles: 4 medarbejdere

Af medarbejderne i Nuuk er én primært beskæftiget med protokollære opgaver, hvoraf en del ikke har decideret udenrigskaraktér. Medarbejderen har til opgave at medvirke til, at kontakten mellem Selvstyret og samarbejdspartnere i Danmark og udland foregår under passende former.

9.1 Grønlands Repræsentation i København

Grønlands Repræsentationen i København varetager de opgaver for Naalakkersuisut og administrationen, der mest hensigtsmæssigt varetages i eller fra Danmark.

På udenrigsområdet betyder dette, at visse funktioner med megen rejseaktivitet er henlagt til de medarbejdere i Repræsentationen, der varetager opgaven på mandat fra Formandens Departement, Udenrigsdirektoratet eller fagdepartementerne/styrelserne. Der er især tale om opgaver indenfor det nordiske samarbejde, internationalt miljøsam arbejde samt opgaver i relation til forsvarsområdet og havret.

Varetagelsen af de nævnte opgaver ved medarbejderne fra Grønlands Repræsentation betyder bl.a., at Selvstyret kan være fysisk repræsenteret ved møder og arbejdsgrupper, hvor deltagelse fra Nuuk let ville betyde et uforholdsmæssigt stort forbrug af rejsedage samt et tilsvarende træk på de økonomiske ressourcer mv. Endvidere danner Repræsentationen ramme for forhandlingsmøder, ligesom kontoret er kontaktfremidler i forhold til udenlandske ambassader mv. i København. Ressourceforbruget afholdes af Udenrigsdirektoratet, hhv. det ansvarlige fagdepartement/styrelse.

9.2 Grønlands Repræsentation i Bruxelles

Grønlands Repræsentation blev oprettet i 1992 i tilknytning til den kongelige danske ambassade i Belgien. Repræsentationen har kontor i samme bygning som Den permanente danske Repræsentation ved EU, den danske Ambassade i Belgien og Færøernes Repræsentation.

Personalet består af en repræsentationschef, med titel af ministerråd og en fuldmægtig med titel af ambassadesekretær. Begge udsendte har diplomatisk status. Desuden er der ansat en sekretær. Siden 2002 har der været ansat en fast praktikant. Praktikantordningen er sådan indrettet, at der hvert halve år ansættes en ny praktikant. Det er et krav at alle praktikanter skal have bestået bachelorgraden på Universitetet og have mulighed for at få meritoverført deres praktikophold på deres kandidatstudie. Ved udgangen af 2009 har der i alt været 9 grønlandske praktikanter der har gennemført et praktikophold af 6 måneders varighed. I 2009 har man ligeledes haft den første praktikant fra Ilisimatusarfik.

9.2.1 Grønlands Repræsentation i Bruxelles har følgende arbejdsområder:

- Sikre synlighed i Bruxelles overfor Selvstyrets arbejde og samarbejde med Europaparlamentet, EU kommissionen og Rådet.
- Selvstyrets kontakt til relevante EU medlemslande/ambassadørerne i Bruxelles og relevante lobbyister.
- Koordinerer sager imellem Grønland og EU's institutioner.
- En hovedopgave i 2009 lå i OLT bestyrelsesarbejdet, som indebar koordination af Grønlands arbejde med OLT-aftalen, som forventes revideret.
- Praktisk er repræsentationen i daglig kontakt med den danske EU repræsentation, hvor der koordineres sager med relevans for Grønland.
- Repræsentationen er en ”læreplads” for unge studerende der har interesse for Grønlands udenrigspolitiske arbejde.
- Endelig bliver repræsentationen involveret i det samarbejde og lobby-arbejde (antenne) der sker i Bruxelles imellem ambassader og organisationer, på områder med relevans for det Arktiske område.

DEL 2

Naalakkersuisuts Internationale Ressortarbejde

10.

Formandens Departement

10.1 Lovkontoret

På efterårssamlingen i 2009 vedtog Inatsisartut den 4. november at tiltræde ikrafttræden af Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Godkendelsen af Haagerkonventionen 1993 betyder, at en international adoption ikke må finde sted før de kompetente myndigheder i modtagerstaten har godkendt adoptivforældrene som adoptanter samt, at barnet skal rådgives og høres af myndighederne i barnets oprindelsesstat. Endvidere kan en adoption kun finde sted, hvis samtykke til adoptionen ikke er opnået mod betaling eller anden form for modydelse.

10.2 Selvstyrekontoret

Som en direkte følge af resultatet af Grønlands folkeafstemning om selvstyre den 25. november 2008, vedtog Folketinget i foråret Lov om Grønlands Selvstyre af 2009.

Den 21. juni 2009 blev selvstyret formelt indført i Grønland. Det skete blandt andet ved den officielle lov-overdragelsesceremoni i Inatsisartuts sal, hvor Hendes Majestæt Dronning Margrethe den II overrakte det originale eksemplar af Lov om Grønlands Selvstyre til Formanden for Inatsisartut.

Ved indførelsen af selvstyret i Grønland, blev det grønlandske navn for Landstinget, Inatsisartut, også det officielle navn på dansk. Det grønlandske navn for Landsstyret, Naalakkersuisut, blev også det officielle navn på dansk. De gamle danske navne ophører med at gælde. Selvstyreløven erstatter hjemmestyreløven og fuldmagtsloven, og berammer dermed Grønlands mulighed for at udøve udenrigspolitik fremover.

Følgende lande og folk havde officielle repræsentanter ved fejringen af indførelsen af selvstyret: USA, Kina, Rusland, Japan, Tyskland, Canada, Frankrig, Storbritannien, Italien, Danmark, Norge, Sverige, Finland, Island, Færøerne, Nunavut, Åland samt udsendinge fra Sametinget.

Indførelsen af selvstyre i Grønland skete under pæn international bevågenhed, idet der var 42 udenlandske journalister. Inklusive grønlandske og danske var der journalister fra 17 forskellige lande akkrediteret til begivenhederne.

Selvstyrekontoret gik efterfølgende i gang med at nedlægge sig selv.

11. Departementet for Finanser

11.1 Skattestyrelsen

Det er Naalakkersuisuts målsætning for det samlede grønlandske skatte- og afgiftssystem, at det skal være konkurrencedygtigt i international sammenhæng, idet det er Naalakkersuisuts opfattelse, at den større internationalisering har medført, at de nationale skatte- og afgiftssystemer er et centralt parameter, når virksomheder overvejer placeringer og investeringer.

Naalakkersuisut har i samarbejde med de øvrige nordiske lande deltaget i et projekt om informationsudveksling med de såkaldte finanscentre. Naalakkersuisut har siden 2007 med baggrund i projektet indgået de ca. 15 aftaler om udveksling af informationer samt i forlængelse heraf enkelte mindre dobbeltbeskatningsaftaler. Aftalerne forventes opfulgt af lignende aftaler med andre internationale finanscentre i de kommende år. Der er således indledt forhandlinger med en række finanscentre beliggende i Caribien og Stillehavet om tilsvarende aftaler.

Der kan i de kommende år forventes indledt forhandlinger med flere lande om dobbeltbeskatningsaftaler, især under hensyntagen til den stigende efterforskningsinteresse efter olie og mineraler i Grønland fra udenlandske selskaber, hvor det må formodes, at dette vil resultere i at der etableres en egentlig minedrift og olieudvinding. Her tænkes blandt andet på Sverige, men også andre lande kan vise sig at blive aktuelle.

12. Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug

12.1 North Atlantic Fisheries Minister Conference (NAFMC)

NAFMC er en årlig tilbagevendende lejlighed for fiskeriministrene i Nordatlanten til at udveksle politiske synspunkter. Deltagerne er Grønland, Færøerne, Island, Norge, Rusland, Canada og EU.

Et formål med konferencerne er, ud over diskussion af de udvalgte emner, gensidig inspiration ministrene imellem, omkring emner der kan være til gavn for forvaltning og udnyttelse af fiske- og skaldyrsbestandene i Nordatlanten.

NAFMC blev i 2009 afholdt i Kaliningrad i Rusland i dagene 3. til 6. juni. Hovedtemaet ved konferencen var kriterier for fordelingen af nationale kvoter mellem medlemslandene af Nordatlantiske Fiskeriforvaltningsorganisationer.

Der var enighed om, at fiskebestandes bæredygtighed i høj grad afhænger af tæt samarbejde og forpligtelse af deltagerlandene. For at styrke bestandene i Nordatlanten samt sikre at bestandene udnyttes bæredygtigt, skal der derfor fortsat stræbes mod, at kvotefordelingen sikrer langvarig stabilitet. Der skal desuden arbejdes mod at indgå aftaler i forhold til ufordelte kvoter for visse bestande i Nordatlanten.

Under konferencen holdt Grønland desuden oplæg om EU's forslag om importforbud mod sælskindprodukter. Oplægget fokuserede på importforbuddets konsekvenser for den grønlandske sælfangerkultur og især yderdistrikterne i Grønland. Derudover blev der lagt vægt på, at der ikke er biologisk belæg for at indføre et importforbud. Der var efterfølgende ikke afsat tid til diskussion, men flere deltagerlande tilkendegav deres støtte til Grønland.

Canada har værtskabet ved næste konference i 2010.

12.2 Northwest Atlantic Fisheries Organization (NAFO)

NAFO er en international fiskeriorganisation med 12 medlemslande: Canada, Cuba, Danmark på vegne af Færøerne og Grønland, EU, Frankrig på vegne af St. Pierre et Miquelon, Island, Japan, Republikken Korea, Norge, Den Russiske Føderation, Ukraine og USA.

Organisationens område omfatter det nordvestlige Atlanterhav, herunder havområdet mellem Grønland og Canada. NAFO's reguleringsområde omfatter derimod kun farvandet udenfor 200 sømils-fiskerizonerne ved Grønlands sydvestkyst, Canadas østkyst og USA's nordøstkyst. Kompetencen omfatter alle fiskearter indenfor NAFO området, undtagen arter som er reguleret ved andre konventioner f.eks. under den Nordøstatlantiske Fiskerikommission, NEAFC. Ifølge konventionen skal NAFO medvirke til en optimal udnyttelse af fiskeressourcerne igennem en rationel og bæredygtig forvaltning.

Naalakkersuisut virker fortsat for at fremme det internationale fiskerisamarbejde på en række fronter, heriblandt i NAFO. I kraft af medlemskabet af NAFO, har Grønland en række alternative fiskerimuligheder for den havgående rejeflåde uden for Grønlands fiskeriterritorium.

Det for Rigsfællesskabets vigtigste forhandlingsmål har de sidste år været at opnå en omfordeling af rejekvoten i NAFO's reguleringsområde 3L ved Grand Bank, hvilket endnu ikke er lykket.

NAFO har de senere år intensiveret observation og melding af illegal, ureguleret og urapporteret (IUU) skibe. Sammen med NEAFC er samarbejdet blevet væsentligt forbedret. I 2009 har IUU-ordningerne, som Grønland har været med til at beslutte i NAFO og NEAFC vist sig, takket være et effektivt samarbejde blandt landene i Nordatlanten, at være en succes, idet IUU-aktiviteterne i stort set er ophørt.

NAFO igangsatte i 2005 en reform af den eksisterende konvention. Der er særligt fokus på selve organisationsstrukturen med sammenlægning af det generelle råd (General Council) og fiskerikommissionen (Fisheries Commission) samt ny procedure til konfliktløsning (dispute settlement procedure). Arbejdet blev færdiggjort i 2007, og den nye konvention er sendt til ratificering i de enkelte medlemsstater. Ved årsmødet 2009 blev der gjort status over ratifikationsprocessen. Norge var det eneste land, som på dette tidspunkt havde ratificeret den nye konvention. Canada regnede med at ratificere konventionen inden udgangen af 2009. EU er i gang med oversættelser, og konventionen forelægges efter planen Ministerrådet i november 2010 til vedtagelse. Rigsfællesskabet orienterede om status og procedurer i forbindelse med ratifikation og afventer i øvrigt oversættelsen til dansk fra EU, før ratifikationsprocessen kan igangsættes. Når $\frac{3}{4}$ dele af medlemsstaterne (det vil sige 8 lande) har ratificeret den nye konvention, kan den træde i kraft.

Under årsmødet 2009 blev der sat yderligere fokus på forvaltning af sårbare marine økosystemer, ligesom IUU og det nye havnestatskontrollsystem (Port State Control) også var vigtige emner under årsmødet. Der blev vedtaget nye regler om Port State Control, og vedtagelsen harmoniserer hermed NAFO's og NEAFC's regler om Port State Control. Dette gør overvågning samt straffeforfølgelse af IUU fartøjer lettere. Herudover blev det konstateret, at inspektionsindsatsen var væsentligt forøget med betydelig færre overtrædelser som resultat.

12.3 North East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC)

NEAFC er en international fiskerikommission med medlemmerne Danmark (på vegne af Færøerne og Grønland), EU, Island, Norge og Rusland. I NEAFC reguleres fiskeriet i Nordøstatlantien, det vil sige havområderne øst for Kap Farvel, vest for Novaya Zemlya og nord for Gibraltar uden for kyststaternes 200 sømilsgrænse. Reguleringskompetencen omfatter alle fiskearter med undtagelse af arter, som er reguleret ved andre konventioner. Hovedarterne for NEAFC-reguleringer er rødfisk,

atlantoskandiske sild, makrel og blåhvilling samt dybhavsarter. Kommissionen skal ifølge konventionen medvirke til bevarelse og optimal udnyttelse af fiskeressourcerne.

Naalakkersuisut har især interesse i kvoteallokering og forvaltning af pelagisk rødfisk gennem NEAFC. Grønland er en af de tre største parter i kvoteallokeringen i Nordatlanten i fiskeriet af denne art, hvorfor Naalakkersuisut har arbejdet for at bibeholde regulerings- og kvotefastsættelseskompetencen i NEAFC-regi, således at Grønland bibeholder sin nuværende status. Naalakkersuisut deltager herudover i NEAFC-forhandlinger om reguleringen af blåhvilling og dybhavsarter, og følger endvidere med i reguleringen af fiskeriet af sild og makrel.

Grønland er sammen med Færøerne og Island kyststat til den pelagiske rødfiskebestand i NEAFC-området, og har gennem flere år forsøgt at samarbejde med disse om et udspil om fordelingen. Det har været vanskeligt, og især Grønland og Færøerne har haft problemer med at nå en enighed. Dette er uheldigt, da man i NEAFC er repræsenteret som enheden ”Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland”. Det lykkedes heller ikke i løbet af 2009 at nå til en enighed om forvaltningen, men man vil fortsætte forhandlingerne i 2010 i bestræbelserne på at blive enige om den fremtidige forvaltning, både blandt kyststaterne og i NEAFC som helhed.

Der har i NEAFC området været stor succes med at bekæmpe IUU-fiskeriet. En afgørende faktor i denne henseende har været det nye kontrolsystem fra 2007 (Port State Control).

12.4 Nordisk Embedsmandskomite for fiskeri og havbrug, jordbrug, levnedsmidler og skovbrug (EK-FJLS (fiskeri))

EK-FJLS (fiskeri) består af en repræsentant fra hvert af de nordiske lande (Sverige, Norge, Finland, Island og Danmark) samt en repræsentant fra hvert af de selvstyrende områder (Færøerne, Åland og Grønland). Komiteen behandler alle nationale spørgsmål vedrørende fiskeri, som ønskes diskuteret i plenum mellem de nordiske lande. Desuden initieres og fremmes fællesnordiske projekter af national og regional oprindelse i dette forum.

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug har i 2009 aktivt deltaget i EK-FJLS (fiskeri) samt i EK- Eksekutiv møderne. I starten af juli 2009 har departementet deltaget i ministermødet for MR-FJLS i Ísafjörður på Island.

På ministermødet blev en ministerdeklaration besluttet, som har følgende titel: ”Vigtigheden af de globale fiskeri- og akvakultursektorer”. Deklarationen fokuserer på fiskeriforvaltning og vigtigheden af ansvarlig og bæredygtig forvaltning af fiskeriressourcerne på verdensplan. Deklarationen viser en fælles holdning i de nordiske lande til de udfordringer, som er forbundet med fiskeriforvaltning, især for udviklingslande, og at der er behov for kapacitetsopbygning i disse lande i forhold til bevarelse, forvaltning og bæredygtig udnyttelse af de marine ressourcer.

På grund af budgetnedskæringer i fiskerisamarbejdet blev de videnskabelige arbejdsgrupper Styregruppen for Nordisk Miljø- og Fiskeristrategi (NAF) og Nordisk Arbejdsgruppe for Fiskeriforskning (MiFi) nedlagt fra 1. januar 2009. Dette har medført en omorganisering af fiskerisamarbejdet, hvor EK-FJLS (fiskeri) fortsætter sit virke som politisk rådgivningsorgan. I stedet for NAF og MiFi er der blevet oprettet en arbejdsgruppe til at varetage konkrete nordiske projekter, kaldet AG-Fisk. Direktøren fra Grønlands Naturinstitut fortsætter sit samarbejde i denne gruppe.

Danmark redegjorde på EK-FJLS (Eksekutiv) mødet om formandskabsprogrammet for Nordisk Ministerråd for 2010. Det danske formandskab har valgt i 2010 at sætte havet i fokus. Dette vil ske ud fra fire hovedtemaer: Norden og Globalisering, Norden i Verden, Norden i Norden samt Norden i Fart. Færøerne har under det danske formandskab tegnet sig for at varetage fiskerisamarbejdet, og i denne forbindelse har Grønland indgået aftale med Færøerne om, at afholde en konference i Grønland. Med baggrund i Nordisk Ministerråds vedtagne deklaration om Sælen og samfundet fra 2008 samt EU's beslutning om, at indføre importforbud af sælprodukter, vil Grønland afholde en konference med titlen: ”Marin økosystemforvaltning – hvad definerer en bæredygtig forvaltning?”.

12.5 North Atlantic Salmon Conservation Organization (NASCO)

NASCO er en international fiskeriorganisation med syv medlemmer (Canada, Danmark for Færøerne og Grønland, EU, Island, Norge, Rusland, USA). Island trak sig fra NASCO med virkning fra den 31. december 2009 grundet finanskrisen.

Konventionen omfatter laksebestandene i det nordlige Atlanterhav. Forvaltningen i NASCO består af Rådet og herunder tre regionale kommissioner: Den Nordøstatlantiske Kommission (EU, Danmark på vegne af Færøerne, Island, Norge og Rusland), den Nordamerikanske Kommission (Canada og USA) og den Vestgrønlandske Kommission (Canada, EU, USA og Danmark på vegne af Grønland). Formålet med NASCO er ifølge konventionen at fremme bevaring, genopbygning og forøgelse af laksebestandene samt at fremme videnskabelig information og analyse af bestandene. Naalakkersuisut arbejder i NASCO for at bevare Grønlands historiske rettigheder til kommercielt laksefiskeri.

De stadig forværrede tilstande i laksenes hjemfloder i Nordamerika og Europa har medført, at der i de senere år ikke har været noget ”overskud”, der kunne udnyttes til et kommercielt fiskeri i Grønland, hvorfor den årlige laksekvote til indhandling i Grønland siden 2002 har været fastsat til 0 tons. Til illustration af problematikken vurderede ICES i 2008, at laksebestandene i de europæiske og amerikanske områder, der forsyner Vestgrønland med laks, var på et historisk lavt niveau, og at der ikke var nogen generelle forbedringer at se i forhold til 2007. I 2009 er bedømmelsen den, at bestandene der optræder ved Vestgrønland er under forvaltningsgrænsen, og at bestandene lider af reduceret reproduktiv kapacitet.

12.6 EU-fiskeriprotokol

Grønland og EU underskrev den 2. juni 2006 Fiskeripartnerskabsaftalen med tilhørende protokol og anneks til protokol. Denne aftale og tilhørende protokol er gældende i perioden 1/1-2007 til 31/12-2012.

Fiskeripartnerskabsaftalen er delt op i en fiskeribetaling, en rederbetaling og en budgetstøtte til den grønlandske fiskerisektor fra EU, mod at Grønland stiller de aftalte fiskemængder til rådighed. En tilfredsstillende fiskeriadgang for EU til Grønlandsk farvand medfører desuden toldfri adgang for grønlandske fiskerivarer til EU's indre marked.

Grønlands forpligtelser over for EU i denne forbindelse omfatter blandt andet licensudstedelse, som er en betingelse for at få den del af betalingen, der relaterer sig til betaling for fiskerirettigheder og

rederbetaling, og koordinering af arbejdet med indførelsen af en strukturpolitik for fiskeriet i Grønland, som er en betingelse for at få den del af betalingen, der relaterer sig til budgetstøtte.

Samarbejdet med EU i 2009 inden for rammerne af Fiskeripartnerskabsaftalen har været koncentreret om den fortsatte implementering af aftalen i praksis, herunder især afrapportering i henhold til ordningen om budgetstøtte. Grønland sendte således i februar 2009 EU den anden årsrapport i forbindelse med denne ordning. Hertil kommer afholdelse af tekniske møder og de årlige Joint Committee møder, som fandt sted i slutningen af marts 2009 samt i slutningen af november måned 2009.

Aftalen giver mulighed for en midtvejsevaluering på flere punkter, hvilket blandt andet betyder, at der kan være mulighed for, at den samlede betaling under Fiskeripartnerskabsaftalen kan ændres som følge af ændringer i verdensmarkedspriser på fisk. På Joint Committee mødet i november 2009, blev man dog enige om at fortsætte det hidtidige arbejde med den nuværende protokol, og kun ændre visse administrative procedurer, således at den samlede betaling fra EU til Grønland ikke bliver ændret.

Et nyt Joint Committee møde er aftalt i april/maj 2010 med henblik på det administrative arbejde i henhold til aftalen. På grund af Lissabon-traktaten er der krav om igangsætning af forberedelse af næste protokol for 2012-16 allerede fra 2010, idet der er en længere godkendelsesprocedure i EU-regi.

12.7 Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2009 mellem Grønland og Rusland

Grønland og Rusland har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i russisk zone for grønlandske fartøjer, samt fiskerimuligheder i grønlandsk zone for russiske fartøjer. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Norge og Grønland. Det overordnede mål er, at Grønland opretholder teknologisk viden om fiskeri efter torsk.

Grønland og Rusland har i dagene 3.-4. december 2009 i København gennemført forhandlinger om en fiskeriprotokol for 2010 i overensstemmelse med Fiskeriaftalen mellem Danmark/Grønland og Rusland den 7. marts 1992.

Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2009.

Aftalen med Rusland vurderes som tilfredsstillende. Der forventes derfor ingen ændringer af betydning inden for de nærmeste år.

12.8 Fiskeriaftale samt gennemførelse af Protokol for 2009 mellem Grønland og Norge

Grønland og Norge har siden 1992 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri og forskning. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i norsk zone for grønlandske fartøjer samt samarbejde om forskning af fiskebestande ved Grønland. Aftalen skal ses i sammenhæng med aftalen mellem Grønland og Rusland. Det

overordnede mål er, at Grønland opretholder teknologisk viden om fiskeri efter torsk, således at Grønland står godt rustet, når et mærkbart torskefiskeri forhåbentlig tager sig op igen i Grønland.

Grønland og Norge skulle efter planen have gennemført forhandlinger fra den 15.-16. december 2009 om en fiskeriprotokol for 2010 på embedsmandsplan i Oslo. Mødet blev dog aflyst på grund af dårligt vejr og udskudt til januar 2010.

Med hensyn til de opnåede resultater henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2009.

12.9 Fiskeriaftale samt Protokol for 2009 mellem Grønland og Færøerne

Grønland og Færøerne har siden 1997 haft en fiskeriaftale om gensidig adgang til hinandens fiskerizoner samt samarbejde om fiskeri. Aftalen har skabt mulighed for fiskerimuligheder i færøsk zone for grønlandske fartøjer. Aftalen opererer med relativt beskedne gensidige kvoter, men anses for vigtig på grund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne, først og fremmest i de store organisationer NAFO og NEAFC. Målsætningen i forbindelse med indgåelse af aftale for hvert år er, at der søges opnået det bedst mulige resultat med hensyn til fiskerimuligheder for grønlandske fartøjer.

I overensstemmelse med aftalen mødtes en færøsk og en grønlandsk delegation den 19.-20. november 2009 og forhandlede de gensidige fiskerirettigheder for 2010.

Med hensyn til de opnåede resultater for 2009 henvises der til Naalakkersuisuts redegørelse til Inatsisartut om fastsættelse af TAC og kvoter for 2009.

Aftalen anses for vigtig på grund af de øvrige fiskerimæssige relationer Grønland har med Færøerne. Aftalen har til tider været anvendt til at justere eventuelle uoverensstemmelser i andre sammenhænge.

12.10 Aftale med Island og Norge om Loddebestanden i Farvandene mellem Grønland, Island og Norge (Jan Mayen)

Der har siden 1989 eksisteret en aftale mellem Grønland, Island og Norge (Jan Mayen) om forvaltningen af loddefiskeriet i Østgrønland. Den nuværende udformning er resultatet af en genforhandling, der førte til en ny aftale i 1998.

Loddefiskeriet er reguleret i en trepartsaftale, da lodden i Nordøstatlanten primært vandrer i Østgrønlands, Islands og i sjældne tilfælde i Jan Mayens farvande. Der opereres med meget store kvoter, der dog pr. tons er af relativt ringe værdi. Grønland overfører hvert år 70 % af den opnåede kvote til EU i henhold til EU-aftalen.

Der eksisterer en bilateral aftale med Island i tilknytning til den trilaterale. På den ene side er fleksibilitet inddraget på rødfiskeområdet i Islands og Grønlands zoner, idet hvert af de to lande i henhold til aftalekomplekset nu får mulighed for at fiske op til 50 % af deres respektive kvoter i partnerens farvand.

Forskere fra Island og Grønland har den opfattelse, at det er sandsynligt, at loddebestanden er flyttet vestover i de senere år, og lodden dermed forefindes i større omfang i Grønlands fiskerizone end

hidtil. Hvis det kan dokumenteres, og det kan sandsynliggøres, at der er tale om en blivende ændring, vil Grønland overveje at opsige den nuværende aftale, og, som betingelse for en ny, kræve en større andel af kvoten.

12.11 Konsultationer med Canada om Fællesbestande

Der har siden 1986 været konsultationer på embedsmandsplan mellem Grønland og Canada om fællesbestande af fisk og havpattedyr, hvortil Naalakkersuisut giver mandat. På fiskeriområdet drejer disse konsultationer sig hovedsageligt om fællesbestandene af rejer og hellefisk i Davis Strædet og Baffin Bugten. Udover fællesbestande af hellefisk og rejer, udnytter begge lande de samme bestande af grønlandssæl og klapmyds, som hvert år migrerer fra de canadiske yngleområder til de grønlandske farvande. Grønland og Canada har ingen forvaltningsaftaler om fællesbestande af grønlandssæl og klapmyds. De årlige konsultationer om henholdsvis Grønlands og Canadas forvaltning af de fælles bestande skal sikre, at udnyttelsen af ressourcerne ikke afviger uforholdsmæssigt fra den biologiske rådgivning fra NAFO og International Council for the Exploration of the Sea (ICES) videnskabelige komitéer.

Det har tidligere været målet at nå en rammeaftale blandt andet om fordelingen af reje- og hellefiskeressourcerne, men hidtil er det ikke lykkedes at nå til enighed.

Sidste møde i sælfangstsamarbejdet blev gennemført 14.–15. januar 2009. Det var da godt 2 år siden, at konsultationerne sidst blev afholdt, da Canada aflyste deltagelse i 2007-2008 blandt andet på grund af uoverensstemmelsen vedrørende den grønlandsk-færøske autonome 3L-rejekvote i NAFO. Ved mødet blev man enige om fortsat at udveksle informationer og forslag til strategier især med henblik på at stå bedre rustet mod de vedvarende kampagner mod sælfangst. Naalakkersuisut finder det vigtigt, at der sker en koordineret indsats sted i samarbejde med Canada, da begge lande har store interesser i sælfangsten.

Det er aftalt, at genoptage bilaterale møder i 2011. I 2009 blev den vedtagne skriftlige erklæring i Europaparlamentet og -kommissionen om import- og eksportforbud af sælprodukter drøftet. I 2011 forventes det, at en koordineret indsats fortsat vil finde sted. Ligeledes vil udvekslingen og indhentningen af oplysninger om fangstregulering, udnyttelse samt seneste biologiske dokumenter samt rådgivninger forventes at fortsætte fremover.

12.12 Vessel Monitoring System (VMS) aftale med Canada

Den 28. september 2009 indgik Grønland en aftale med Canada om gensidig overvågning af fiskefartøjer i hinandens EEZ'er (økonomiske zoner). Aftalen sikrer udveksling af fartøjspositionsoplysninger direkte mellem fartøjsovervågningscentrene, og indgår således i den løbende monitorering af fiskeriaktiviteterne. Desuden smidiggør aftalen administrationen omkring udveksling af landingsinformation mellem Grønland og Canada. Aftalen forventedes implementeret og operationel omkring 1. januar 2010, men Canada har i december 2009 meddelt, at implementeringen udsættes med 90 dage.

12.13 North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO)

Grønland er sammen med Norge, Island og Færøerne medlem af NAMMCO, som blev etableret i 1992 og arbejder for bevarelse, rationel forvaltning og studier af havpattedyr regionalt i Nordatlanten. Andre lande som Canada, Rusland og Japan deltager som observatører i NAMMCO.

I NAMMCO arbejder Naalakkersuisut for en bæredygtig udnyttelse af alle havpattedyr, som Grønland enten udnytter alene eller deler med nabolandene. Derudover er det Naalakkersuisuts ønske at sikre den bedst tilgængelige biologiske rådgivning – udover rådgivningen fra fangererhvervet – i forbindelse med forvaltningen af havets ressourcer.

Det 18. årsmøde fandt sted i Tromsø i september. Her blev NAMMCO's mulige fremtidige rolle som kvotebesluttende kompetence for Grønlands fangst af storhvaler atter behandlet. Næste årsmøde vil finde sted i september 2010.

Retten til fangst og udnyttelse af havpattedyr har altid været et af de bærende principper i NAMMCO. Heri indgår også, at denne ret medfører en forpligtelse til, at fangsten foregår bæredygtigt og på en sådan måde, at den minimerer dyrenes lidelser. Fangstmetoder og mulige forbedringer af disse har derfor også haft en central placering i NAMMCO's hidtidige arbejde. Dette er primært foregået i forskellige workshops arrangeret af NAMMCO's arbejdsgruppe om fangstmetoder. Næste workshop planlægges afholdt i efteråret 2010, hvor fokus vil være på håndtering, behandling og udnyttelse af fangne havpattedyr. Det er efterfølgende tanken, at anbefalinger fra denne og tidligere workshops vil blive udgivet som en samlet tryksag.

Der blev i februar 2009 afholdt ekspertgruppemødet om sælfangst herunder primært fangstmetoder. Mødet resulterede i en anbefalingsrapport, der efterfølgende er videresendt til relevante myndigheder og samarbejdspartnere.

De seneste år har der været fokus på medlemslandenes hvalfangst og fangstmetoder på hvaler. Japan sendte i anden anledning en specifik forespørgsel til NAMMCO om evaluering af landets aflivningsdata på store hvaler. NAMMCO besluttede på årsmødet, at arbejdsgruppen om fangstmetoder skulle organisere et ekspertgruppemøde, med det formål at evaluere Japans og medlemslandenes hvalfangst og fremkomme med anbefalinger om eventuelle mulige forbedringer. Ekspertgruppemødet vil finde sted i foråret 2010.

12.13 Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC)

IWC er en international organisation, der i 2009 har 88 medlemslande fra hele verden, der skal sørge for den rette forvaltning af verdens storhvalsbestande og herved muliggøre den fortsatte udvikling af hvalindustrien. Der har siden 1986 været et globalt moratorium. Grønland er medlem via Rigsfællesskabet.

Med sin aktive deltagelse i IWC har Naalakkersuisut ønsket at bevare mulighederne for Grønlands kvoter af store hvaler og på den måde, at få dækket så meget af kødbehovet som muligt til lokale og kulturelle formål. Ved opnåelsen af kvoter for store hvaler søges ligeledes at begrænse import af kød fra udlandet.

På områder som hvalfangst er det essentielt, at der er tæt samarbejde med hvalfangernationer og ligesindede lande, hvorfor det gode samarbejde med andre hvalfangernationer og NAMMCO-medlemslande skal pointeres her.

IWC har igennem en lang periode ikke kunnet træffe beslutninger i henhold til sin egen konvention på grund af store uenigheder mellem lande, der går ind for bæredygtig udnyttelse af store hvaler og lande som går imod hvalfangst. Det meget spændte forhold i IWC samt det efterhånden 3 år gamle forslag om pukkelhvalkvote til Grønland er årsagerne til, at Grønland i 2008 har anmodet Udenrigsministeriet om at etablere en arbejdsgruppe, som skal undersøge fordele og ulemper ved medlemskabet i IWC.

Den lille arbejdsgruppe afleverede sin redegørelse i foråret 2009 og foreslog deludmelding af Grønland. Det videre arbejde er indtil videre sat i bero med henvisning til skift i Naalakkersuisut i juni 2009 og ønske om at finde en løsning for Grønlands ønsker i IWC.

Kun stater kan være medlem af IWC, hvilket betyder at Grønland kun kan være medlem via Danmark, eller at en eventuel udmelding kun kan ske ved en beslutning fra Folketinget.

EU kan ikke blive medlem af IWC og har dermed ingen stemmeret. Det spændte forhold i IWC er blevet forstærket med EU Kommissionens beslutning i 2007 om at holde en fælles EU holdning om IWC spørgsmål til og med 2011. Dette nye magtforhold betød, at 22, ud af 23 EU medlemslande gav afslag til pukkelhvalkvoter i 2008, hvilket umuliggjorde opnåelsen af $\frac{3}{4}$ flertal, som kræves for at opnå en kvote. EU har dermed en afgørende rolle for kvotefastsættelser for oprindelige folk, herunder Grønlands kvoterettigheder.

Naalakkersuisut har til stadighed gjort opmærksom på, at IWC endnu ikke giver hvalkvoter, der dækker det af IWC i 1990 godkendte behov på 670 tons. Kvoten for perioden 2003 – 2007 svarede til 540 ton hvalkød. De nye kvoter for perioden 2008-2012 svarer til 608 tons hvalkød.

I 2006 stillede Grønland et spørgsmål til IWCs videnskabelige komite angående muligheden for at dække resten af det godkendte hvalkødbehov fra en bæredygtig, begrænset og reguleret fangst af de arter, som har været fredet, men som er blevet talrige i grønlandske farvande, som for eksempel pukkelhval og grønlandshvaler. Grønland opnåede en kvote på 2 grønlandshvaler for perioden 2008-2012 under årsmødet i 2007. IWC's Videnskabelige Komite godkendte bestandsestimatet for pukkelhvaler under årsmødet i 2008 i Chile og vurderede, at en fangst på op til 10 hvaler ikke ville skade bestanden, men Kommissionen nedstemte ønsket under forhandlingerne i 2008 og udsatte en afstemning i 2009, indtil en lille ekspertgruppe med fangerdeltagelse havde vurderet de nuværende kødkonversionsfaktorer samt de praktiske forhold, hvorunder fangst og flænsning foregår i Grønland. Ekspertgruppens arbejde udmønter sig i en rapport, der præsenteres på mellem-mødet i marts 2010, hvor afstemning af pukkelhvaler vil finde sted.

Normalt fordeler IWC kvoterne hvert femte år, dog med mulighed for at enkelte kvoter kan tages op, når der kommer ny rådgivning. Det af IWC godkendte kvoter for 2008 – 2012 er:

Vestgrønland:

- 200 vågehvaler med mulighed for at overføre maksimum 15 hvaler fra foregående års uforbrugte kvote,

- 19 finhvaler og
- 2 grønlandshvaler med mulighed for at overføre 2 hvaler fra foregående års uforbrugte kvote.

Kvoten på vågehvaler i Vestgrønland kan dog revurderes årligt såfremt nye data eller anbefalinger fra IWC's Videnskabelige Komite. Ny rådgivning i 2009 anbefalede en årlig kvote på 178 vågehvaler, der blev dog ikke truffet afgørelse om ændring af kvoterne fra 2008 på grund af langtrukne forhandlinger og udsættelse af afgørelsen.

For grønlandshvalens vedkommende kunne fangsten ikke komme i gang, før den videnskabelige komite havde vurderet, at fangsten ikke ville gå ud over bestanden. Dette skete under årsmødet 2008, hvilket betød at fangsten af grønlandshvalfangsten først kunne igangsættes i 2009, da fangstsæsonen er april-maj. De første 2 fangster af grønlandshvaler i 2009 foregik på forsøgsbasis med hensyn til fangstmetoder og fangstudstyr. Kød, mattak og spæk blev omdelt til hele befolkningen i forbindelse med indførelsen af Selvstyret.

Østgrønland:

- 12 vågehvaler med mulighed for at overføre maksimum 3 vågehvaler fra foregående års uforbrugte kvote.

Kvoten er bestemt til lokalt forbrug, og der er således ikke mulighed for kommerciel eksport af spiselige hvalprodukter fra Grønland.

Danmark overtager formandskabet i 2012, hvorfor der kan forventes midlertidige ændringer af Danmarks varetægelse af Grønlands hvalfangstinteresser og dette kan være problematisk med henvisning til EU's nuværende fastholdelse af fælles holdning i IWC.

Efter Departementets vurdering har etableringen af en fælles EU holdning umuliggjort Grønlands/Danmarks muligheder for dels at få nye kvoter til Grønland, dels, på længere sigt, at opretholde de kvoter, som man allerede har.

EU's fælles holdning fokuserer endvidere på beskyttelse af hvaler i internationale farvande samt fastholdelse af moratoriet fra 1986. I et Rigsfællesskabsperspektiv er det også ganske væsentligt, at Kommissionen lægger op til, at alle hvalfangstoperationer skal bringes ind under IWC's kontrol. Det betyder blandt andet ønske om kompetence på småhvalfangst på Færøerne og i Grønland. IWC har ikke kompetence på forvaltning af småhvaler. Naalakkersuisut har den holdning, at forvaltning af småhvaler hører under regionale og bilaterale forvaltningsorganisationer.

12.14 Fælleskommissionen om Hvid- og Narhvaler mellem Canada og Grønland (JCNB)

JCNB mellem Canada og Grønland fra 1989 hviler på en Memorandum of Understanding (MoU) med Canada og Grønland som medlemmer og NAMMCO som observatør. JCNB afgiver biologisk og forvaltningsmæssig rådgivning omkring fællesbestande af hvid- og narhvaler i Baffin Bugt, medens NAMMCO kan give forvaltningsmæssig rådgivning i forhold til bestande, som ikke findes i Canada samt arbejde med forskning af hvid- og narhvaler ved Grønland.

JCNB's seneste ordinære møde var i Nuuk i maj 2009. Nye tællinger viste en fremgang i hvidhvalbestanden og et stop i nedgangen af narhvalbestandene. Endvidere er der nu information fra tidligere ikke-optalte bestande. Grønlandske kvoter kan via en tre-årig forvaltningsplan for

2009-2012 efterleve den biologiske og forvaltningsmæssige anbefalinger fra JCNB. Det blev på mødet i 2009 aftalt, at JCNB's arbejde fremover ikke skal inkludere hvalrosbestande, som migrerer mellem Grønland og Canada. En ekspertgruppe under NAMMCO rådgiver vedrørende dette, senest ved et møde i november 2009.

JCNB's næste ordinære møde forventedes afholdt i 2011 i Canada. Der forventes et videnskabeligt møde i løbet af februar 2011. JCNB afholder normalt sit møde minimum to måneder efter dette møde. Anbefalingerne fra dette møde vil danne udgangspunktet for fastsættelse af nye kvoter på nar- og hvidhval.

12.15 Memorandum of Understanding mellem Grønland og Nunavut om fælles isbjørnebestande

Efter flere års kontakt på embedsmandsniveau mellem Grønland og Canada/Nunavut med blandt andet repræsentanter for Canadian Wildlife og Department of Environment blev der i Kangerlussuaq den 30. oktober 2009 indgået et aftalememorandum om fællesbestande af isbjørne for Kane Bassin og Baffin Bugten. Bestanden i Davis Strædet er udeladt af dette samarbejde, men der arbejdes for indgåelse af Memorandum of Understanding (MoU) for fællesbestanden af isbjørne i Davis Strædet. Dette har dog et længere tidsperspektiv idet Canada ønsker nærmere afklaring af sammenhængen af bestandene mellem Grønland og Canada.

Grundlaget for aftalen er ønsket om at etablere et effektivt forvaltningssystem, der omfatter bæredygtig udnyttelse og et forsigtighedsprincip, som er baseret på løbende anvendelse af videnskabelig viden, brugerviden samt traditionel viden.

Efter at aftalen blev indgået er Canada/Nunavut og Grønland ved at nedsætte fælleskommissionen, hvor der jævnfør MoU er bestemmelser om, hvornår fælleskommissionen etableres, og de forskellige arbejdsgrupper skal starte deres opgaver. Som nævnt er blandt andet fangerorganisationer repræsenteret udover repræsentanter fra Grønlands Naturinstitut og forvaltningsmyndigheder.

Derudover vil fælleskommissionen, som bliver oprettet, drage fordele af samarbejdet mellem inuit i Grønland og Nunavut og relevante isbjørneforvaltnings myndigheder og fora, såsom Range States og IUCN's Polar Bear Specialists Group.

Det første møde i fælleskommissionen sker i januar-februar 2010.

12.16 Oslo konventionen om bevaring af isbjørn

I 1973 indgik der aftale mellem relevante myndigheder Oslo-konventionen, der skulle sikre isbjørnens fremtidige eksistens. I foråret 2007 blev dialogen og konsultationen på baggrund af Oslo-konventionen genopstartet efter at have holdt pause siden 1981.

På baggrund af denne aftale, mødtes repræsentanter for de fem landes myndigheder Rusland (Chukotka), USA (Alaska), Canada (Nunavut), Grønland og Norge i foråret 2009 for at udveksle erfaringer, diskutere muligheder for fortsat samarbejde og den fremtidige forvaltning af isbjørnen. Mødet var det tredje, siden konventionen blev indgået.

Grønland præsenterede status for landets 5 bestande, og gennemgik fangstregistreringssystemer, import/eksport procedurer, Grønlands syn på troføjagt, interaktioner mellem isbjørne og mennesker, forskningsaktiviteter af relevans for isbjørn, samt overvågningsplaner.

Parterne enedes om at mødes hvert andet år og nedsætte en arbejdsgruppe, der skal udarbejde en tidsplan og program for næste møde mellem isbjørnenerationerne.

Parterne holder møde næste gang i 2011 for at følge op på ovennævnte mål og strategier.

12.17 Polar Bear Specialist Group (PBSG)

PBSG er etableret som del af Species Survival Commission i IUCN-regi. Formålet er at reviewe og udveksle informationer om isbjørne samt udforme anbefalinger for biologiske undersøgelser og forvaltning af isbjørnebestandene i arktiske lande. PBSG har medlemmer fra Alaska, Canada, Norge, Rusland samt Danmark og Grønland. Isbjørnen findes i fem arktiske lande, Grønland, Norge, Rusland/Chukotka, USA/Alaska og Canada.

Der er blevet afholdt 15 PBSG møder siden 1965, senest 2009.

12.18 Convention on International Trade in Endangered Species (CITES)

I efteråret 2009 har USA fremsendt forslag i høring til 'range staterne' (Stater med Isbjørne, det vil sige USA, Canada, Rigsfællesskabet, Norge og Rusland), hvor USA har foreslået at isbjørne oplystes fra CITES appendiks II til appendiks I (se afsnit 13.7). Efter 14. oktober 2009 har USA meddelt, at deres forslag er blevet sendt til CITES med henblik på behandling i det kommende CITES COP15 i 2010. Begrundelsen for forslaget er klimaforandringerne, hvor isens areal bliver mindre og kvalitet som levested falder. Af de lande, som har bestande af isbjørne, er det kun USA, som støtter forslaget, resten af isbjørne landene i Arktis er imod forslaget, inklusive delstaten Alaska.

Konsekvensen af oplistningen til liste I kan medføre, at import- og eksportrestriktionerne bliver strengere, end de er i dag. Dette gælder især for det potentielle fremtidige marked for troføjagt, men også salget af souvenir produkter fra isbjørne vil blive ramt.

Grønland har i forvejen haft et frivilligt eksportstop siden 1. april 2008, efter en negativ bedømmelse af fangsttrykket fra Det Videnskabelige Råd under Grønlands Naturinstitut vedrørende fællesbestandene i Kane Bassin og Baffin Bugten. Manglende viden om bestandenes størrelse er medvirkende årsag til at gøre fastsættelse af bæredygtige kvoter vanskelig.

Af samme årsag vil der ikke være en umiddelbar effekt af oplistningen. Dog vil den mulige merindtægt ved ophævelse af eksportforbuddet forsvinde. De, som bliver ramt, udover turistindustrien, er fangerne i yderdistrikterne med deres salg af skind og smykker af isbjørneprodukter mv. Indtægter som fangerne i yderdistrikterne kan miste, hvor det i forvejen er svært at finde alternative indkomstmuligheder.

Der arbejdes fortsat hen imod en bæredygtig udnyttelse af isbjørnebestandene dels ved indførelsen af kvoteret bæredygtig fangst samt ved samarbejdet med internationale organer, herunder samarbejdet med Canada/Nunavut om kommende fællesforvaltning.

Grønland har overfor USA gjort gældende, at det var en forhastet beslutning at opliste isbjørnen fra appendiks II til appendiks I. Dette ud fra de informationer, der er tilgængelige i dag, og fordi sådan en opstilling kan gå imod arbejdet for mere effektive bevaringsmetoder. Forskellige isbjørne områder vil blive påvirket forskelligt. I anledning af USA's forslag, har EU Kommissionen inviteret Grønland og Canada til at præsentere dels de biologiske og dels de forvaltningsmæssige aspekter af isbjørnestandene i Grønland i november-december 2009. Grønland har valgt at føre en aktiv rolle i forhold til EU for at påvirke opinionsdannelsen og for at fortælle EU at der ikke er grund til at støtte USA's forslag, især når alle isbjørnelande på nær USA ikke støtter forslaget.

12.19 The International Union for Conservation of Nature (IUCN)

IUCN er verdens ældste og største naturbeskyttelsesorganisation med det formål at bevare økologisk mangfoldighed og bæredygtig udnyttelse af naturen. Organisationens medlemmer udgøres af stater, statslige myndigheder samt interesseorganisationer. Grønland er medlem via Rigsfællesskabet.

IUCN har udviklet Røddlistesystemet og udgiver de internationale Røddlister, der er en fortegnelse over truede plante- og dyrearter. At røddlistevurdere vil sige at foretage en vurdering af plante- og dyrearternes risiko for at uddø ved at henføre den pågældende art til en kategori ved opfyldelse af et eller flere kvalitative og kvantitative kriterier.

13. Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø

13.1 Arktisk Råd

[ICC \(Inuit Circumpolar Conference\)](#), [RAIPON \(Russian Association of Indigenous Peoples of the North\)](#), [Samerrådet](#), [Aleuterne](#), [Athabaskanerne](#) og [Gwitch'in](#). Desuden har en række lande, NGO'ere og andre organisationer observatørstatus.

Der er seks arbejdsgrupper i Arktisk Råd navnlig Arctic Council Action Plan (ACAP); Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP); Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF); Emergency, Prevention, Preparedness and Response (EPPR); Protection of the Arctic Marine Environment (PAME) og Sustainable Development Working Group (SDWG). Grønland deltager aktivt i og bidragende til fire af arbejdsgrupperne (AMAP, CAFF, PAME og SDWG) samt varetager formandskabet for SDWG (dette er beskrevet nærmere i kommende afsnit). Dertil er der etablerede to 'task forces' (tidsbegrænsede arbejdsgrupper) som beskæftiger sig henholdsvis med 'short lived climate forces' og 'Search and Rescue (SAR)'. Grønland deltager i Rigsfællesskabets delegation til 'task forcen' om SAR. Begge task forces forventes at afslutte deres arbejde inden næste ministermøde i 2011.

Miljøafdelingen deltager i følgende af Arktisk Råds arbejdsgrupper: Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP) og Protection of the Arctic Marine Environment (PAME). Naturafdelingen deltager i Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF).

13.1.1 Arctic Monitoring Assessment Program (AMAP)

AMAP har til hovedformål at overvåge og vurdere den menneskeskabte grænseoverskridende forurening med tungmetaller, radioaktive stoffer og svært nedbrydelige organiske miljøgifte i Arktis, samt at rapportere om status for det Arktiske miljø til ministre og relevante fora. Indsatsen er blevet udvidet til også at inkludere effekter af øget UV-B stråling, ozon nedbrydning og klimaændringer.

Miljøafdelingen er ressort for AMAP-programmet generelt, dog er Human Health delen placeret i Departementet for Sundhed, Klimarelaterede problemstillinger i Klima og energikontoret, mens Oil and Gas Assessment er placeret i Råstofdirektoratet, men hvor miljøafdelingen stadig har en koordinerende funktion.

Den danske deltagelse i AMAP varetages af henholdsvis Miljø- og Energistyrelsen i Danmark i samråd med en tværministeriel koordinationsgruppe, som også har repræsentanter fra Grønland og Færøerne.

I forbindelse med den danske implementering af AMAP gennemføres der hvert år projekter i Grønland og på Færøerne. Det drejer sig typisk om projekter, som indsamler miljøprøver som analyseres for tungmetaller, radioaktive stoffer og andre miljøgifte, som føres hertil via hav- og luftstrømme.

Målet er at klarlægge hvilke miljøgifte der forekommer samt overvåge eventuelle udviklingstendenser og dermed effekterne af stofferne. Herudover gennemføres der projekter, der medvirker til at klarlægge transportvejene for miljøgiftene. I de senere år er der desuden i stigende grad fokuseret på projekter, der belyser klimaændringerne og de afledte miljø- og samfundsmæssige konsekvenser.

Afledt heraf har den danske Miljøstyrelse og Energistyrelse tillige til formål at administrere en miljøstøtteordning for Arktis (DANCEA). Støtteordningens formål er at sikre en miljømæssig bæredygtig udvikling af især rigsfællesskabets dele af Arktis. Ordningen lægger især vægt på bæredygtig udnyttelse af de arktiske naturressourcer, naturbevarelse, forebyggelse og begrænsning af forurening af miljøet i Arktis.

Rigsfællesskabets deltagelse i Arktisk Råds miljøarbejde finansieres via DANCEA og siden 1994 er den væsentligste del af ordningens midler anvendt hertil. Godt halvdelen af ordningens midler anvendes til projekter og aktiviteter, der direkte er relateret til arbejdet i AMAP sammenhæng. Grønlands deltagelse finansieres via finanslovsbevillingen.

13.1.2 Protection of the Arctic Marine (PAME)

PAME er en arbejdsgruppe under Arktisk Råd, som arbejder for beskyttelse af det arktiske havmiljø. PAME beskæftiger sig med land- og havbaseret forurening af det arktiske havmiljø ved hjælp af langsigtede politiske målsætninger og styringsredskaber.

PAME udgav i 2009 'The Arctic Marine Shipping Assessment' (AMSA). Der er tale om et vidtforgrenet studie af udviklingen i skibstrafikken, hvori man søger at kortlægge de økonomiske, sociale og miljømæssige følger af øget skibstrafik og ændrede sejlruiter for samfund i Arktis. AMSA

indeholder en fremskrivning af omfanget af marine aktiviteter i 2020. Man er nu i gang med at udvikle projekter til opfølgning af konklusionerne i AMSA rapporten.

I 2009 har man i PAME afsluttet opdateringen af 'The Arctic Council Oil and Gas Guidelines', der er en opdatering af den vejledning, der først blev udgivet i 1997 og senere opdateret i 2002. Baggrunden for opdateringen er blandt andet anbefalingerne fra Arktisk Råds 'Oil and Gas Assessment' (2008) samt ny viden om klimaforandringerne. Der er blandt andet indarbejdet anbefalinger af tekniske og miljømæssige bedste praksisser samt anbefalinger til forvaltning af og kontrol med offshore aktiviteter. Man er nu i gang med at undersøge, hvordan de enkelte lande forvalter processen med at lave 'Environmental Impact Assessment' for offshore olie og gas industri.

I 2009 blev opdateringen af 'Regional Programme of Action for the Protection of the Arctic Marine Environment from Land-based Activities' fra 1996 ligeledes afsluttet.

Der er i PAME også fokus på økosystembaseret forvaltning. Projektet 'Best Practices in Ecosystems-based Oceans Management in the Arctic Countries' i samarbejde med SDWG er blevet afsluttet i 2009. Her har man indhentet de arktiske landes erfaringer med økosystembaseret forvaltning.

I 2009 er der startet et nyt projekt 'Arctic Ocean Review'. Projektet vil resultere i en opsamling af de globale og regionale mål, der findes for beskyttelse af det arktiske marine miljø. Projektet vil klarlægge mangler og svagheder og komme med anbefalinger for at sikre en bæredygtig og økosystembaseret forvaltning af de arktiske områder.

I PAME har Grønland deltaget kontinuert i arbejdsgruppens halvårige møder; ligesom Grønland har bidraget arbejdsgruppens rapporter og projekter.

Grønland repræsenteres i PAME af Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, Miljøafdelingen, men hvor der er projekter af betydning for udvindingen af olie og mineraler deltager Råstofdirektoratet også. Deltagelsen sker i form af udarbejdelse af bidrag til arbejdsgruppens rapporter og projekter samt deltagelse i arbejdsgruppens halvårige møder.

13.1.3 Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF)

Gruppens primære rolle er at rådgive de arktiske regeringer om naturbeskyttelse og bæredygtighed. CAFF arbejdsgruppen har igennem årene i den henseende udviklet sig til at være ledende indenfor arktisk naturbeskyttelse. CAFF har under sig en ekspertgruppe: CAFF Circumpolar Seabird Group (CBIRD) samt et stort monitoringsprogram "Circumpolar Biodiversity Monitoring Program" (CBMP).

Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø varetog i perioden 2006-2009 det grønlandske formandskab for CAFF. Fokus under formandskabet og i CAFFs arbejdsprogram har været monitoring af biodiversitet, konsekvenser af klimaændringer for biodiversiteten og opgørelser over status for biodiversitet. Grønland faciliterede implementeringen af CAFFs arbejdsprogram for 2006 – 2009.

Til at støtte det grønlandske CAFF formandskab blev der udviklet et DANCEA projekt. Projektet har assisteret formandskabet praktisk og fagligt. Et afsluttende projektseminar blev afholdt i slutningen af 2009 blandt andet med henblik på at gøre status over det grønlandske formandskab.

Under det grønlandske formandskab er der taget flere nye initiativer og der er en bred opfattelse af, at CAFFs rolle er blevet skærpet, som det regionale organ, der via monitorings- og forvaltningssamarbejde bistår medlemslandene i at leve op til nogle af de krav, der fremkommer i internationale aftaler. Dette gælder Biodiversitetskonventionen, Ramsarkonventionen, samt anbefalinger i den store klimarapport (ACIA-rapporten) fra 2004 m.m. Også internt i Arktisk Råd er CAFF's rolle styrket under Grønlands varetagelse af CAFF formandskabet. Således er indsatsen fra såvel grønlandske som danske institutioner – både administrative og forskningsinstitutioner - styrket.

I 2009 har arbejdet været koncentreret omkring to store vigtige initiativer: 'Arctic Biodiversity Assessment' (ABA), samt implementeringen af CBMP.

I 2008 blev det besluttet at Grønland ville være Co-lead (medleder) på ABA projektet. Endvidere har Grønland/Danmark via DANCEA finansieret chef-forskeren til projektet. En meget vigtig og betydningsfuld rolle som har mødt stor anerkendelse i alle de arktiske lande. Som en del af projektforsløbet vil der i 2010 blive udgivet en såkaldt "trends report" som det arktiske bidrag op til den 10. partskonference om biologisk mangfoldighed (CBD). Rapporten indholder en række indikatorer og give et billede af status og trends for disse økosystemer og arter. Den store videnskabelige rapport vil være færdig i 2013 og vil være det første store assessment om biodiversitet i Arktis. Der er stor opmærksomhed såvel regionalt som internationalt omkring dette.

I 2010 vil Grønland være formand for styregruppen under ABA og vil i den forbindelse skulle sikre at ovennævnte Trend Rapport får den nødvendige internationale bevågenhed.

I 2009 har Grønland endvidere medvirket til at sikre den fortsatte implementering af CBMP, blandt andet ved at Grønland indgår i en række ekspertgrupper under CBMP. Endvidere inviterede Grønland formanden for CBMP programmet til Danmark i 2009 for at mødes med relevante aktører under Rigsfællesskabet der er knyttet til Arktisk Råd, for at drøfte Rigsfællesskabets bidrag til sikring af implementeringen af programmet. Programmet har under det grønlandske formandskab taget mere form og er blevet mere konkret. CBMP fremstår allerede nu som et fremtidigt monitoringsprogram på niveau med det andet arktiske monitoringsprogram – AMAP. Det er hensigten, at CBMP kommer til at spænde over en lang række monitoringsamarbejder relateret til biodiversitet. Dette inkluderer monitoring af arter, økosystemer, fredede områder, lokales monitoring af biodiversitet og meget mere.

Grønland vil i 2010 forsætte med at styrke og indgå aktivt i arbejdet i CAFF og sikre at der kommer fokus på det arktiske arbejde omkring biodiversitet.

13.2 Nordisk Ministerråd

13.2.1 Embedsmandskomiteen for Miljøspørgsmål

Det nordiske miljøsamarbejde skal bidrage til at bevare og forbedre miljøkvaliteten og livskvaliteten i Norden, påvirke det regionale og internationale samarbejde, samt bidrage til at implementere den nordiske strategi for bæredygtig udvikling.

De nordiske regeringers miljøsamarbejde styres gennem Ministerrådet for Miljø, hvor miljøministrene i de nordiske lande og selvstændige områder mødes to til tre gange årlig. Som et led i det politiske arbejde tager de stilling til retningslinjerne for samarbejdet, fælles nordiske indsatser på miljøområdet, nordisk samarbejde i international sammenhæng, finansiering af virksomheden samt strategiske spørgsmål.

Under ministerrådet findes en Embedsmandskomite for Miljøspørgsmål (EK-M). EK-M forbereder og følger op på ministerrådets arbejde, samt sikrer at Miljøhandlingsprogrammet gennemføres. EK-M har nedsat et Arbejdsudvalg (AU), hvori det nordiske miljøsamarbejde planlægges og samordnes.

I perioden 2009-2012 har miljøsektoren valgt at prioritere følgende fire områder:

- Klima og luft
- Hav og kystzoner
- Biologisk mangfoldighed og økosystemer
- Bæredygtig forbrug og produktion

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø har i sidste halvår af 2009 valgt at opprioritere deltagelsen i EK-M og AU.

Embedsmandskomiteen for Miljøspørgsmål (EK-M) besluttede i oktober 2008, at afvikle de tidligere faste miljøarbejdsgrupper og oprette syv nye i marts 2009.

Departementet for Indenrigsaffænder, Natur og Miljø har valgt at prioritere deltagelsen i 4 af de nyetablerede arbejdsgrupper: Akvatisk Økosystem Gruppen, Klima- og Luftgruppen, Terrestrisk Økologi Gruppen samt Nordisk Affaldsgruppe.

13.2.2 Akvatisk Økosystem Gruppen (AEG)

AEG, som tidligere var en del af Hav- og Luftgruppen, har til formål at støtte de nordiske lande med aktiviteter, der bidrager til udbygning af det videnskabelige grundlagsmateriale og skabe basis for fælles aktioner mod forurening af havet. AEG projekterne tager udgangspunkt i en indsamling og vurdering af tilgængelig viden, og projekternes tidshorisont er gerne kort.

De overordnede mål for AEG er, at de nordiske havområder har en god økologisk tilstand senest i år 2020, og at de nordiske havområder udnyttes på et holdbart grundlag. For at nå dette mål ligger man i Miljøhandlingsprogrammet for 2009 til 2012 vægt på projekter, der handler om økosystembaseret forvaltning, overgødning og miljøgifte i havet.

AEG støtter udviklingen af viden om klimaforandringerne og deres følger for havmiljøet og de marine økosystemer samt konsekvenserne af klimaforandringerne for forureningen af havene.

Af gruppens prioriteringer for 2009 fremgår det, at projekter der iværksættes bør støtte op bag målene i Nordisk Strategi for klima og miljøgifte i Arktisk. Konkret ønsker man blandt andet en screening og kortlægning af udbredelsen af nye miljøgifte samt indsamling af viden om effekter af og tærskelniveauet for miljøgifte.

Yderligere støtter AEG op om aktiviteter i forbindelse med det arktiske samarbejde i PAME, EU's vandrammedirektiv, arbejdet under Helsingfors Kommissionen (HELCOM) og Oslo Paris Konventionen (OSPAR).

Miljøafdelingen deltager i AEGs halvårslige møder.

13.2.3 Klima- og Luftgruppen (KoL)

KoL, som tidligere var en del af Hav- og Luftgruppen, har ansvaret for at medvirke til implementering af de mål på klima- og luftforureningsområdet, som fremgår af det nordiske miljøhandlingsplansprogram 2009-2012 og af den Arktisk Miljøstrategi for klima og miljøgifte. Gruppen skal desuden bidrage til opfølgning af 'Strategien omkring bæredygtig udvikling', målsætningerne i andre sektorprogrammer samt formandskabsprogrammet.

Gruppens overordnede målsætning er således, at bidrage til, at alvorlige forandringer af Jordens klima forhindres og effekterne af klimaforandringerne forebygges samt, at luftens indhold af forurenende stoffer ikke skader miljøet eller menneskers sundhed. Gruppens aktiviteter omfatter både projekter målrettet mod aspekter af luftforureningen og projekter målrettet mod klimaaspekter, men KoL har ikke mindst fokus på de samspil og vekselvirkninger, der er mellem klimaændringerne og luftforureningen. Desuden prioriteres arktiske projekter, der er relevante i forhold den arktiske miljøstrategi.

Departementet for Indenrigsaffærender, Natur og Miljø har i 2009 ikke deltaget i KoL's møder, men har dog holdt sig løbende orienteret om gruppens arbejde. I 2010 forventes det, at departementet tage mere aktivt del i gruppens arbejde.

13.2.4 Terrestrisk Økologi Gruppen (TEG)

TEG, tidligere benævnt Natur, Friluftsliv og Kulturmiljøgruppen, er en af arbejdsgrupperne under embedsmændskomiteen om Miljøspørgsmål i Nordisk Ministerråd.

Nordisk Miljøhandlingsplan for 2009-2012 danner rammerne for arbejdet inden for fagområderne i Nordisk Miljøministerråd. TEG er i sit mandat hovedansvarlig for arbejdet angående terrestriske (landbaserede) økosystemer, biologisk mangfoldighed, landskabsbeskyttelse, kulturmiljø og friluftsliv.

Der er i arbejdsgruppen afholdt 3 møder i 2009, hvor Grønland har givet bemærkninger til såvel relevante dagsordenspunkter som projekter, der er behandlet under møderne. Desuden har Grønland indgået aktivt i 2 konkrete projekter. Dette drejer sig om et informationsprojekt vedrørende biodiversitetskonventionen kaldet "Nordens Natur - Tendenser mod 2010". Projektets formål er at oplyse om konventionens målsætninger om at stoppe tilbagegangen af biodiversitet inden 2010, ligesom projekter oplyser om status og tendenser for Nordens biodiversitet.

Man afsluttede i 2009 et projekt: "Nordic Indicators of Climate Effects (NICE)" med det formål at identificere gode biologiske klimaindikatorer, som kan være med til at sikre muligheden for at følge klimaforandringens effekter på naturen.

I 2009 blev der også afholdt en Workshop i Norge med henblik på at drøfte nordiske målsætninger under 'Conference on BioDiversity' (CBD) efter 2010. Grønland deltog i denne workshop.

I forbindelse med det danske formandskab for Nordisk Ministerråd i 2010 er TEG i gang med at sikre at der i arbejdsprogrammet følges op på Biodiversitets elementet. Det forventes at der i 2010 vil være stor fokus såvel i nordisk, men også i internationalt regi på bevarelsen af den biologiske mangfoldighed, idet FN har besluttet at år 2010 skal være det Internationale år for Biologisk Mangfoldighed ('Biodiversitetsåret 2010'). Målet indgår blandt andet i Nordisk Ministerråds program for miljøsam arbejde for årene 2009 – 2012.

Grønland vil i 2010 fortsætte det aktive arbejde i TEG.

13.2.5 Nordisk affaldsgruppe

Den overordnede målsætning for nordisk affaldsgruppe (NAG) er, at de miljømæssige konsekvenser af affald i et livscyklusperspektiv er minimeret.

Gennem deltagelse i affaldsgruppens arbejde/møder fokuseres der på de faglige diskussioner og informationsudveksling imellem de nordiske lande. De medvirker blandt andet til etablering af faglige netværk mellem sagsbehandlere og myndigheder i Norden. Denne erfaringsudveksling og forbedring af kompetencer er til stor gavn for selvstyre områderne og de mindre nordiske lande. I efteråret har der blandt andet været afholdt et nordisk affaldsseminar omkring affaldsrammedirektivet.

13.3 Environmental Subcommittee under Permanent Committee

Med baggrund i Igaliku-erklæringen af den 6. august 2004 om miljømæssigt samarbejde mellem USA, Danmark og Grønland blev der i marts 2005 i Permanent Committee nedsat en underkomité om miljø, Environmental Subcommittee. Underkomiteen skal identificere og behandle miljømæssige spørgsmål og anbefale relevante foranstaltninger mod risici som følge af miljømæssig forurening, der berører Thule Air Base og tilgrænsende områder. De fælles målsætninger er at beskytte miljøet og forebygge skadevirkninger fra enhver aktivitet på helbred og sikkerhed for mennesker. Departementet for Indenrigs anliggender, Natur og Miljø deltager i underkomiteen.

13.4 Oslo-Paris Konventionen (OSPAR)

Der er i OSPAR (Konvention til beskyttelse af havmiljøet i det nordøstlige Atlanterhav) en anbefaling fra 2003 om at etablere et økologisk sammenhængende netværk af beskyttede marine områder (MPA) i 2010.

OSPAR dækker et område fra Gibraltar i syd til Barentshavet i nord og omfatter således den grønlandske østkyst, både de ydre (udenfor 3-sømilegrænsen) og indre territorialfarvande (indenfor 3-sømilegrænsen). Konventionens formål er at gennemføre mulige foranstaltninger til forebyggelse og bekæmpelse af forurening af havet.

I 2008 blev man i OSPAR enig om, at arbejde videre med et forslag om etablering af et MPA for Charlie Gibbs Fracture som lå uden for national jurisdiktion. Men i 2009 indgav Island et

kontinentalsokkelkrav på en stor del af det udpegede område. Dette har affødt en omfattende diskussion af, hvordan man kommer videre i arbejdet med at oprette et MPA for Charlie Gibbs Fracture. Den procedure man vælger, vil danne præcedens for udpegning af andre MPA'er i områder der er uden for national jurisdiktion, men som der kan blive indgivet kontinentalsokkelkrav på indtil 2014.

Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug samt Råstofdirektoratet har arbejdet tæt sammen om dette og har anbefalet at man kun laver et MPA i den del af Charlie Gibbs Fracture, som Island ikke har indgivet kontinentalsokkelkrav på. Desuden har Naalakkersuisut anbefalet, at man ved udpegningen af et MPA tager forbehold for fremtidige kontinentalsokkelkrav.

Dette forhindrer ikke Island (eller Grønland i en fremtidig situation) i selv at udlægge et område som MPA og melde det ind til OSPAR som en del af det økologisk sammenhængende netværk af MPA'er. Det giver blot muligheden for selv at bestemme hvilke områder, der skal fredes og i hvilken grad.

13.5 Espoo-Konventionen

Espoo-Konventionen fra 1991 har til formål at afdække mulige grænseoverskridende virkningen på miljøet ved anlæg af større projekter. Formålet forpligter parterne til at gennemføre miljøvurdering af anlæg, der formodes at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, således at disse mildnes, mindskes og bekæmpes gennem en forbyggende miljøindsats.

Grønland har ikke tidligere gjort brug af konventionen, hverken som oprindelsespart eller som berørt part, hvilket betyder at Grønland ikke har modtaget information omkring anlæg eller sendt information omkring anlæg, der er nævnt i konventionen. Konventionen er blevet aktualiseret i forbindelse med Alcoas aluminiumsprojekt og har betydet, at Miljøafdelingen der har ansvaret for konventionen, har i sommeren 2009 taget kontakt til Canadas miljømyndigheder. Formålet var i første omgang at få afklaret, hvilke myndigheder, der skulle ske henvendelse til i forhold til Espoo-Konvention, og hvilke informationer, der skulle udveksles. Da Canada ikke tidligere har gjort brug af Espoo-Konventionen, har der været en del forberedende arbejde.

I løbet efteråret 2009 har der været en tæt dialog med Canadian Environmental Assessment Agency (CEAA), som har ansvaret for Espoo-Konventionen i Canada. Samarbejdet betød, at det første officielle brev sendt afsted i starten af december 2009, hvilket forhåbentlig er starten på et tæt samarbejde, både mht. Espoo-Konventionen, men også generelt indenfor miljøområdet.

Konventionen kræver, at planer for anlæg af potentiel skadelig art skal kommunikeres til mulige berørte parter, og at anlæggets miljøpåvirkninger skal undersøges. Af konventionen fremgår det, at der skal gennemføres en miljøkonsekvensvurdering (VVM) ved anlæg nævnt i konventionen. Grønland har endnu ikke regler omkring VVM (Vurdering af Virkning på Miljøet), men det forventes, at en VVM-bekendtgørelse er udarbejdet i 2010 og heri søges Espoo-Konventionen implementeret.

13.6 UNESCO-konventionen om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv, World Heritage

UNESCO-konvention fra 1972 er den første internationale aftale, der integrerer kultur- og naturbeskyttelse. Medlemslandene forpligter sig til at sikre effektive tiltag, der beskytter, bevarer og formidler kultur- og naturarven på eget territorium.

I 2004 blev Ilulissat Isfjord optaget på UNESCOs Verdensarvsliste som det første grønlandske område.

Grønland har ved Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø i 2009 fortsat implementeringen af den gældende fredningsbekendtgørelse fra 2007. Endvidere har departementet i tæt samarbejde med Qaasuitsup Kommunia udarbejdet en revideret forvaltningsplan for Ilulissat Isfjord som er gældende fra 2009-2014.

Forvaltningsplanen indeholder en række tiltag til beskyttelse af verdensarvsområdet og befolkningens mulighed for at opleve disse værdier. Der er eksempelvis oprettet flyvekorridorer i Isfjorden, som blandt andet sikrer at helikopterne genererer befolkningen i Ilulissat mindst muligt ved at flyve i en bue udenom byen i 300 m's højde og i en 1000 m's horisontal afstand til byen. Derudover er landingspladsen i Kangia erstattet af en landingsplads i Isua, som er mindre sårbar i forhold til vegetation og er tættere på gletscherkanten.

For blandt andet at følge op på de internationale forpligtigelser der følger med når et område udpeges som UNESCO område, besluttede Qaasuitsup Kommunia i 2009 at ansætte en site manager og en ranger i kommunen. Ligeledes er et Isfjordskontor i kommunalt regi nu oprettet. Alle disse initiativer skal medvirke til at sikre en effektiv forvaltning af området med henblik på bevaring og beskyttelse.

Grønland deltog i 2009 i Nordisk Verdensarvsmøde på Kronborg i Danmark, hvor der blev udvekslet viden og erfaringer med andre nordiske verdensarvsområder.

13.7 Washington-konventionen (CITES)

Departement for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø er administrativ myndighed for Konventionen om International Handel med Udryddelsestruede Vilde Dyr og Planter i Grønland (CITES) Konventionen tæller i dag 175 lande og flere end 4.800 dyrearter og 25.000 plantearter er omfattet af CITES, hvoraf ca. 35 arter forekommer relativt hyppigt i Grønland. Arterne er opført på tre forskellige lister:

- **Liste I** omfatter arter som er stærkt truet af handel. Handel er forbudt medmindre formålet er ikke-kommercielt.
- **Liste II** omfatter arter som er i fare for at blive truet af handel. Handel er tilladt, hvis den foregår på en kontrolleret måde.
- **Liste III** omfatter arter som lokalt er truet af handel. Handel er tilladt, hvis den foregår på en kontrolleret måde.

I 2009 har der været fokus på at fortsætte arbejdet med at sikre, at retningslinjerne i konventionen implementeres fuldt ud. Herunder, at der foretages de såkaldte bæredygtighedserklæringer (NDF), inden der udstedes eksport/importtilladelser på Liste I og Liste II arter. Det er en erklæring om, hvorvidt eksport af enheder fra arten kan være til skade for bestanden. Grønland har valgt at få udarbejdet NDF for hvalros, som er en liste III art, blandt andet på baggrund af en beslutning i EU

om at lukke for import af hvalros produkter til kommercielle formål. I 2008 blev der på denne baggrund sendt en forespørgsel til Videnskabsrådet (Grønlands Naturinstitut) på henholdsvis isbjørn, hvidhval og hvalros.

På baggrund af konklusioner i den modtagne NDF på isbjørn besluttede det daværende Landsstyre at stoppe midlertidigt for udstedelse af eksporttilladelser af isbjørneprodukter i 2008. Dette var ligeledes gældende i 2009.

I 2009 vedtog Naalakkersuisut at der ikke skulle indføres eksportstop for hvalros, trods at den modtagne NDF fra Videnskabsrådet, der konkluderede at det ikke kunne udelukkes at eksporten var til skade for bestanden. Begrundelsen for beslutningen var, at kvoterne for fangst af hvalros var blevet reduceret svarende til den biologiske rådgivning og struck and lost (anskudte og mistede dyr) blev inkluderet i kvoterne for den øst- og vestgrønlandske bestand, mens man for Nordvandsbestanden, på grund af fangstens socioøkonomiske betydning, valgte at gennemføre en kampagne der skulle sikre bedre rapportering af struck and lost. Ny biologisk rådgivning forventes primo 2010 hvorefter der vil blive udarbejdet en ny bæredygtighedserklæring (NDF) for hvalros.

I 2006 besluttede det daværende Landsstyre at lukke for eksport af narhval, på baggrund af en NDF fra Videnskabsrådet, som konkluderede at det ikke kan udelukkes at eksporten af narhvalsprodukter vil være til skade for arten. Siden 2006 har turister således ikke haft mulighed for at eksportere narhvalsprodukter ligesom det heller ikke har været muligt at have eksport af narhvalsprodukter med et kommercielt sigte. I 2009 udarbejdede Grønland CITES Videnskabsråd dog en ny NDF for narhval. Denne konkluderede at kvoterne er bæredygtige. Naalakkersuisut vil i løbet af 2010 tage beslutning om hvorvidt eksportstoppet kan ophæves eller om det skal fortsætte.

Hvert 3. år afholdes partskonference indenfor regiet af CITES-konventionen. I 2010 vil den 15. Partskonferencen (COP15) blive afholdt i Qatar. Der vil på COP15 blive drøftet en række administrative anliggender, herunder tiltag til gennemførelse af konventionen samt forslag om diverse listeændring over dyr og planter. Her bør specielt fremhæves forslag om at opliste isbjørn fra Liste II til Liste I. Men der er også fremsat en række administrative forslag som har interesse for Grønland. Dette drejer sig blandt andet om krav til årlige afrapporteringer, information om udarbejdelse af NDF, udstedelser af eksporttilladelser samt drøftelser om national lovgivning.

13.8 Konventionen om vådområder af international betydning (Ramsarkonventionen)

Ramsarkonventionen har som formål at sikre og beskytte vådområder af international betydning, samt at sikre at en eventuel udnyttelse i området sker på et bæredygtigt grundlag. Grønland har udpeget 11 områder som er optaget på den internationale liste over Ramsarområder.

I juni 2009 var Ramsarkonventionens Sekretariat på rådgivende besøg i Grønland, inviteret af det daværende Grønlands Hjemmestyre. Qaasuitsup Kommunia, Grønlands Naturinstitut, Råstofdirektoratet og By- og Landskabsstyrelsen under Miljøministeriet i Danmark deltog ligeledes i besøget. I forbindelse med besøget blev der afholdt en række møder og besigtigelser af Ramsarområder i Diskobugten med de ansvarlige myndigheder vedrørende naturbeskyttelse og råstofindvinding. Et igangværende projekt, som støttes af DANCEA, vedrørende Ramsarområdet Kitsissunnguit blev i den forbindelse præsenteret. Projektet har fokus på lokale interesser og lokal implementering af konventionen. Ramsarkonventionens Sekretariat deltog i den forbindelse i

åbningen af en udstilling om Kitsissunnguit, som er udarbejdet af elever fra Nordgrønlands Gymnasium.

Baggrunden for Ramsarsekretariatets besøg var foranlediget af Grønlands ønske om at åbne en molybdænmine i Østgrønland (Malmbjerget), som medfører anlæg af veje, havn og lufthavn i et eksisterende Ramsarområde "Heden".

En faglig rapport udarbejdet af Danmarks Miljøundersøgelser for Råstofdirektoratet konkluderede at anlægsarbejdet og den efterfølgende drift af molybdænminden vil påvirke Ramsarområdet negativt, og Hjemmestyret foreslog derfor Ramsarsekretariatet, at der foretages en indskrænkning af Ramsarområdet mod udpegning af et eller flere kompensationsområder. Dette er sket i tråd med konventionens retningslinjer hvor der ved "Urgent National Interest" er mulighed for at indskrænke et Ramsarområde. Hele sagen blev drøftet ved et møde afholdt mellem de grønlandske myndigheder, de danske myndigheder samt Ramsarsekretariatet i marts 2009 i Danmark, hvor Grønland såvel via brev som ved mødet redegjorde for begrundelsen for at man påkalder sig "Urgent National Interest". Ramsarsekretariatet meddelte Hjemmestyret i april 2009, at den foreslåede videreudvikling af mineprojektet med kompensationsforanstaltninger og tilhørende undersøgelser er i overensstemmelse med Ramsarkonventionens bestemmelser.

I 2010 vil Ramsarsekretariatets rapport fra besøget i Grønland blive officiel. Den forventes at koncentrere sig om rådgivning omkring den generelle implementering af konventionen i Grønland, idet der er opnået enighed om den konkrete sag om indskrænkning af Ramsarområdet "Heden".

Grønland vil i 2010 arbejde for, at der følges op på de anbefalinger der forventes at blive stillet i Ramsarsekretariatets rapport. Herunder opstart af udarbejdelse af en bekendtgørelse om beskyttelse af de vigtige vådområder i Grønland, med henblik på at implementere Ramsarkonventionens retningslinjer i den nationale lovgivning. Endvidere vil Departementet for Indenrigsanliggender, Natur og Miljø i 2010 påbegynde arbejdet med at vurdere behovet for at udpege nye Ramsarområder. Dette set i lyset af de stigende udfordringer i forbindelse med naturforvaltningen som blandt andet klimaforandringer og stigende interesse for råstofudvinding er udtryk for. Endelig arbejdes der videre med konkrete forvaltningsplaner for ramsarområderne. Der forhandles i øjeblikket med det danske Miljøministerium om forudsætningerne for støtte til et projekt via DANCEA-midlerne, der skal bidrage til den endelige implementering af konventionen i Grønland.

13.9 Konventionen om biologisk mangfoldighed (CBD)

Biodiversitetskonventionen er den eneste naturkonvention, der dækker både gener, arter og økosystemer. Konventionen er fra 1992 og blev ratificeret af Danmark på vegne af Grønland i 1993. Grønland gjorde, på dette tidspunkt, gældende overfor Danmark, at Grønland ikke kan påtage sig de økonomiske forpligtigelser, som en implementering vil kræve.

FN har besluttet at år 2010 skal være det internationale år for Biologisk Mangfoldighed (i dagligt tale Biodiversitetsåret 2010). Dette med henblik på at sætte fokus på, at den biologiske mangfoldighed er faldende over hele kloden, og på grund af at både FN- Konventionen om Den Biologiske Mangfoldighed (CBD) og den Europæiske Union har besluttet at dette fald i biodiversitet skal være stoppet ved udgangen af år 2010.

Grønland har ved Departementet for Indenrigsafførelser, Natur og Miljø igennem en lang række initiativer arbejdet for at sikre, at Grønland opfylder forpligtelserne efter Biodiversitetskonventionen. Arbejdet i 2009 har specielt været fokuseret på det kommende Biodiversitets år i 2010 og de fastsatte målsætninger under CBD. Således er der blandt andet blevet fokuseret på arbejdet med en Strategi- og Handlingsplan for Biodiversitet i Grønland som skal medvirke til at sikre implementeringen af Biodiversitetskonventionen i Grønland.

Hvert 2. år afholdes en Partskonference indenfor Biodiversitetskonventionens regie, hvor en række beslutninger og anbefalinger vedtages, som herefter kræver opfølgning og implementering af medlemslandene. I 2010 vil den 10. Partskonference (COP 10) blive afholdt i Japan. Det forventes at denne partskonference får stor bevågenhed, da 2010 som ovennævnt er udpeget som det internationale år for Biologisk Mangfoldighed

Der vil ske en evaluering under COP 10 om hvorvidt målsætningerne under CBD er nået.

13.10 UNESCO: Man and the Biosphere (MAB)

Biosfæreområder er terrestriske eller kystnære økosystemer, som er internationalt anerkendt af UNESCOs "Man and the Biosphere"-program. Programmet, der blev udviklet i 1974, har til hensigt at formidle og vedligeholde en balance mellem mennesker og natur. Overordnet skal biosfærekonceptet stille mod opfyldelse af tre funktioner:

- Naturbeskyttelse af den samlede diversitet
- Udvikling gennem økologisk og kulturel bæredygtighed
- Logistik til støtte for forskning og uddannelse i naturbeskyttelse og bæredygtig udvikling

Nationalparken i Nord- og Østgrønland har siden 1977 været udpeget som "Man and Biosphere Reserve" (biosfæreområde). Efterfølgende har det tidligere Landsstyre igangsat et udredningsarbejde i sammenhæng med Strategiplanen for Nationalparken, hvor formålet blandt andet er at analysere, hvad der skal til for at implementere biosfærekonceptet i praksis i Nationalparken. En arbejdsgruppe vil i 1. halvdel af 2010 komme med forslag til den fremtidige status for Nationalparken, som efterfølgende vil kunne danne grundlag for politisk beslutning om, hvorvidt Grønland skal implementere "Man and the Biosphere" konceptet eller ej.

14. Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik

14.1 Klimakonferencen i København (COP 15)

I december 2009 blev FN's klimakonference, COP 15, afholdt i København. Forud for konferencen var forventningen, at man kunne nå til enighed om en ny, international klimaaftale som afløser for Kyoto-protokollen. Kyoto-protokollen forpligtiger 37 industrialiserede lande til at reducere deres udledning af drivhusgasser med gennemsnitligt otte procent i perioden 2008-2012 set i forhold til udledningen i 1990.

En delegation fra Grønlands Selvstyre deltog i konferencen med det formål at sikre en aftale med Danmark, der tilgodeså Grønlands interesser, herunder især behovet for industriel udvikling.

Under COP 15 lykkedes det den grønlandske delegation at nå til en fælles forståelse med Danmark om Grønlands mål vedrørende reduktion af drivhusgasser. Det indebærer, at Danmark har accepteret Grønlands mål for reduktion af drivhusgasudledningen i det civile samfund med fem procent i forhold til udledningen i 2007 i perioden 2013-2020. Desuden skal 60 procent af elektricitetsproduktionen til det civile samfund dækkes af vedvarende energikilder, hovedsageligt vandkraft, i 2020.

For råstofsektoren og særlig emissionsbidragende virksomhed gælder det, at Grønland i perioden 2013-2020 ikke påtager sig reduktionsforpligtigelser. Men Grønland forpligtiger sig til at udvikle råstofaktiviteter i overensstemmelse med bedste internationale standarder og principper, herunder Best Available Techniques (BAT) og Best Environmental Practices (BEP).

Under COP 15 arbejdede Grønland for at få Danmark og omverdenens anerkendelse af Grønlands klimamål, og derved få skabt synlighed herfor internationalt. Målet om synlighed i en international aftale blev desværre ikke opnået, men det får ingen betydning for gyldigheden af Grønlands klimamål.

Resultaterne i forbindelse med COP 15 indebærer ikke juridisk bindende forpligtelser for Grønland, Danmark eller andre lande.

14.2 Trafik

14.2.1 Koblingen mellem Grønland og omverdenen

Med henblik på tilvejebringelse af en langsigtet trafikpolitik og trafikstruktur nedsatte Naalakkersuisut i november 2009 en transportkommission.

Transportkommissionen har til opgave, med baggrund i Selvstyrets langsigtede mål om en selv bærende økonomi, at udarbejde en vision for transportområdet i Grønland og udarbejde scenarier for, hvorledes denne vision realiseres. Transportkommissionen forventes at afgive dets betænkning til juni 2010.

Overordnet skal transportkommissionen belyse følgende hovedområder:

- Analysere systemsammenhænge omfattende identifikation af hvem bestemmer hvad, hvem træffer hvilke beslutninger og hvem fordeler hvilke offentlige midler,
- Analysere de centrale udfordringer og udviklingsmuligheder,
- Kortlægge og vurdere instrumenter, strategiske valg og prioriteringsmuligheder,
- Identificere eksterne finansieringskilder og finansieringsmodeller,
- Analysere og vurdere transportområdets organisering og konkrete indretning,
- Fremkomme med forslag til vision og afgive anbefalinger.

14.2.2 SAR i Arktis

Med den øgede mulighed for sejlads i de arktiske farvande, som medfører stigende trafikmængder i havene, er der de senere år set en stigende interesse for et bredere samarbejde omkring SAR-indsatsen. Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik har i 2009 deltaget i 2 sessions omkring dette tema. I juni var det amerikanske forsvarsministerium vært for The Arctic Game, som

blev afholdt i London med deltagelse af alle nationer med interesser i de arktiske farvande. Der blev gennemgået en række scenarier, som kræver en fælles SAR-indsats på tværs af landegrænserne, såsom et stort olieudslip og kapring af et krydstogtpassagerskib. Der blev i forbindelse med scenarierne identificeret en række områder hvor der bør gøres en ekstra indsats. Herunder kan nævnes behovet for en snarlig etablering af en Arktisk Kode, der angiver et internationalt regelsæt for sejlads i de arktiske farvande.

Departementet har i forbindelse med Rigsfællesskabets formandskab i Arktisk Råd valgt at deltage i en Search and Rescue (SAR) Task Force med mandat i Tromsø deklARATIONEN. Arbejdet består i at lave en multilateral aftale for gensidig hjælp i forbindelse med SAR ulykker i det arktiske område. Arbejdet ledes i fællesskab af USA og Rusland, hvor Grønland deltager som en del af Rigsfællesskabets delegation. Vores deltagelse har været af faglig karakter, da SAR som ressortområde henhører under beredskab. Derudover har Grønland ageret sparringspart til den danske del af delegationen, så det sikres, at alle operationelle parters interesser bliver taget under behandling. Det skal nævnes, at SAR i Grønland er et delt samarbejde mellem Grønlands Kommando, Politiet i Grønland samt Flyveredningstjenesten i Kangerlussuaq. Første møde i Task Force'en blev afholdt i december i Washington 2009 og andet møde afholdes i Moskva i februar 2010. Arbejdet udføres i tæt samarbejde med Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet samt den danske delegation bestående af Forsvaret, Statens Luftfartsvæsen, Søfartsstyrelsen, Grønlands Kommando samt Færøerne.

I relation til sikkerheden i de arktiske egne, kan endvidere nævnes, at Grønland i september havde besøg af den amerikanske Coast Guard i forbindelse med en høflighedsvisit omkring terrørsikring af grønlandske havne. Rigsfællesskabet er medlem af den Internationale Maritime Organization (IMO) og har derigennem forpligtet sig til at leve op til reglerne i The International Ship and Port Facility Security Code (ISPS Code). Dette er et regelsæt, der har til sigte at højne sikkerheden ombord på skibe samt i havne. USA har ingen lovmæssig adgang til Grønland, men søger gennem samarbejde og bistand at hjælpe til at mindske terrortruslen med fokus på havnesikkerhed. Departementet afventer stadig den formelle udtalelse om besøget, men der var umiddelbart ikke større problemer med sikkerhedsniveauet. Der forventes et genbesøg i 2010.

14.2.3 Transportkommissionen

Transportkommissionen vil færdiggøre dets betænkning i løbet af sommeren 2010. Kommissionens anbefalinger vil danne udgangspunkt for Naalakkersuisuts videre overvejelser med henblik på en langsigtet transportpolitik.

14.2.4 Air Greenlands nye flyvere

I løbet af foråret 2010 forventes Air Greenland at udskifte dets aldrende Dash7 fly med nyere Dash8 fly. Samtidig udfases selskabets Boeing-maskine, som primært har serviceret Narsarsuaq. Air Greenland forventes at effektivisere dets beflyvning til og fra Grønland, hvor Kangerlussuaq vil være den primære atlantflughavn, således at passagerer til og fra Sydgrønland skal benytte sig af Kangerlussuaq, da Air Greenland ikke længere vil have direkte beflyvning af Narsarsuaq efter sommeren 2010.

14.3 Telekommunikation

14.3.1 Den Internationale Telekommunikations Union (ITU)

ITU's formål er at fremme udviklingen og anvendelsen af telekommunikation, herunder radiokommunikation, såvel udbredelsesmæssigt som teknisk. Grønlands interesser varetages efter aftale af IT- og Telestyrelsen og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Grønlands hovedinteresse i ITU-arbejdet er den internationale frekvenskoordinering/allokering, hvor de overordnede rammer for anvendelsen af radiofrekvenser fastlægges. Der har endnu ikke været vanskeligheder ved at få rådighed over det ønskede frekvensspektrum. TELE Greenland A/S er, efter indstilling fra den danske stat, optaget i ITU som en international operatør anerkendt af Recognized Operator Agency. Ressourceforbruget er hos IT- og Telestyrelsen, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling samt TELE Greenland.

Det er forventningen, at Naalakkersuisuts samarbejde med IT- og Telestyrelsen og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling fortsætter som hidtil.

14.3.2 Satellit-området

International Telecommunications Satellite Organization (ITSO) består af generalforsamling, en rådgivende komité, og et lille permanent sekretariat. Sidstnævnte fører tilsyn med om Intelsat opfylder selskabets forpligtigelser, herunder især 'Lifeline Connectivity Obligation'-kontrakter (LCO-kontrakter). Grønlands LCO-kontrakter udløber i 2013. Det vil i givet fald være ad denne vej, der fra den danske stats side vil kunne arbejdes for opfyldelse af satellitgarantien for Grønland, såfremt der fremover skulle opstå problemer.

IT- og Telestyrelsen og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling varetager Grønlands interesser i ITSO. Departementets internationale indsatsområde, satellit-området, varetages i samarbejde med Telestyrelsen samt TELE Greenland A/S.

14.3.3 Målsætning og strategi for telekommunikationen

Målsætningen er, at det grønlandske samfund skal have rådighed over en tidssvarende telekommunikationsinfrastruktur, som er på niveau med den, der findes i andre industrialiserede lande. Således er udfordringen at tilvejebringe tilstrækkelig kapacitet såvel internt som til og fra Grønland. Med den voksende afhængighed af telekommunikationstjenester er der samtidigt et øget fokus på forsyningssikkerhed og redundans. Det er blandt andet i denne sammenhæng, man skal se etableringen af søkabelet, som vil understøtte alle disse målsætninger.

På satellitområdet er der mellem IT- og Telestyrelsen, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, TELE Greenland, Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik samt Telestyrelsen indgået en aftale om et samarbejde. Hertil er nedsat et udvalg vedrørende teleforhold Danmark og Grønland imellem. Udvalget udarbejder hvert år en statusrapport om satellitforsyningssituationen for Grønland med udgangspunkt i nedenstående punkter:

- Status for Grønlands brug af satellitkommunikation.
- Revision af langtidspan for Grønlands basale satellitbehov.
- Plan for dækning af Grønlands basale satellitbehov.
- Udviklingen af priser og leveringsvilkår.

- Kommende forudsete problemstillinger.
- Forslag til handlingspunkter.

14.3.4 Ressourceforbrug

Det er Telestyrelsen, IT- og Telestyrelsen og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling som varetager de eksterne forbindelser til de internationale organisationer. Der afholdes to møder årligt i udvalget vedrørende teleforhold Danmark og Grønland imellem. Møderne afholdes i henholdsvis Grønland og Danmark, med deltagelse fra Departementet for Boliger, Infrastruktur og Trafik, Telestyrelsen, TELE Greenland A/S, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, IT- og Telestyrelsen og TDC. Næste Assembly of Parties i ITSO, (AP-34), er planlagt til afholdelse i juni 2010, hvor Telestyrelsen også forventer at deltage i Danmarks delegation. Næste Plenipotentiary Conference (PP-10) i International Telecommunications Unions ITU er planlagt til afholdelse i oktober 2010.

14.3.5 Adgang til satellitkapacitet

TELE Greenland A/S anvender én leverandør, Intelsat, af satellitkapacitet og rådede i 2009 over følgende lejemål:

- 108 MHz (to transpondere på 72 og 36 MHz) i IS 903 satellitten på 325,5E.
- 72 MHz (en transponder på 72 MHz) i IS 907 satellitten på 332,5E.

Der er de sidste 5 år sket en kraftig forøgelse af den anvendte kapacitet. De nuværende ca. 180 MHz ventes at være tilstrækkelig til satellitbyernes behov henset til, at søkablet sammen med radiokæden vil dække behovet for de øvrige byer. Det er TELE Greenland A/S's forventning, at der kan tilkøbes yderligere kapacitet hos Intelsat, såfremt det bliver nødvendigt.

Den kraftige vækst i trafikken ind og ud af landet de seneste år medførte, at der i 2008 blev lagt et søkabel mellem Island, Grønland og New Foundland. Samtidig gennemførte TELE Greenland A/S en kraftig opgradering af radiokæden, som har medført en øget kapacitet til såvel telefoni og internetadgang.

14.3.6 Søkablet

I september 2009 blev Milton kabelstation i New Foundland indviet. Det markerede således afslutningen på et langt forløb omkring planlægning og gennemførelse af etablering af et søkabel mellem Grønland, Canada og Island. Samtidig markerede det starten på et nyt kapitel i Tele Greenlands historie, med helt nye muligheder for opkobling til omverdenen og dermed bedre adgang til en række IT-muligheder.

Det etablerede søkabel giver Grønland adgang til en hidtil uset kapacitet ind og ud af landet, hvilket vil åbne op for en øget anvendelse af IT og et skift i hele forbrugsmønstret i samfundet.

15. Råstofdirektoratet

15.1 Lovgrundlag

Med ikrafttrædelse af lov om Grønlands Selvstyre den 21. juni 2009, blev der givet selvstyret mulighed for selv at beslutte overtagelse af en lang række sagsområder, herunder råstofområdet og arbejdsmiljøområdet.

Med den nye selvstyreordning tilfalder alle indtægter fra råstofaktiviteter i Grønland selvstyret, herunder indtægter hos såvel grønlandske som danske myndigheder i form af licenser, beskatning, ejerandele, og så videre. Dog reduceres Statens tilskud med et beløb svarende til halvdelen af indtægterne fra råstofudvinding, som årligt ligger ud over 75 mio. kr. Når statens tilskud til Grønland er reduceret til nul kroner, indledes der forhandlinger mellem Naalakkersuisut og Regeringen. I forhandlingerne indgår spørgsmålet om fordeling af indtægter fra råstofudvinding i den grønlandske undergrund.

For at selvstyret skal kunne få et reelt indhold var det derfor af største betydning, at råstofområdet som det første sagsområde overgik til Grønlands Selvstyre. Den 1. januar 2010 trådte inatsisartutlov nr. 7 af 7. december om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (råstofloven) i kraft og erstattede den gældende danske lov om mineralske råstoffer i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 368 af 18. juni 1998.

15.2 Udvikling af råstofområdet

Inden for de senere år har Grønland oplevet en hidtil uset international interesse for råstofpotentialer i den grønlandske undergrund. Den øgede interesse fra råstofindustrien har dels været drevet af en intensiv markedsføring af det grønlandske råstofpotentiale, dels af en hidtidig gunstig prisudvikling på olie og mineraler. Den verdensomspændende økonomiske krise, herunder faldet i markedsprisen på flere mineraler, har ikke haft en indvirkning på antallet af ansøgte og meddelte råstoffilladelser, som er stadigt stigende.

15.2.1 Mineralområdet

Antallet af ansøgninger samt aktive udnyttelses- og efterforskningstilladelser var ved udgangen af 2009 på det højeste niveau nogensinde i Grønlands historie. Det er ikke mindst den intensive markedsføring af det grønlandske råstofpotentiale, samt tidligere års stigninger i priserne på blandt andet guld og industrimineraler, der har haft betydning for denne interesse.

Den finansielle krise har ramt globalt i både 2008 og 2009. Indenfor mineralefterforskning og udnyttelse har manglende finansiering af projekter medført udskydelser eller reducerede feltaktiviteter i feltsæsonen 2009. Selvom denne krise har berørt nogle projekter, har den til gengæld ikke medført en reduktion i antal ansøgte og tildelte tilladelser. Der er en forventning om en del aktiviteter i feltsæsonen 2010.

15.2.2 Kulbrinteområdet

Efter afholdelse af en række udbudsrunder fra 2002 – 2007 med udstedelse af 9 eneretstilladelser til følge samt en succesfuld Åben Dør politik i havområdet i Sydvestgrønland siden 2008, som hidtil har ført til 4 meddelte eneretstilladelser, blev det i 2009 politisk besluttet at afholde udbudsrunder i Baffin Bugten i 2010 og Grønlandshavet i 2012/2013.

Interessen for disse nordligere områder er ligeledes stor. 13 internationale selskaber havde således ved ansøgningsfristen den 1. juli 2009 ansøgt om at blive præ-kvalificeret som operatør i Baffin Bugt licensrunden.

Efterforskningsindsatsen er således fortsat med uformindsket styrke trods den økonomiske afmatning på verdensplan. I 2009 blev der således indsamlet seismisk data i grønlandske farvande. I havområdet ud for Disko-Nuussuaq er rettighedshaverne ved at være så langt i deres efterforskning, at de er begyndt at planlægge efterforskningsboringer. Under forudsætning af Naalakkersuisuts godkendelse kan de første boringer finde sted allerede i sommeren 2010. Selskabernes milliardinvesteringer i afdækningen af den grønlandske undergrund er en god indikator for troen på det grønlandske potentiale.

15.3 Internationale råstofrelaterede engagementer

Råstofdirektoratet engagerer sig i relevante internationale fora med henblik på at sikre, at råstofaktiviteter i Grønland lever op til den bedste internationale praksis, hvad angår miljøstandarder, nye teknologier, og andet, som er under stadig udvikling.

Råstofdirektoratet tager del i den vidensdeling og erfaringsudveksling, der finder sted inden for rammerne af Arktisk Råd og søger hermed også at sikre, at alle lande i Arktis har samme høje standarder for sikkerhed, sundhed og miljø, således at Grønland kan bevare sin konkurrencedygtighed på råstofområdet uden at gå på kompromis med disse essentielle hensyn.

Råstofdirektoratet har ligeledes gennem en årrække taget initiativ til et nordisk myndighedstræf, hvor der udveksles erfaringer med primært offshore olieefterforskning.

Udover det vedvarende engagement i ovennævnte fora deltog Råstofdirektoratet i 2009 også i en række mere enkeltstående initiativer med internationalt sigte. Som eksempel deltog Råstofdirektoratet i en erfaringsudveksling mellem Oversøiske Lande og Territorier (OLT) tilknyttet EU med fokus på Vurderinger af Virkninger på Miljøet.

Direktoratet deltog endvidere, sammen med Infrastrukturstyrelsen og en række danske myndigheder samt de øvrige andre arktiske stater, i en Arktisk krisestyringsøvelse arrangeret af det amerikanske 'National Intelligence Council'. Formålet var her at undersøge hvordan klimaforandringer ville påvirke relationerne mellem de arktiske stater og andre aktører med særligt henblik på beredskab og krisestyring.

Endelig tog Råstofdirektoratet del i en parallel begivenhed til Klimatopmødet i København: "In the Eye of Climate Change". Formålet var at synliggøre Grønlands legitime behov for økonomisk udvikling, herunder råstofefterforskning og –udnyttelse.

15.4 Grønlands deltagelse i Kimberley Processens Certificerings Ordning (KPCS)

I de senere år, har der været en øget interesse for diamantefterforskning i Grønland. Denne efterforskning har resulteret i afdækning af flere forekomster af diamanter.

For at udvikle interessen for diamantefterforskning i Grønland er det nødvendigt, at Grønland bliver registreret som deltager i Kimberley Processens Certificerings Ordning (KPCS). Det er en forudsætning for, at grønlandske rå diamanter kan eksporteres.

Råstofdirektoratet har på baggrund af bemyndigelse fra det daværende Landsstyre og i samarbejde med Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet, foretaget undersøgelser af Grønlands muligheder for at deltage i KP og KPCS.

Råstofdirektoratet har deltaget i det årlige KP plenummøde i Namibia i oktober 2009, som en del af EU's delegation. Via Kommissionen har den grønlandske delegation deltaget i lukkede arbejdsgrupper og dermed opnået førstehåndskendskab til kravene for deltagelse i KPCS.

16. Departementet for Erhverv og Arbejdsmarked

16.1 Erhverv

I nordisk og vestnordisk sammenhæng hører næringssektoren og den regionalpolitiske sektor under erhvervsområdet. Under næringssektoren hører blandt andet det nordiske turismesamarbejde og under regionalektoren det grænseregionale samarbejde Nordisk Atlantsamarbejde (NORA) samt Vestnordenfonden.

16.1.1 Det næringspolitiske samarbejde i Nordisk Ministerråd

I 2009 fik Island formandskabet af Nordisk Ministerråd (www.norden.org), som blev overtaget fra Sverige. Under det islandske formandskab arbejdes ud fra overskriften 'Det nordiske kompas' med særligt fokus på et kraftigt forstærket samarbejde om forskning og innovation, ikke mindst på klima-, energi- og miljøområderne.

Formandskabsprogrammets har følgende fire undertemaer:

- Nordens Drivkraft – et fokus på Nordens konkurrence, hvor dygtighed baseres på uddannelse, vidensdeling, innovation, tilpasningsevne og initiativ.
- Nordens Styrke – med fokus på at udnytte kreativiteten og innovationsevnen som platform for fælles fremstød. Der initieres tværfaglige projekter med det mål at sammenknytte kultur, forskning og entreprenørskab.
- Nordens Klimaansvar - de nordiske landes ekspertise i brug af vedvarende energikilder bør udnyttes så mange steder i verden som muligt. De nordiske lande vil derfor tage aktivt del i europæisk og internationalt energisamarbejde og iværksætte projekter med sigte på udvikling af miljøteknologi, især inden for transportområdet.
- Et Globaliseret Norden – fokus er på samarbejder mellem de nordiske lande og naboer mod vest, navnlig det østlige Canadas kystområder, Skotland og Irland om havets beskyttelse og arktiske forhold. Der er fokus på samarbejde om forskning og innovation. Derudover er et dynamisk Nordisk Atlantsamarbejde fortsat en prioritet.

16.1.2 North Atlantic Tourism Association (NATA)

NATA forvalter projektstøttemidler for DKK 2 mio. og kan uddeles som støtte til turismeorienterede projekter, der omfatter to eller alle tre lande. Driftsomkostningerne for NATA og Vestnorden Travel Mart afholdtes af de nationale turistråd.

Efter finanskrisen, som ramte særlig Island, er der opstået ønsker om at evaluere NATAs arbejde i de seneste to år med henblik på at effektivisere bestyrelsen og konkretisere NATAs indsatsområder. Evaluering sker via tilbagemelding af de ni bestyrelsesmedlemmer og skal danne baggrund for omstruktureringer i bestyrelsen og redefinerings af NATAs hovedfokus. Derudover har Island ønsket en formindskelse af Islands bidrag til NATA som indtil videre har ligget på 50 %.

16.1.3 Internationale aftaler vedrørende biologiske ressourcer

Grønland har undertegnet Biodiversitetskonventionen (Rio konventionen) og på baggrund af dette blandt andet udformet lov nr. 20 af 20. november 2006 om biologiske ressourcer. Loven fastskriver at Grønland får en rimelig andel af den gevinst der skabes på baggrund af teknisk anvendelse af biologiske ressourcer fra Grønland.

De nordiske lande, deriblandt Danmark, har efterfølgende undertegnet ”The International Treaty on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (ITPGRFA)”. Aftalen betyder at genetiske ressourcer fra planter der kan bruges til næringsmiddelproduktionen og agrikultur inklusive deres vilde slægtninge fritages fra Biodiversitetskonventionen og gøres tilgængelig for forskning, avling og næringsmiddelproduktion. Grønland har ikke undertegnet ITPGRFA’en da den kun har ringe relevans for et land uden en længere agrikulturhistorie.

ITPGRFA’en har dog betydning for det nordiske samarbejde om bevaring af genressourcer under NordGen. Grønland står derfor foran at tegne en aftale med NordGen om i hvilket omfang grønlandsk genmateriale kan indgå i den fælles samling. Aftalen vil efter den grønlandske lov fritstille forskning, produktion og avl, men indeholde særlige forbeholdt for bioteknologiske (inklusive gentekniske) anvendelser af genressourcene.

16.1.4 Det regionalpolitiske samarbejde i Norden

Grønlands primære interesse i det nordiske regionalpolitiske samarbejde ligger i det grænseregionale samarbejde NORA. NORA er en ud af otte projektorienterede, grænseregionale samarbejdskomitéer. Komiteen udvikler og styrker samarbejdet mellem Grønland, Færøerne, Island samt Kystnorge.

Regionalsektorens samlede budget er på ca. DKK 30 mio., hvoraf omtrent halvdelen går til de grænseregionale samarbejdsområder.

Grønland har medvirket aktivt til udformningen af programmet for det danske formandskab for Nordisk Ministerråd for 2010. Der er således i programmet blandt andet særlig fokus på udvikling af samarbejdsmulighederne i det nordatlantiske område.

Regional- og erhvervssektoren har i 2009 bidraget med ca. 470.000 kr. til udarbejdelse af Nordregio-rapporter, som skal danne baggrund for en OECD-analyse af samarbejdspotentialet i NORA-området og med nabolandene.

16.1.5 Nordisk Atlantsamarbejde (NORA)

NORA har som sin overordnede målsætning at styrke den økonomiske udvikling i de nordatlantiske lande. Det sker dels gennem en række strategiske initiativer, dels gennem økonomisk støtte til konkrete samarbejdsprojekter med deltagelse fra de fire NORA-lande.

De 'strategiske initiativer' har i 2009 fokuseret på tre fokusområder.

For det første Nordatlantens demografiske udfordring. Ved konferencen 'Challenged By Demography', som blev afholdt i oktober i Alta, blev fokuseret på de særlige demografiske udfordringer som kendetegner de små nordatlantiske kystsamfund i hele NORA-regionen. Der var markant grønlandsk deltagelse.

For det andet har NORA gennem udgivelsen af bogen 'Climate Change – and the North Atlantic' umiddelbart op til klimatopmødet i København bidraget til at synliggøre den nordatlantiske vinkel i den internationale klimadebat.

For det tredje har NORA iværksat en OECD-analyse af NORA-regionen, som ultimo 2010 forventes at blive afsluttet med en række anbefalinger til styrkelse af det nordatlantiske samarbejde på det politiske og økonomiske område. I den forbindelse gennemføres der i slutningen af januar 2010 en OECD-mission i Grønland.

For at forstærke NORAs transnationale samarbejde er der fra både nordisk og national side i de fire deltagende lande ønsket at styrke NORAs økonomiske grundlag. Nordisk Ministerråd bidrager i 2010 med i alt DKK 6,27 mio. til NORAs budget. De fire deltagende lande bidrager yderligere med i alt DKK 1,7 mio., heraf DKK 250.000 fra Grønland.

NORA modtog i 2009 ansøgninger for i alt DKK 22,7 mio. og forventes ved årsafslutningen at have bevilget i alt ca. DKK 4,7 mio. til 26 projekter. Projekterne var i 2009 orienteret mod udvikling af marine ressourcer, turisme samt en række initiativer inden for regionale netværk for innovation, planlægning og IT. Grønland deltager direkte i 11 af årets projektbevillinger.

Med afsæt i en fact-finding mission, som blev gennemført i oktober 2008, har NORA i det forløbne år haft et markant fokus på at styrke nabolandssamarbejdet mod vest. Denne udvikling kan forventes at blive yderligere intensiveret i 2010, idet programmet for det danske formandskab for Nordisk Ministerråd særligt fremhæver NORA, som man ønsker at give en styrket rolle som en generelt koordinerende aktør i forhold til samarbejdet i den nordatlantiske region og med Nordens naboer mod vest, særligt Canada og de skotske øer. NORA har, ved at give støtte til projektudvikling, desuden stor betydning for projekter, der senere opnår støtte af EU-programmet Northern Periphery Programme (NPP).

Der er en tendens til øget grønlandsk deltagelse i NORAs projekter. NORA har gennem en særlig informationsindsats søgt at styrke denne udvikling, og i handlingsplanen for 2010 er denne målsætning yderligere understreget, idet NORA i 2010 vil gøre en særlig indsats for at sikre, at indbyggerne i regionens mange mikrosamfund i højere grad end hidtil kommer til at deltage i gennemførelsen af det konkrete projektsamarbejde.

Grønlands Turist- og Erhvervsråd fungerer som NORAs regionalkontor i Grønland.

16.1.6 Vestnordenfonden (VNF)

VNF er en nordisk fond til fremme af erhvervsudvikling i Vestnorden. Dens virkemidler er primært kreditfinansiering til virksomhedsoprettelse og udvikling af samarbejde mellem virksomheder i de øvrige vestnordiske lande. Grønland har deltaget siden fondens oprettelse i 1988 og adskillige virksomheder har modtaget lån.

I 2009 har VNF ydet DKK 22,475 mio. til 6 ansøgere i Grønland. Der er tale om lån til turisme- håndværk- og serviceerhverv. I VNFs indsatsplan for 2006–2008 har Grønland haft højeste prioritet. Ny indsatsplan for 2010-2011 kan læses på VNFs hjemmeside www.vestnorden.is.

16.2 Arbejdsmarkedet

16.2.1 International Labour Organisation (ILO)

Hvert år afrapporteres på følgende konventioner:

- Weekly Rest (Industry) Convention, 1921 (Nr. 14)
- Forced Labour Convention, 1930 (Nr. 29)
- Abolition of Forced Labour Convention, 1957 (Nr. 105)
- Weekly Rest (Commerce and Offices) Convention, 1957 (Nr. 106)

Desuden har Naalakkersuisut indledt forarbejdet med henblik på, at Grønland tilslutter sig yderligere fire af ILOs otte grundlæggende konventioner:

<i>Konvention nr. 98</i>	Om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger.
<i>Konvention nr. 100</i>	Om lige løn til mandlige og kvindelige arbejdere for arbejde af samme værdi.
<i>Konvention nr. 138</i>	Om mindstealder for adgang til beskæftigelse.
<i>Konvention nr. 182</i>	Om forbud mod og omgående indsats til afskaffelse af de værste former for børnearbejde.

Det forventes, at Grønland vil tilslutte sig ovenstående af ILOs grundlæggende konventioner i første halvdel af 2010.

16.3 Veterinærområdet

Veterinærafdelingen har deltaget i styregruppen for projektet "Ny Nordisk Mad" i Helsingfors den 2. – 4. juni 2009. Den endelige rapport for projektførelsen blev kommenteret og en ny ansøgning til Nordisk Ministerråd til den nye projektperiode (2010 – 2012) blev udarbejdet. Hotel Arctic i Ilulissat fik Hædersdiplomet for 2009, som blev overrakt den 16.-17. November ved den nordiske konference i Reykjavik. Veterinærafdelingen forventer også i projektførelsen at deltage i projektets styregruppe. Yderligere oplysninger på www.nynordiskmad.org.

Gennem NORA er der opnået økonomisk støtte til øget samarbejde mellem veterinærmyndighederne i Island, Færøerne og Grønland. Formålet med samarbejdet er at udnytte de enkelte landes spidskompetencer på det veterinære område og få koordineret de veterinære regler for import/eksport landende imellem samt til 3. land fx EU, for herigennem at styrke samhandlen

mellem landede og eksporten til EU. Projektet løber i første omgang indtil oktober 2010. Yderligere oplysninger på www.nora.fo.

17. Departementet for Sundhed

17.1 Samarbejdsrelationer indenfor Nordisk Ministerråd

17.1.1 Kvalitetsmåling i sundhedsvæsenet

Departementet for Sundhed deltager i Nordisk Ministerråds projekt om kvalitetsmåling i sundhedsvæsenet. Departementet deltager dels i styregruppen, dels i 'Arbejdsgruppen omkring generiske og sygdomsspecifikke indikatorer' og dels i 'Arbejdsgruppen omkring patientsikkerhed'. Styregruppens formål er at fungere som bindeled mellem de nordiske nationale sundhedsmyndigheder og Nordisk Ministerråd og de aktiviteter, der foregår i arbejdsgrupperne. Arbejdsgrupperne skal udarbejde forslag til indikatorer, der kan danne grundlag for registrering og overvågning af kvaliteten af sundhedsvæsenets ydelser.

Departementet for Sundhed var vært for møder i styregruppen og i 'Arbejdsgruppen omkring generiske og sygdomsspecifikke indikatorer' i oktober 2009.

'Arbejdsgruppen omkring generiske og sygdomsspecifikke indikatorer' udgiver i samarbejde med Nordisk Medicinal-statistisk Komité (NOMESKO) en rapport omkring de foreløbigt vedtagne indikatorer indenfor kræft, hjerneblødning og astma. Denne rapport skal udkomme i foråret 2010. Det samlede arbejde forventes afsluttet med en fællesnordisk konference i efteråret 2010 i København.

17.1.2 Nordisk eHelseforum

Departementet for Sundhed deltager i Nordisk eHelseforums arbejde vedrørende elektroniske recepter. Udgangspunktet for dette arbejde er, at de nordiske lande anvender eller har planer om at anvende elektroniske recepter. Derfor er der behov for at undersøge muligheder og begrænsninger for anvendelsen af elektroniske recepter over landegrænserne. Nordisk eHelseforum har udarbejdet rapporten 'Elektroniske resepter over landegrensene i Norden'. Herudover har departementet deltaget i Nordisk eHelseforums møde i Reykjavik i oktober 2009.

17.1.3 Det nordiske helseberedskabssamarbejde (Svalbardgruppen)

Departementet for Sundhed har i 2009 deltaget i et møde i Svalbardgruppen. Mødet var sammenfaldende med Nordic Health Preparedness Conference, der blev afholdt i september 2009 i Danmark. Konferencens temaer var blandt andet H1N1 influenzapandemien, rapportering fra 'Bornholm saves lives' omkring primær hjerteredning, og samarbejde henover Øresund mellem Region hovedstaden og Region Skåne omkring akutberedskabet ved større ulykker.

17.2 Arktisk samarbejde

17.2.1 Arctic Human Health Expert Group

Departementet for Sundhed er repræsenteret i Arctic Human Health Expert Group (AHHEG), der blev nedsat af Arktisk Råd i 2009. AHHEGs vigtigste arbejdsområder er psykisk helbred, selvmord, kost, sundhedsvæsenet og ulighed i sundhed. Grønland deler formandskabet med Canada frem til 2012. AHHEG afholdt i 2009 sit konstituerende møde samt endnu et møde. Gruppens arbejdsplan og prioriteringsområder blev godkendt af Arktisk Råd i november 2009.

17.2.2 Forebyggelse og Sundhedsfremme

I juli 2009 deltog Departementet for Sundhed i '14th International Congress on Circumpolar Health' i Yellowknife Canada. Konferencen var tilrettelagt under International Polar Year med overskriften 'From Research to Action'. Formålet med deltagelsen var indsamling af viden og erfaringer specielt omkring tværsektorielt samarbejde. Under konferencen blev organiseringen af forebyggelsesarbejdet i Grønland på centralt og lokalt niveau præsenteret.

17.2.3 Narkotika og rusmidler

PAARISA deltog i Nordisk Narkotikaforums årlige møde, der blev afholdt på Island. Mødets tema var forebyggelse og behandling af unge misbrugere. I forbindelse med mødet besøgte deltagerne en behandlingsinstitution for unge misbrugere.

Nordisk Rusmiddelkonference 2009 blev afholdt i Visby, Sverige. PAARISA deltog sammen med formanden for Alkohol- og Narkotikarådet. Hovedtemaet var: 'Unga (16-30 år) och riskförebyggande drogpolitik'.

Under mødet blev Grønlands markante resultater indenfor nedbringelse af alkoholmisbrug præsenteret.

17.2.4 Forebyggelse af børnemishandling og omsorgssvigt

Nordisk Forening mod Børnemishandling og Omsorgssvigt (NFBO) afholdt bestyrelsesmøde i april 2009 med deltagelse af en konsulent fra PAARISA som repræsentant for Grønland. Der arbejdes aktuelt på planlægningen af den 6. nordiske konference, som NFBO afholder i København under temaet "Samfund i forandring – børn og unge i klemme?". Hovedformålet med konferencen er at fokusere på børns sikkerhed og trivsel. Et andet formål med konferencen er at støtte netværksdannelse mellem konferencedeltagerne fra mange forskellige relevante professioner samt at præsentere, udveksle og diskutere teoretisk viden og praktiske erfaringer på feltet.

17.2.5 Selvmordsforebyggelse

Den 7. – 8. november 2009 var Naalakkersuisut vært for et arktisk seminar om selvmordsforebyggelse "Hope and Resilience in Suicide Prevention". PAARISA var medarrangør af seminaret. Fokus ved seminaret var udveksling af erfaringer mellem videnskabsfolk, politikere og praktikere på tværs af arktis.

I forbindelse med seminaret mødtes unge fra det arktiske område i et parallelt forløb. De unge deltagere deltog i de afsluttende fælles præsentationer og afleverede på lige fod med andre deltagere deres rekommandationer til beslutningstagerne. Et gennemgående tema var betydningen af bekæmpelse af seksuelle overgreb og omsorgssvigt af børn for at forebygge selvmord. Et andet vigtigt tema var betydningen af kulturelt og lokalt tilpassede initiativer for at imødekomme fælles

udfordringer i det selvmordsforebyggende arbejde. Rapporten fra seminaret forventes at ligge klar i begyndelsen af 2010.

18. Departementet for Sociale Anliggender

18.1 Socialområdet

Samarbejde om sociale anliggender i de nordiske lande og de selvstyrende områder foregår i Nordisk Ministerråd for Social og Sundhed (MR-S), Nordisk Socialpolitisk Komité (EK-S) samt den hertil hørende administrationsgruppe (EK-S administrationsgruppen), Nordisk Handicappolitisk Råd og Nordisk Forbindelsesorgan. Grønland er repræsenteret i samtlige organer.

Grønland har endvidere deltaget i Nordisk Socialdirektørmøde i september 2009 i Thorshavn, Færøerne, hvor der især var fokus på ankesystemerne i de nordiske lande samt tilsynsvirksomhed i de nordiske lande.

18.1.1 Social bistand og sikring

Konventionen om social bistand og sociale tjenester ligestiller nordiske statsborgere ved anvendelse af den lovgivning i et nordisk land, som konventionen omfatter, når de har lovligt, midlertidigt ophold eller lovlig bopæl i det pågældende land.

Departementet for Sociale Anliggender deltog i september 2009 i det årlige kursus for sagsbehandlere, som blev afholdt i Ystad i Sverige. Her blev blandt andet udvekslet erfaringer med typiske og atypiske problematikker, samt fremlagt hovedpunkterne i nyt EU forordningsforslag, som vil få konsekvenser i form af, at der skal udarbejdes ny nordisk social konvention om social sikring.

I forbindelse med ny EU forordning om koordinering af social sikring træder i kraft 1. maj 2010, er der udarbejdet forslag til ny nordisk konvention om social sikring, hvor Departementet for Sociale Anliggender har deltaget i det forberedende arbejde. Den ny nordiske konvention om social sikring forelægges de nordiske ministre i MR-S i 2010. I tilknytning til konventionen udarbejdes en administrativ aftale, hvor Departementet for Sociale Anliggender også deltager i udarbejdelsen.

18.1.2 Børns vilkår

I april – maj 2009 har Departementet for Sociale Anliggender aflagt besøg i Island vedrørende børn- og ungeområdet, med speciel fokus på det islandske kommunale børneværn samt det islandske 'Barnahus'.

Formålet var at indhente islandske erfaringer, som eventuelt vil kunne inspirere i arbejdet i Grønland på børn og unge området. Der var fokus på familierådgivningen, børneværnet generelt, anbringelser uden for hjemmet, seksuelle overgreb eller misbrug i forhold til børn, sagsbehandlingen og organiseringen af indsatserne, 'Barnahusets' organisering og behandlingsarbejde, samt tilsyn på børneområdet.

I september 2009 deltog Departementet for Sociale Anliggender i Nordisk Børneværnskongres i Bergen. Der var deltagelse i blandt andet workshops om: 'Omsorg for børn, der ikke kan bo hjemme'; 'Anbringelse af unge uden for egen hjem, hvordan forbedrer vi indsatsen?'; 'Samspil mellem forskning og praksis'; 'Vold i hjemmet – barneværnets reaktioner'; 'It takes a village to raise a child'; 'Børn som har oplevet vold mod mor'.

18.2 Ligestillingsområdet

Grønland var repræsenteret i to seminarer i Nordens Hus i Thorshavn på Færøerne vedrørende ligestilling i skolen og de nordiske ligestillingslove. Anledningen til seminarerne var blandt andet en kritisk revision af den islandske lovgivning, handlingsplaner og kønnes stilling i Norden i anledning 30-året for konventionen om FN's kvindekommité (CEDAW).

Den 22. juli 2009 var Danmark, inkl. Grønland og Færøerne til eksamination ved CEDAW i FN-Bygningen i New York.

Vedrørende Grønland fokuserede FN-kommitéen på implementeringen af konventionens bestemmelser og de grønlandske rettigheder i rigsfællesskabet. Endvidere blev der spurgt til udviklingen af ligestillingsarbejdet i Grønland, samarbejdet med ngo'er, vold mod kvinder, rettigheder i uddannelsessystemet, trafficking og prostitution samt arbejdet med at sikre inddragelse af kønspektiver på alle niveauer i samfundet (mainstreaming).

Eksaminationen tog udgangspunkt i Danmarks 7. periodiske rapport til CEDAW

Grønland er repræsenteret i både ministerrådet- og embedsmandskomiteen for Ligestilling (MR-JÅM og EK-JÅM). Det planlægges, at EK-JÅM afholder et møde i Grønland i 2010.

19. Departementet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke

Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke prioriterer det internationale samarbejde højt, som følge af de politiske og samfundsmæssige ønsker om udviklingen af en visionær og ambitiøs strategi for Grønland som arktisk foregangsland. Målet er at udvikle og synliggøre den grønlandske og arktiske kompetence samt viden om arktiske forhold.

19.1 Kultur- og Fritid

19.1.1 Nordisk samarbejde på kultur- og fritidsområdet

Naalakkersuisut deltager i det nordiske samarbejde på minister-embedsmandsniveau og fagligt niveau. I arbejdet i ministerrådet og i Embedsmandskomiteen for Kultur (EK-K) er der lagt vægt på, at sikre de selvstyrende landes (Færøerne, Grønland og Ålandsøerne) interesser.

Repræsentanter for de selvstyrende lande har deltaget aktivt og på lige fod med repræsentanter for de øvrige lande i sagkyndiggrupperne for de nye kunst- og kulturprogrammer. Arbejdet her består dels i fastlæggelse af retningslinier og dels i behandling af indkomne ansøgninger.

Oqaasileriffik (Sprogsekretariatet) deltager i det nordiske samarbejde i forbindelse med Nordisk Sprogdeklaration, Nordisk Sprogkonvention samt Nordisk Sprogkonference, der afholdes hvert år. Oqaasileriffik arbejder desuden aktivt i Nordens Division indenfor United Nations Group of Experts on Geographical Names og arbejdsgruppen vedrørende Indigenous and Minority Group Names.

19.1.2 United Nations for Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO)

Naalakkersuisut for Kultur, Uddannelse, Forskning & Kirke er administrativt ansvarlig for Selvstyrets UNESCO-aktiviteter herunder Selvstyrets repræsentation i Danmarks UNESCO Nationalkommission, ansøgninger til UNESCO's verdensarvslisten (World Heritage List) samt koordinering af Hjemmestyrets UNESCO-aktiviteter i øvrigt. Selvstyret er aktuelt repræsenteret i såvel den danske Nationalkommission som i det af kommissionen nedsatte kulturudvalg.

I 2006 blev der via finansiering fra Aage V. Jensens fonde igangsat et arbejde med henblik på at få et kulturlandskabsområde i Sydgrønland optaget på Verdensarvslisten. Området, som blandt andet omfatter Gardar, Brattahlid og Hvalsø Kirkeruin, er optaget på UNESCO's tentative liste. Nomineringsarbejdet er under færdiggørelse, men nomineringsmaterialet forventes dog først at kunne være klar til aflevering i 2011.

Naalakkersuisut har i 2009 taget kontakt til Qeqqata Kommunia for at få igangsat arbejde med henblik på også at få et kulturlandskabsområde i Midtgrønland optaget på verdensarvslisten. Området er optaget på UNESCO's såkaldte tentative liste – det vil sige listen over de steder, som ønskes nomineret til optagelse på verdensarvslisten. Området omfatter Aasivissuit and Arnangarnup Qoorua (Paradisalen) i øst og den ydre kyst i vest. Området skal nærmere afgrænses i forbindelse med udarbejdelse af nomineringsmateriale.

Inatsisartut har på sin samling i efteråret 2009 givet sin tilslutning til, at Grønland bliver omfattet af UNESCO's konvention til beskyttelse af den immaterielle kulturarv og UNESCO's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed.

19.1.3 Samarbejde med Nunavut på kultur- og fritidsområdet

Den af medlemmet for Naalakkersuisut nedsatte komitee for en international modersmålsdag er stadig aktiv. I den forbindelse samarbejder Oqaasileriffik med Inuit Circumpolar Youth Council og har kontakt med diverse interessegrupper, som har til hensigt at fremme brug af inuit sproget også blandt ungdommen.

19.1.4 Øvrige internationale samarbejdsrelationer

Grønland deltager aktivt i arbejdet med 2 repræsentanter i Arctic Winter Games Internationale Komitee. Arctic Winter Games bliver afholdt hver andet år. Desuden deltager grønlandske idrætsudøvere i mange internationale konkurrencer på forskellige niveauer, herunder Grønlands deltagelse på Island Games, der afholdes hvert andet år.

Grønlands Nationalmuseum og Arkiv har en række forsknings- og formidlingsprojekter, der i disse år involverer museer, arkiver, universiteter og forskere fra Grønland, Norge, Island, Færøerne og Danmark samt dele af EU-landene. Grønlands Nationalmuseum og Arkiv er således den drivende

kraft i et vestnordisk historieprojekt, hvis medlemmer kommer fra de vestnordiske lande samt Norge og Danmark, og som sigter på udgivelse af en fælles Vestnordisk historie. Museet har forsknings- og formidlingssamarbejdsaftale med Museum Volkenkunde i Leiden, Holland, omkring etnografica i Østgrønland. Den arkæologiske udforskning bygger primært på et grønlandsk-dansk og til dels nordisk samarbejde, men i stigende omfang inddrages også samarbejdsrelationer fra USA og Canada. Arkivet har et formaliseret forskningsmæssigt samarbejde med de nationale arkiver på Færøerne og Island og har løbende kontakt til det danske statslige arkivvæsen.

19.2 Kirke

I februar måned aflagde biskoppen besøg på Grønlands Repræsentation i Bruxelles. Besøget var indlagt som en del af en studietur hos den europæiske unions institutioner.

I september måned repræsenterede biskoppen oprindelige folk under et møde i Kirkernes Verdensråds Centralkomité (WCC). Dermed deltog hun og Grønland i valget af nordmanden Olav Fykse Tveit som organisationens nye generalsekretær. WCC repræsenterer 350 millioner kristne over hele jorden.

Biskoppen har i 2009 tilkendegivet sin støtte til et stort nyanlagt samarbejde om nordisk melodi- og salmetradition. Projektet forventes at munde ud i en nordisk netportal hvor det vil være muligt at lytte til de forskellige landes bidrag indenfor kirkemusik, til glæde for både almindeligt interesserede men også med henblik på gensidig udvikling og uddannelse indenfor kirkeligt fagpersonel.

Det nordiske melodi- og salmesamarbejde må, for Kirken i Grønlands vedkommende, ses som en naturlig opfølgning på et tilsvarende nordisk initiativ iværksat i 2008, hvor også de forskellige nordiske og nordatlantiske liturgiske traditioner blev samlet på en netportal med samme formål for øje. Det forskellige materiale gøres kendt i Grønland gennem de kirkelige medier, konferencer og konventer.

19.3 Uddannelse

19.3.1 Nordisk samarbejde på uddannelses- og forskningsområdet

Naalakkersuisut har deltaget i det nordiske samarbejde på minister og embedsmandsniveau og fagligt niveau. Arbejdet i ministerrådet og i Embedsmandkomiteen for Uddannelse og Forskning (EK-U) har i høj grad drejet sig om videreføring af arbejdet vedrørende globaliseringsinitiativer, og om opfølgning på det såkaldte Ålandsdokument, som giver adgang til deltagelse i de nordiske samarbejdsorganer, når de selvstyrende lande fremsætter ønske herom.

Grønland, Færøerne og Åland har således eksempelvis indgivet fælles ansøgning om at få fuldt medlemskab af bestyrelsen for NordForsk. Ansøgningen om fuldt medlemskab af NordForsk blev behandlet i EK-U ultimo 2009, hvor ansøgningen blev afvist på baggrund af indstilling herom fra Nordisk Ministerråds Sekretariat. Naalakkersuisut vil i samarbejde med EK-U kolleger fra Færøerne og Åland videreføre sagen med henblik på dens forelæggelse for de nordiske uddannelses- og forskningsministre.

19.3.2 Førskoleområdet

Inden for førskoleområdet fortsætter samarbejdet med University of Hawaii samt University of California, Berkely. Dette samarbejde foregik i 2009 først og fremmest over email.

Departementet deltog i Vestnordisk Råds temamøde i august som oplægsholder vedrørende førskole- og skolereformerne.

19.3.3 Folkeskolen

I forbindelse med udviklingen af folkeskolereformen Atuarfitsialak (den gode skole) har Naalakkersuisut og Inerisaavik (Institut for Uddannelsesvidenskab) indgået flere samarbejdsaftaler med udenlandske universiteter og videnscentre med henblik på videns- og erfaringsudveksling for så vidt angår uddannelsesreformer og elevevalueringsmetoder på folkeskoleområdet:

Der er indgået aftaler med to professorer fra henholdsvis Southern Oregon University og Oslo Universitet. Disse to professorer underviser på master- og kandidatuddannelserne i almen pædagogik

Diplomuddannelserne i coaching og fremmedsprogsundervisning kører sideløbende, således er der mulighed for, at de studerende kan tage studier i effektiv pædagogik i både praksis og i teori. Studiet køres i samarbejde med Center for Research in Education, Diversity, and Excellence (CREDE), som ligger i Santa Cruz, Californien. Dette projekt kører videre i 2010. I forbindelse med dette projekt deltager to coaches fra University of California, Santa Cruz i coaching og opbygningen af coachingkompetencer i Grønland.

Inerisaavik har for 4. år i træk indgået aftale med en visiting professor fra University of Hawaii-Manoe. Denne forskningsmedarbejder deltager med 1/3 af arbejdstiden i undervisningen på den akademiske diplomuddannelse og i forskningen vedrørende effektiv pædagogik. Den øvrige 2/3 af arbejdstiden bruges på GU-reformen og på Meeqquerivitsialak. Denne ordning har været praktiseret frem til slutningen af juli 2009.

I samarbejdet med Pilgrims House, Canterbury, England, har Inerisaavik afholdt to sproglige opgraderingskurser for folkeskolelærere i 2009, ligesom 2 medarbejdere har deltaget i en international fremmedsprogskonference der.

Inerisaavik har gennem flere år samarbejdet med non-profit organisationen Committee for Children, Seattle, USA omkring materialer og kurser til undervisning i social og emotionel læring. Materialet er distribueret og der arbejdes på udgivelse af en fortsættelse

19.3.4 Videregående uddannelser i internationalt regi

Pr. 31. december 2009 var der registreret 48 grønlandske studerende i udlandet, det vil sige udenfor Grønland og Danmark. De fleste af disse udenlandsstuderende er i gang med enten en gymnasial eller en videregående uddannelse i Norge eller Sverige. De øvrige studerende er jævnt fordelt i resten af verden på enten udvekslingsophold i forbindelse med en videregående uddannelse, eller er i gang med at tage en hel uddannelse i udlandet.

19.3.5 Ilimmarfik

Opførelsen af og indflytningen i Ilimmarfik har betydet styrkelse af Ilisimatusarfiks internationale relationer.

Ilisimatusarfik er med virkning fra 1. januar 2010 blevet medlem af ERASMUS University Charter, som er et europæisk samarbejde mellem universiteter og andre højere læresteder. Medlemskabet giver Ilisimatusarfik adgang til en række relevante samarbejdsprogrammer indenfor de videregående europæiske videregående uddannelser, eksempelvis udveksling af gæstelærere, -studerende og -forskere; samt mulighed for tildeling af midler til konkrete projekter, mv.

Til at varetage ERASMUS University Charter-samarbejdet samt andre internationale samarbejdsrelationer på universitetsområdet, har Ilisimatusarfik i efteråret 2009 oprettet et Internationalt Sekretariat og ansat en international koordinator.

ERASMUS-medlemskabet udgør et vigtigt element i internationaliseringen af Ilisimatusarfiks uddannelser og i det løbende arbejde med at fastholde og udvikle den internationale standard af Ilisimatusarfiks uddannelsesmæssige og forskningsmæssige aktiviteter.

I den forbindelse kan ligeledes nævnes, at Ilisimatusarfik i 2010 har opstartet et arbejde med at afdække hvilke internationale akkrediteringsstandarder der er relevante for Ilisimatusarfik, det vil sige hvilke internationale parametre og benchmarks, der er relevante for fastholdelse og udvikling af Ilisimatusarfik aktiviteter på internationalt niveau.

For at skabe de bedst mulige organisatoriske rammer for Ilisimatusarfiks virke, er der den 1. januar 2010 trådt en ny organisationsstruktur i kraft, som bedre understøtter universitetets mangeartede aktiviteter, herunder også varetagelsen af det internationale arbejde. Blandt andet er universitetets tidligere 9 små institutter blevet sammenlagt til 3 store institutter og der vil i foråret 2010 blive ansat en prorektor med henblik på en styrkelse af universitetsledelsen.

Ilimmarfik deltager fortsat i University of the Arctic. Der har dog ikke været stor interesse fra studenterside, da kurserne hidtil primært har henvendt sig til studerende udenfor arktis.

Inden for det nordiske samarbejde er Grønland repræsenteret i flere styregrupper under Nordisk Ministerråd. Det drejer sig om højere uddannelse og forskning og styregruppe for voksenlæring og fritid, ligesom der i Embedsmandskomitéen for Uddannelse og Forskning er deltagelse på lederniveau.

19.3.6 Godkendelse af udenlandske læreruddannelser til folkeskolen

Den grønlandske, danske og færøske seminarieuddannelse har indtil nu været de eneste læreruddannelser, som er godkendte af Naalakkarsuisut. For personer med andre udenlandske eller akademiske læreruddannelser, som søger arbejde i den grønlandske folkeskole har hidtil været gældende, at sådanne personer i givet fald kun kunne ansættes som timelærere i folkeskolen.

Det er Naalakkarsuisuts forventning, at godkendelsen af udenlandske og akademiske læreruddannelser dels kan bidrage til at mindske lærermanglen i folkeskolen, og dels kan bidrage til nogle mere varierede og inspirerende faglige miljøer på de enkelte folkeskoler.

19.3.7 EU-programssamarbejde

Grønlandske studerende har med OLT-ordningen formelt adgang til EUs overordnede uddannelsesprogram ERASMUS, og det er hensigten, at adgangen til dette skal benyttes yderligere i praksis til gavn for de enkelte uddannelsesinstitutioner.

Ilisimatusarfik blev medlem af 'Erasmus University Charter' samarbejdet i januar 2010. Et medlemskab vil betyde, at Ilisimatusarfik kan sende deres studerende og undervisere til andre universiteter i EU og omvendt, at Ilisimatusarfik kan modtage studerende og undervisere fra andre universiteter i EU.

Naalakkersuisut arbejder fortsat på at styrke og udbrede kendskabet til de mange muligheder i EUs uddannelsesprogramssamarbejde for de videregående uddannelsesinstitutioner. I 2009 og 2010 er der blevet tildelt midler til dette formål.

19.4 Forskning

19.4.1 Joint Committee-samarbejdet

Der er inden for Joint Committee-samarbejdet etableret en række samarbejdsprojekter om forskning. Joint Committee arbejdet er blevet konsolideret som en del af Styrelsen for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirkes internationale opgaver, og det er forventningen, at Joint Committee som ramme for kommende samarbejdsprojekter vil blive udbygget og intensiveret.

Arbejdsgruppen vedrørende uddannelse og arbejdsgruppen for forskning under Joint Committee har på et møde i 2009 skabt et samarbejde mellem de to områder. Flere forskningsprojekter under Joint Committee har åbnet for muligheden for studiepladser i udlandet for grønlandske studerende. Der arbejdes på at skabe flere studiepladser ad lignende vej.

Aftalen med National Science Foundation (NSF), som blev indgået i 2004, har medført møder med NSF i Joint Committee regi. Dette har resulteret i grønlandske læreres og studerendes tilknytning til amerikanske forskningsprojekter i Grønland i forbindelse med feltarbejde. Amerikanske universiteter og grønlandske forskningsinstitutioner har formuleret fælles projekter, hvortil der er bevilget støtte gennem NSF.

19.4.2 Topforskningsinitiativet

I 2007 blev de nordiske statsministre enige om, at klimaforskning skal være et af fokusområderne for nordisk samarbejde. Dette førte til etableringen af Topforskningsinitiativet i 2008.

Topforskningsinitiativet har til formål, at det nordiske forskningspolitiske samarbejde skal styrke forskningen inden for effektstudier og tilpasning til klimaændringer i Arktis. Det eksisterende program indenfor energi, klima og miljø er på nuværende tidspunkt udvidet med nyt program inden for velfærd og helse. Siden etableringen af Topforskningsinitiativet har Grønland været aktiv deltager i 'ad. hoc.' arbejdsgruppen, endvidere har Grønland en repræsentant i styregruppen for Topforskningsinitiativet.

19.4.3 NordForsk

Der foregår nordisk samarbejde på forskningsområdet gennem NordForsk, hvor Grønland har en repræsentant, der deltager som i øvrige Nordisk Ministerråds organer. NordForsk støtter blandt andet dannelsen af nordiske spidsforskningscentre og nordiske forsker- og forskeruddannelsesnetværk.

19.4.4 EU-samarbejde

Grønlands Turist og Erhvervsråd har opstartet en grønlandsk netværksgruppe for EU FP7, som er det syvende rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling i EU. Styrelsen deltager aktivt i denne netværksgruppe, hvor erfaringerne skal bruges til at rådgive grønlandske forskningsinstitutioner i mulighederne for at søge EU midler til forskningsprojekter.

19.4.5 Klimaforskningscenteret

I maj 2009 åbnede Klimaforskningscenteret i Nuuk med Professor Søren Rysgaard som centerleder. Dets engelske navn er: Greenland Climate Research Centre – Nature, society & Technology. Målsætningen for Klimaforskningscenteret er at blive det førende internationale center for studier af klimaændringer og deres effekt på arktiske økosystemer, samfund og infrastruktur. Centerets fokus vil ligge på klimaændringernes forventede indflydelse på de arktiske marine, limniske og terrestriske miljøer og på det grønlandske samfund.

De fysiske rammer for Klimaforskningscenteret er etableret ved Pinngortitaleriffik og Ilisimatusarfik, hvor der ligeledes vil blive et tæt samarbejde mellem disse institutioner. Det forventes, at centeret er fuldt etableret til oktober 2010.

19.4.6 Arctic Science Summit Week (ASSW).

Grønland er repræsenteret i International Arctic Science Committee, European Polar Board og den Nordiske samarbejdskomite for polarforskning på lige fod med Danmark. Disse organisationer afholder møder samme sted én gang årligt (Arctic Science Summit Week).

Grønlands Selvstyre er vært for dette års ASSW 2010, som afholdes i Nuuk i dagene 15.-18. april, 2010.

ASSW er et samarbejde mellem:

- International Arctic Science Committee (IASC)
- Arctic Ocean Science Board (AOSB)
- European Polar Board (EPB)
- Pacific Arctic Group (PAG)
- Forum of Arctic Research Operators (FARO)

Mødet mellem de vigtige organisationer, er engageret i Arktisk- og polarforskning. Mødets formål er blandt andet gensidig orientering om planer og mulighed for international koordinering og samarbejde i alle områder af Arktisk forskning samt kombinere forskning og ledelsesmøder.

19.4.7 Det Internationale Polarår (IPY)

Den største samlede internationale forskningsaktivitet i perioden 2007-2009 har været gennemførelsen af Det Internationale Polarår, hvor der blev udført adskillige internationale forskningsprojekter i Grønland herunder flere med deltagelse og ledelse af grønlandske forskere.

Det Internationale Polarår var en vigtig mulighed for at markere Grønlands placering internationalt og særlig i den internationale polarforskning. Polaråret blev afsluttet i marts 2009, men for at sikre arven efter IPY og dels udnytte den dynamik og de netværk, der er opbygget på tværs af faglige discipliner og landegrænser, er der planlagt opfølgende konferencer, herunder en IPY konference i Oslo i juni 2010.